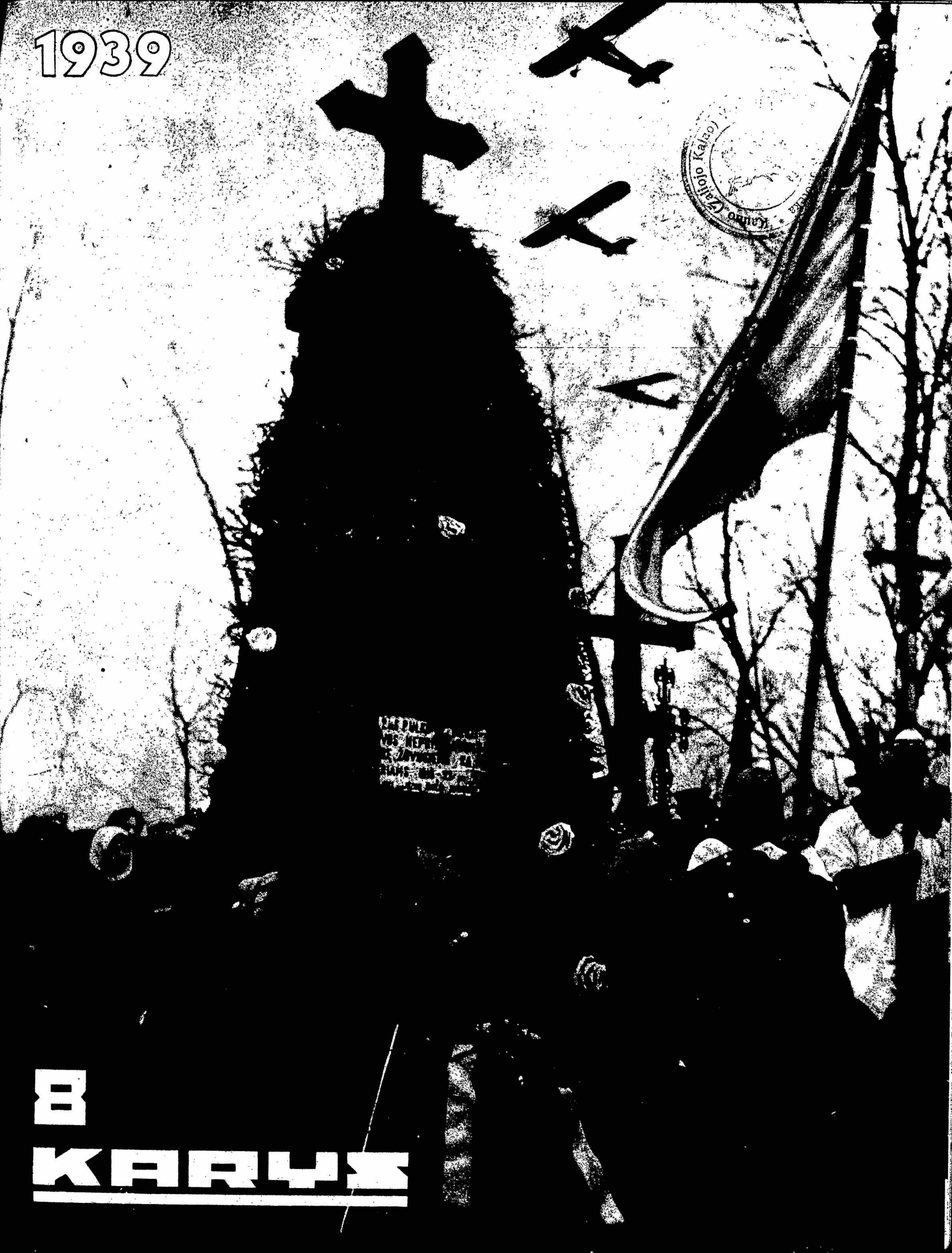

1939

Kalio (Kalio)

THE GREAT
WAS HERE
THE JAVES
FRANK

8
KARUS

Alytaus kautyn
dvidešimtmečio
kilmėse kalba
gen. Tallat - Kel
ša, *M. Truso* nu
trauka. Jezno ka
tynių dvidešim
mečio minėjim
Vasario 16 d. K
ba žemės ūkio r
nistras Skaisgir
Jul. Miežlaiš
nuotraukos.

Vėliavų miškās
D. Karo Muz
jaus sodelyje
sario 16 d.,
Truso nuotr.

**Lietuvos kariuomenės
savaitinis laikraštis**

Kaunas, Mišku g-vė 18, „KARYS“
Telef. per Kar. Št. 58

Leidžia
Kar. Št. Spaudos ir Šviet. Skyr.

Redaktorius
kpt. S. Urbanavičius

Honorarų gauti ir visais kitais reka-
lais redakcija ir administracija priima
ketvirtadieniais, penktadieniais ir šeš-
tadieniais. Išimtis — atvykusiems iš
provincijos

Prenumerata puskarininkiams,
kareiviams ir moksleiviams metams —
5 lt., 6 mėn. — 3 lt., 3 mėn. — 2 lt.
Visiems kitiems metams — 6 lt., 6 mėn.
— 4 lt., 3 mėn. — 2 lt. Užsienyje, be
Latvijos ir Estijos, dvigubai

Spaudžia „Spindulio“ B-vės sp. Kaune

iršelyje: 1 psl. — II. 16 iškilmės
ezne, Jul. Miežlaiškio nuotr.; 4
sl. Zaliausko nuotr.

PRO NEŽINOMOJO KAREIVIO KAPĄ

L. Girčio nuotr.

Laisvės šventė laisvoje žemėje

Kiekvieno lietuvių širdžiai brangiausia ir reikšmingiausia vasario 16-sios dienos šventė visoje laisvoje Lietuvos žemėje praėjo nuoširdžiu nusiteikimu, rimtu susikaupimu, pakelta ryžtinga patriotine nuotaika. Pažymėtina, kad šiais metais, minint 21-ją Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo sukaktį, kaip Kaune, taip ir provincijos miestuose, buvo išvengta bet kurio iškilmės šablono, ir pats minėjimas praėjo gyva, natūraliai nuoširdžiai, suprasmintu naujumu dvelkiančia plačių visuomenės masių nuotaika. Kiekvieno lietuvių žodžiuose ir veide visur buvo galima išskaityti tik vieną didžiąją tiesą bei mintį: „Didžiausias kiekvieno lietuvių ir visos mūsų žemės turtas yra sunkiai iškovota Lietuvos laisvė ir Nepriklausomybė“.

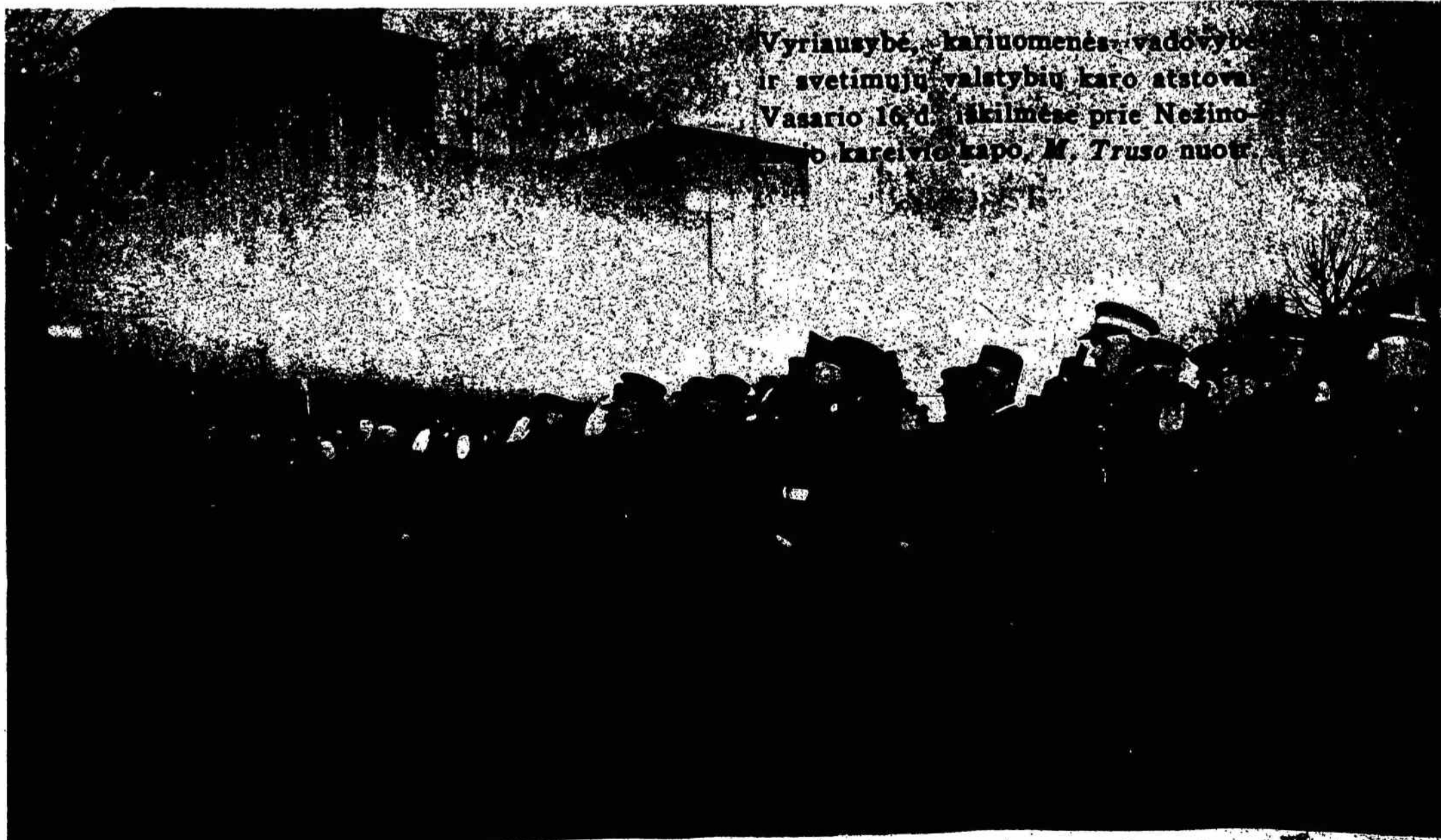
Vasario 16-sios išvakarėse Kauno visuomenė labai gražiai ir įspūdingai pasveikino mūsų Respublikos Prezidentą Antaną Smetoną. Jau vos pradėjus temti, pats miestas staiga paskindo didingų, originalių iliuminacijų jūroje. Gausiai iliuminuoti buvo ne tik valdiniai pastatai, visos įstaigos, bet taip pat ir privačių savininkų namai.

Apie 18 val. iš Vienybės aikštės darniomis rikiuotėmis, su vėliavomis ir degėlais rankose, pradėjo žygiuoti savanoriai, pirmūnai, šauliai, skautai, prie kurių prisidėjo studentų ir visos kitos organizacijos. Visa ši didinga, degėlais liepsnojanti eisena, pilna žmonių Laisvės alėja, traukė pasveikinti Respublikos Prezidentą Antaną Smetoną.

Atvykusius pasveikinti Prezidentūros rūmų balko-

ne sutiko Respublikos Prezidentas Antanas Smetona, ministras pirmininkas Vl. Mironas ir kiti ministrų kabineto nariai. Sveikintojų eilėse dalyvavo: Visuomeninio Darbo Vadybos generalinis sekretorius vice-ministras V. Vileišis, Lietuvos Šaulių Sąjungos vadas plk. Saladžius, Savanorių S-gos pirmininkas ats. plk. Gužas, Lietuvių Tautininkų Sąjungos generalinis sekretorius M. Kviklys, jaunalietuvių vadas A. Kaulėnas, pavasarininkų vadas Dr. Leimonas ir kt.

Visų susirinkusiųjų vardu Respublikos Prezidentą Antaną Smetoną pasveikino LTS generalinis sekretorius M. Kviklys, pabrėždamas, kad organizuotoji visuomenė atvykusi širdingai pasveikinti Nepriklausomybės Kūrėją, Pirmąjį Valstybės Prezidentą, savo Tautos Vadą. Toliau kalbėjusis pažymėjo gilų džiaugsmą, kuris visų nuoširdžiai jaučiamas šiuo iškilmingu vasario 16-sios šventės išvakarių momentu. Tą džiaugs-

Vyriausybė, kariuomenės vadovybė ir svetimųjų valstybių karo atstovai Vasario 16 d. iškilmės prie Nežinomojo kareivio kapo. M. Truso nuotr.

Iškilmingojo akto metu Vytauto Didžiojo kapeloje kalba Respublikos Prezidentas Antanas Smetona, M. Truso nuotr.

mą mums skaidrina ir neviltį išblaško tas, kad, mūsų tautos priešakyje tebestovi kovose ir pavojuose užgrūdintas Garbingasis Tautos Vadas. „Mes lenkiame galvas prieš Tave ir Tavo asmenyje nudirbtus tautai didžiavyrių darbus ir patikiname, kad tautos laisvę ir jos garbę branginame, branginame ir branginsime, gynėme, giname ir ginsime“.

Organizuotajai visuomenei atsakymo žodį tarė Respublikos Prezidentas Antanas Smetona, pareiškdamas savo džiaugsmą, kad, eidami aušrininkų ir varpininkų pramintais keliais, mes šiandien galime švęsti 21-sius nepriklausomo gyvenimo metus.

Valstybės Prezidentui baigus savo žodį, buvo sugiedotas Tautos himnas, o organizacijos pražygiavo pro Prezidentūros rūmų balkone stovintį Respublikos Prezidentą Antaną Smetoną. Vėliau nemažiau įspūdinga organizacijų eisena per Laisvės alėja nužygiavo į kalną. Čia Kūno Kultūros Rūmų kieme sudėjo į laužą atsineštuosius degėlius. Visiems susirinkusiems čia žodį tarė viceministras V. Vileišis ir Šaulių Sąjungos vadas plk. Saladžius.

Gražus, įspūdingas visuomenės organizacijų pasirodymas ir jų žygis į Prezidentūrą — šventės išvakarėse giedriai, iškilmingai ir nuoširdžiai nuteikė visą iluminacijų ugnimi mirguliuojantį Kauną, nors jis tuo pat metu skendo drėgnose ūkanose, nors nuolatos krapnojo smulkus lietus.

Vasario 16-ją dieną visas Kauno miestas didingai plevėsavo tautinėmis vėliavomis. Daugelyje vietų įrengti garsiakalbiai perdavė visą šventės minėjimo programą iš mūsų Valst. Radiofono.

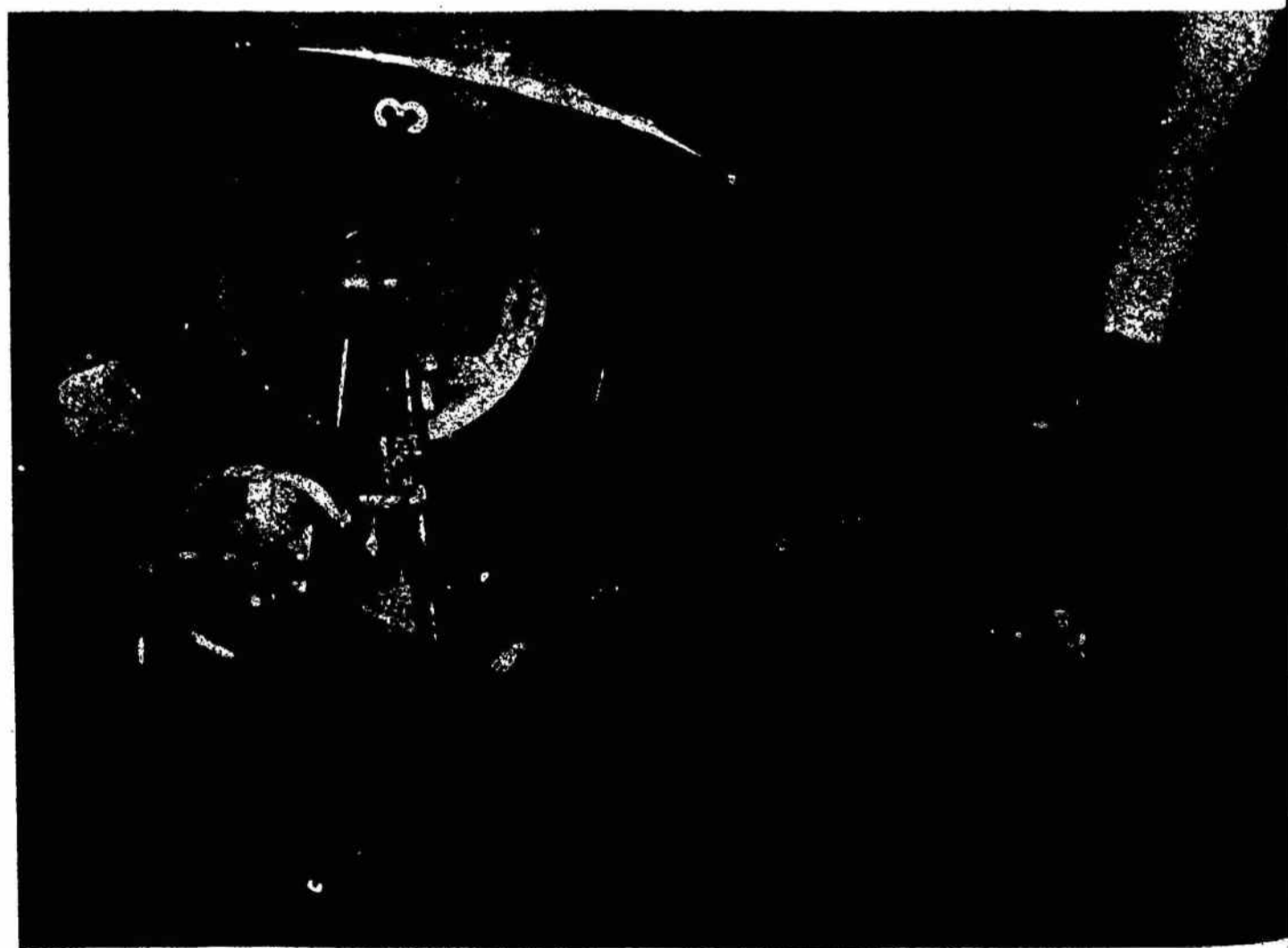
Vasario 16 d. minėjimo programa 10 val. 30 min. prasidėjo pamaldomis Kauno Arkikatedroje Bazilikoje. Pamaldas laikė Arkivyskupas Metropolitai J. Skvirckas. Iškilmingose pamaldose dalyvavo Respublikos Prezidentas Antanas Smetona, ministras pirmininkas Vl. Mironas, Seimo pirmininkas K. Šakenis, kiti vyriausybės nariai, kariuomenės vadovybė, diplomatinio korpuso nariai, svetimųjų valstybių karo atstovai Lietuvai, daug šiaip visuomenės. Taip pat dalyvavo įvairių visuomenės organizacijų atstovai su vėliavomis.

15 val. „Kauno Audinių“ choras Valstybės Teatre surengė koncertą darbo žmonėms, į kurį gausiai atsilankė daugelio Kauno įmonių darbininkai. Pradžioje susirinkusius pasveikino vidaus reikalų ministras ats. plk. Leonas. Koncerte atsilankiusią poniją Smetonienę ir min. Leoną darbininkės pasveikino ir įteikė gėlių. Toliau su įdomia, turininga programa pasirodė „Kauno Audinių“ choras, N. Martinonio diriguojamas. Visa eilė įspūdingai sudainuotų lietuviškų dalykų koncerto dalyviams padarė gilų patriotiškai meninį įspūdį.

Prasmingiausia, įspūdingiausia vasario 16 d. iškilnių dalis, be abejo, buvo apeigos prie Nežinomojo Kareivio kapo, prasidėjusios 16 val. 30 min. Pilnas V. D. Karo Muziejaus sodelis prisirinko visuomenės organizacijų su vėliavomis: savanoriai, šauliai, tautininkai, darbininkai, studentai, moksleiviai ir kt. Nežinomojo Kareivio kapą supo apie 70 įvairių visuomenės organizacijų vėliavų.

Į iškilmes prie Nežinomojo Kareivio kapo atvyko ministras pirmininkas Vl. Mironas, Seimo pirmininkas K. Šakenis, vyriausybės nariai, kariuomenės vadovybė, svetimųjų valstybių karo atstovai.

Mirgant įvairiaspalvėms karinių prožektorių šviesoms ir aidint karo invalidų orkestro gedulo maršo garsams, ant Nežinomojo Kareivio kapo buvo sudedami vainikai. Pirmiausia vainiką padėjo kariuomenės vadas b. gen. St. Raštikis, o po jo: Kauno įgulos viršininkas d. gen. Adamkavičius, svetimųjų valstybių karo atstovai, Šaulių Sąjungos vadas plk. Saladžius, šaulės moterys, visuomenės ir jaunimo organizacijos. Pasigirdus Tautos himno pirmiesiems akordams, Muziejaus bokšte didingai sugaudė Laisvės Varpas, o

Mūsų šviesosvaidininkai Kauno gatvėse Vasario 16-sios vakare

patrankų saljutai kurčiai virpino vakaro miglose skęstancią mūsų dabartinę sostinę.

Žuvusiųjų pagerbimo apeigoms pasibaigus, pro Nežinomojo Kareivio kapą pražygiavo kariuomenės rinktinė ir šaulių dalinys.

Po iškilmių prie Nežinomojo Kareivio kapo Karo Muziejaus Vytauto Didžiojo kapeloje įvyko iškilmingas aktas, kurį suruošė Lietuvos Karininkų Ramovė. Į šį aktą atvyko Respublikos Prezidentas Antanas Smetona, ministras pirmininkas Vl. Mironas, kariuomenės vadovybė, svetimųjų valstybių karo atstovai, daug aukštųjų karininkų, visuomenės organizacijų atstovų.

Karininkų Ramovės pirmininkas b. gen. Vitkauskas pradžioje tarė iškilmingo akto atidaromąjį žodį, primindamas sunkiuosius laisvės kovų metus, kada negausus būrelis lietuvių kovotojų idealistų drįso pasirašyti Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo aktą ir kada tūkstančiai savanorių išdrįso stoti į kovą su daugeriopei gauseniu ir galingesniu priešu.

Toliau b. gen. Vitkausko pakviestas tarė žodį Valstybės Prezidentas Antanas Smetona.

„Švenčiame vasario 16 dieną, įžengę jau trečiajį nepriklausomos Lietuvos dešimtmetį, švenčiame tačiau labai susirūpinę. Ir kaip nebūti susirūpinusiems! Pernykščiai metai buvo pavojingi visuotinei taikai. Karo pavojaus baimė, kilusi vidurinėje Europoje, pavasariop palietė ir mūsų kraštą, o vėlyvą rudenį ji išjudino ir mūsų pajūrį. Dėl to mūsų tauta buvo didžiai sujau-dinta, bet nusiminimui nepasidavė. Klaipėdos krašte rados, deja, mūsiškių, blogos valios žmonių, kurie, užuot spietęsi glaudžiau apie savo valdžią, sumanė įstatymų draudžiamais žygiais ją silpninti ir žeminti. Vyriausybė tačiau, pasitikėdama savo tautos sveika nuovoka, tvirtai jautėsi ir nesidavė siūbojama.

Šie metai irgi gali būti smarkūs ir gali ateiti sunkių dienų ir mūsų kraštui. Taigi, mūsų visų rūpestis, kad tokių smerktinų žygių, kaip suminėtieji, nebeatsikartotų. Atsiminkime, jog kiekvienas nerimas blogai veikia išdą ir išorį ir mažina šalies pajėgumą.

Švenčiame šiandien mums brangią tautos šventę rimtai įsitikinę, kad Lietuvos laisvė mūsų stiprėjančiomis pajėgomis bus išlaikyta. Tas mūsų tikėjimas remiasi ir praeitimi. Juk visur laimėdavome, kur tik būdavome vieningi. Per tautos šventes mes pagerbiame jos žadintojus ir gairintojus ir karius savanorius, grąžinusius laisvę mūsų kraštui. Tokios pagarbos tačiau neužtenka, be jos reikia dar, kad pasirodytume savo darbais. Taigi valdininkai turi eiti sąžiningai savo pareigas, ne vien tam, kad gautų atlyginimą, bet kad naudingai tarnautų savo Tėvynei. To pat reikalaukime iš mokytojų ir iš kitų pareigonių. Ūkininkai ir darbininkai ir kiti, kurie dirba kasdieninį savo darbą, turi žiūrėti, kad būtų našus. Kad Lietuva yra padariusi daug pažangos, tai padaryta darbščių rankų dėka.

Kalbėdami apie saugumą, mes dažniausiai turime prieš savo akis apsaugos ir vidaus ministerijas. Bet toks saugumo supratimas būtų per siauras. Saugumą turi nešioti kiekvienas pilietis savyje, dėl to jis negali likti abejingas tokiems žygiams ir darbams, kurie ardytų visuomenės tvarką, įstatymų nustatytą, o, antra vertus, jis turi visuomet ir visur savo darbu tvirtinti šalies

gerovę. Lietuva neskelbia nei penkmečių, nei keliamečių darbų plano, kaip kad kiti kraštai kad skelbia. Mums užtenka vieno metų plano, nuo šešioliktos ligi šešioliktos vasario dienos. Taigi laukdami tos metinės šventės, dirbkime, taip, kad ją pasitiktume ne tuščiomis rankomis, kad jaustumės daug padarę per metus, kad galiausiai mūsų džiaugsmas jos proga būtų ir mūsų pačių kuo pelnytąs, o ne vien mūsų krašto garsios praeties garbinimas.

Jei sakomės aukštai vertiną savo valstybę, tai vertinkime visus tris jos elementus: gimtąją šalį, savo tautą ir savo valdžią. Juk vienam kuriam elementui susilpnėjus, sumenksta valstybė ir jai pavojus didėja. Kad taip neatsitiktų, reikia visiems spiestis apie savo valdžią, ypatingai tuomet, kada ateina sunkesnės dienos mūsų kraštui. Praėjusių metų patyrimas versta verčia mus visus taip daryti.

Gyventi vien garsios praeties sukrautu kapitalu būtų neatsargu ir nepateisinama. Mes jį nuolat turime didinti ir verstis jo priaugusiais procentais. To kapitalo neduokime blogos valios masėms naikinti. Tai mūsų visų pareiga“.

Respublikos Prezidento žodis buvo palydėtas nuoširdžiomis ovacijomis ir Tautos himnu.

Toliau žodį tarė kariuomenės vadas brigados generolas St. Raštikis.

„Šio iškilmingo akto rengėjų — Lietuvos Karininkų Ramovės ir kariuomenės vadovybės vardu aš pirmiausia noriu širdingai padėkoti Ekscelecijai Ponui Respublikos Prezidentui už malonų atsilankymą į šias mūsų Karo Muziejaus patalpas ir už dalyvavimą kartu su mumis ir su mūsų garbingais ir maloniais svečiais ir viešniomis mūsų brangios Vasario 16 d. paminėjime.

Šio akto tikslas yra kuklus, bet kartu labai nuoširdus ir patriotiškas. Iškilmingai pagerbę Nežinomąjį Kareivį, o per jį visus kautynėse su Lietuvos priešais žuvusius karius ir visus mirusius mūsų tautos veteranus, darbuotojus ir kovotojus, mes norėjome čia esančių mūsų tautos erškėčiais kloto į laisvę ir nepriklausomybę kelio eksponatų aplinkumoje pagerbti mūsų dar gana jauną nepriklausomą Tėvynę ir jos reprezentantą Poną Respublikos Prezidentą. Šiam reikalui išrinkome ne kurią kitą puošnią salę ar patalpą, bet Karo Muziejaus Vytauto Didžiojo kapelą, nes čia geriau negu kitur matyti mūsų nepriklausomybės kaina ir jos brangumas. Lietuvos Nepriklausomybė yra aukščiausias visų lietuvių tikslas ir mūsų brangiausias turtas.

Šiuo atžvilgiu visų mūsų patriotinių grupių, vienetų ir net pavienių tautiečių pažiūros yra visiškai vienodos, nors kitais atžvilgiais jos gali būti ir būna skirtingos. Tad nepriklausomybė yra vienas iš pirmųjų ir pagrindinių, o gal ir pats svarbiausias faktorius visos tautos vieningumui siekti. Tautos valstybiniame gyvenime nepriklausomybė yra viskas, kam dirbama ir tarnaujama, kas ginama ir stiprinama, kam pasišvenčiama ir aukojamasi.

Nepriklausomybę ir laisvę geriausiai gali įvertinti ir suprasti tik tas, kas bent vieną kartą buvo jos netekęs ar belaisviu buvęs.

Mūsų graži jaunuomenė, išaugusi jau nepriklausomoje Lietuvoje, taip pat savo patriotiškiausių jausmų gilumoje įvertina savo nepri-

klausomybę gal kiek kitioniškai, negu tai daro mūsų senesnės ir senosios kartos tautiečiai, pergyvenę sunkią Didžiojo karo okupaciją ir ant savo pečių išnešę tamsią ir žiaurią Rusijos caro priespaudą ar net vergiškos baudžiatvokos gadynę. Tarp anų ir dabartinių laikų yra didžiausias skirtumas. O kas jį mums suteikė? — Nepriklausomybę.

Tad visi turime gerai ir giliai suprasti nepriklausomybės svarbą ir šiam brangiausiajam savo tautos turtui saugoti aukoti viską, kad jis nuolat tvirtėtų ne tik valstybiškai, politiškai ir kultūriškai, bet ir dvasiškai kiekvieno lietuvių širdyje.

Mes labai norėtume, kad ir valstybinės šventės, ypatingai vasario 16-ji diena, kaskart vis labiau stiprintų mumyse savo nepriklausomybės gilų supratimą, kad tos šventės mums suteiktų vis naujų jėgų ir daugiau energijos darbui, pasiryžimui ir pasišventimui savo tautos laisvei ir savo valstybės nepriklausomybei stiprinti.

Labai malonu, kad jau atsiranda viešų balsų, norinčių tautinių ir valstybinių švenčių minėjimuose matyti mažiau trafaretiškumą ir skatinančių mus suteikti tiems minėjimams gilesnę prasmę, daugiau paliesti mūsų proto ir širdies gelmes, nes ten sukurta nors ir maža ugnelė, šildys mus visose, net sunkiausiose aplinkybėse, ir bus šimteriopai vertingesnė, negu vienam momentui gal ir įdomūs, bet dažniausiai tušti ir gilesnių pėdsakų nepalieką išoriniai trafaretai ir jų sukelti laikini išpūdžiai. Spaudoje jau nurodomi ir konkretūs siūlymai viešų švenčių minėjimams giliau įprasminti. Šie balsai yra džiugūs ir naujingi.

Mes norėtume, kad ir šis mūsų labai kuklus ir trumpas aktas taip pat paliktų mūsų širdyse gilesnį šios dienos atminimą.

Šiam tikslui mes šiandien čia keliame savo didžios pagarbos jausmus Lietuvos nepriklausomybei, mūsų valstybei ir jos Prezidentui.

Mes dėkingi tautos patriarchams ir pranašams: aušrininkams, varpininkams, knygnešiams, tautos veikėjams ir kovotojams, savanoriams, partizanams, kautynėse žuvusiems kariams, žodžiu — visiems, kurie vienu ar kitu būdu yra prisidėję prie Lietuvos nepriklausomybės atgavimo.

Šiandien minėdami prieš 21 m. buvusį istorinį faktą — Lietuvos nepriklausomybės paskelbimą, mes turime ypatingai pagerbti visus tuos mūsų tautos vyrus, kurie sunkiose 1918 m. vasario 16 d. sąlygose drąsiai visam pasauliui paskelbė, kad Lietuva vėl atgijo, kad ji vėl yra laisva ir nepriklausoma valstybė. Už šį drąsų žygį, formaliai davusį pradžių mūsų naujam nepriklausomam gyvenimui, mes šiandien su didele pagarba ir dėkingumu lenkiame savo galvas prieš buvusią Lietuvos Valstybės Tarybą ir visus jos narius, priešakyje su jos pirmininku ir pirmuoju bei dabartiniu mūsų Respublikos Prezidentu ir dabar čia kartu su mumis šiose iškilmėse dalyvaujančiu, dabartiniu Ministru Pirmininku. Garbė jiems, o mums visiems švenčiausia ir prieš būsimąsias kartas ir istoriją atsako-

mingiausia pareiga — Lietuvos nepriklausomybę amžiams išlaikyti, išsaugoti ir apginti.

Jei šis mūsų kuklus aktas bent mažiausia dalimi dvasiškai prisidės šiai mūsų atsakingiausiai pareigai padėti ir mūsų pasiryžimui sustiprinti, jo rengėjų ir kariuomenės vadovybės tikslas bus pasiektas.

Tegyvuoją amžinai laisva ir nepriklausoma Lietuva!

Tegyvuoją Lietuvos Respublikos Prezidentas!"

Kariuomenės vado kalba buvo palydėta giesme „Lietuviais esame mes gimę“.

Antroje koncertinėje akto dalyje gražiai pasirodė Karo Mokyklos choras. Po to iškilmingą aktą uždarė b. gen. Vitkauskas, padėkodamas visiems atsilankiusiems.

Pagaliau 20 val. Valstybės Teatre įvyko lietuvių kompozitorių kūrinių koncertas. Į koncertą atsilankė Respublikos Prezidentas Antanas Smetona, ministras pirmininkas Vl. Mironas, vyriausybės nariai, nemaža aukštųjų karininkų. Šio iškilmingo Vasario 16 d. programa koncerto programoje buvo dainos, deklamacijos ir simfoniniai kūriniai. Koncertą dirigavo J. Tallat-Kelpša. Šis lietuviška daina, simfonija ir poezija persunktas vakaras praėjo nepaprastai pakilioje nuotaikoje.

Gražiai, iškilmingai Vasario 16-oji buvo paminėta ir visuose Kauno priemiesčiuose bei įvairių organizacijų būstinėse.

A. Panemunėje iškilmės buvo pradėtos pamaldomis parapijos bažnyčioje. Po pamaldų eisena prie paminklo buvo pagerbtas Dr. Basanavičius, o 5 pėst. pulko salėje įvyko iškilmingas posėdis su koncertine dalimi. Posėdžiui pirmininkavo dir. Kiaunė.

Šančiuose į parapijos bažnyčią pamaldoms organizuotai, su vėliavomis susirinko visos organizacijos. Vėliau iškilmingi posėdžiai įvyko keliose vietose. Vokietaičio vardo pradžios mokykloje dalyvavo šauliai, Lietuvos atgimimo dr-jos nariai, žydų organizacijos ir vietos visuomenė. Paskaitą skaitė Kareckas. Koncertavo šaulių choras ir orkestras. Vietos šauliams įteiktas kulkosvaidis. Posėdžiui pirmininkavo šaulių kuopos vadas kpt. V. Stašaitis.

Kino „Liros“ salėje dalyvavo šauliai, tautininkai, jaun lietuviai ir vietos visuomenė. Buvo paskaita ir koncertinė dalis. Kino „Saturn“ salėje susirinko katalikiškosios organizacijos. Paskaitą skaitė Dr. Skrupskelis. Meninę dalį išpildė stud. ateitininkų choras. Šventės minėjimas taip pat buvo surengtas plačiųjų geležinkelių dirbtuvių rūmų salėje. Buvo paskaita, choro koncertas, deklamacijos. Minėjimą surengė šauliai ir tautininkai.

Aleksote visos tautinės organizacijos 10 val. 30 min. dalyvavo pamaldose, o 16 val. Damijonaičio vardo pradžios mok. įvyko šventės minėjimas. Buvo paskaitos ir koncertinė dalis.

Žaliakalnyje po pamaldų Prisikėlimo bažnyčioje šventės minėjimai buvo surengti kino „Dainos“ salėje ir J. Jablonskio vardo pradžios mokykloje. Minėjimai taip pat atlikti su paskaitomis ir menine dalimi.

Vilijampolėje minėjimas buvo surengtas Dariaus Girėno vardo namuose. Minėjime dalyvavo per 1000

Kariuomenės Vado žodis ramovėnams

pasakytas didžiosios sueigos metu Vasario 16-sios išvakarėse

Savo kvietimuose Tamstos esate paskelbę apie mano, taip vadinamąjį, pranešimą šioje „Ramovės“ korporacijos tradicinėje didžiojoje sueigoje. Jau iš pat pradžių noriu įspėti, kad aš čia nedarysiu jokio plataus pranešimo, nes nenorėčiau jus varginti savo ilgais išvedžiojimais arba įtikinėjimais. Taip pat neskaitysiu Tamstoms jokios paskaitos, nes ši Jūsų tradicinė sueiga skiriama kitam tikslui. Aš noriu tik labai trumpai pasidalinti su Tamstomis keliomis trumpomis ir suglaustomis mintimis visai draugiška minčių pasidalinimo forma.

Beveik visi čia susirinkę yra tikrosios tarnybos arba atsargos karininkai, todėl ir mano pasikalbėjimas yra taikomas pirmiausia jiems, t. y. karininkams. Norėčiau, kad šios mano mintys būtų priimtose ne kaip oficialaus asmens oficiališkai nurodymai, bet kaip karininko draugiški pareiškimai kitiems savo kolegoms karininkams.

Toliau dėstydamas savo mintis, aš stengsiuos priėti prie atsakymo į tokį klausimą: „Ar atsargos karininko vardas, valstybiškai galvojant, yra suderintas su nekūrybiniais ar net griaunamojo pobūdžio politiniais darbais valstybėje, ir iš viso, ar atsargos karininkui uždedamas bent morališkai didesnis atsakingumas už jo veiklą visuomenėje, negu kitiems piliečiams, ar ne?“

Kyla klausimas, kodėl tokia tema šiandien kalbame, gal ji yra visai atsitiktinė? Ne, ji yra aktuali, nes

šiais laikais kitur ir pas mus tokiomis temomis kai kur galvojama ir kalbama. Todėl šiandien, vasario 16 dienos išvakarėse, ruošiantis minėti mūsų Tėvynės atgautos nepriklausomybės paskelbimo faktą ir tautos bei valstybės per dvidešimt vienerius metus atliktus darbus, t. y. pradėdant minėti mūsų bendromis jėgomis atliktų kūrybinių darbų balansą, man rodosi, yra labai gera proga nors trumpai pagalvoti ir apie mūsų, kaip karininkų, santykius visų valstybinių ir politinių darbų atžvilgiu. Tik nepriimkite šią temą, kaip netiesioginį priekaištą sau, nes aš viešai tvirtinu, kad jūs, ramovėnai, nuo tokio priekaišto esate visai laisvi.

Tema svarbi ir plati. Apie ją būtų galima parašyti platesnę studiją arba ilgesnę paskaitą, bet tokio plataus tikslo neturėdamas, aš pasistengsiu gan trumpai ir sutirštintomis mintimis greičiau priėti prie konkretaus atsakymo.

Pirmiausia apsižvalgykime kiek plačiau.

Gyvename istoriškai labai įdomius laikus, kada dideli pasaulinio masto įvykiai ir problemos, kurių sprendimai kitonišku ir ramiu laiku pareikalautų net dešimtmečių arba dar ilgesnio laiko, šiandien dažnai yra išsprendžiami labai greit. Moderniško gyvenimo greitas tempas yra perėjęs ir į politinių klausimų sprendimo sritį. Be šio ypatingo tempo visose gyvenimo srityse turime visame pasaulyje ir ypatingai Europoje labai daug nerimo, nesusipratimų, vienu kitiems priešingų interesų, ginčų ir įtempimų.

žmonių. Paskaitą skaitė VDV atstovas N. Gintalas. Koncertavo Darbo Rūmų ir vietos šaulių chorai.

Taip pat atitinkami Vasario 16-sios minėjimai įvyko Senamiestyje, Rotušės salėje, V. D. Universitete, neolithuanų rūmuose, ateitininkų rūmuose, Kūno Kultūros Rūmų salėje, kalėjime.

Lietuvos Šaulių Sąjungoje Vasario 16-sios minėjimą surengė Vl. Putvinskio šaulių kuopa. Minėjimą atidarė kuopos vadas mjr. Leknickas. Paskaitą skaitė kuopos šaulys V. Kemežys. Koncertinę dalį atliko šaulys Babravičius, moterų būrio orkestras, choras ir kitos kuopos meninės pajėgos.

Geležinkelininkai: XXII-sios rinktinės šauliai, tarnautojai, tautininkai ir darbininkai rytą dalyvavo iškilmingose pamaldose Karmelitų bažnyčioje. 18 val. geležinkelių dirbtuvių valgyklos salėje įvyko iškilmingas aktas su menine dalimi.

Vasario 16-sios išvakarėse studentų ats. karininkų korp. „Ramovė“ Žemės Ūkio Rūmų salėje sušaukė tradicinę didžiąją savo sueigą. Į sueigą atvyko kariuomenės vadas b. gen. St. Raštikis, kariuomenės štabo viršininkas b. gen. Černius, Lietuvos karo atašė Prancūzijai gen. št. plk. Lanskoronskis, II skyr. v-kas gen. št. plk. Dulksnys, Šaulių Sąjungos vadas plk. Saladzius, visa eilė aukštųjų karininkų ir daug studentų — ats. karininkų. Sueigą atidarė korp. „Ramovės“ pirmininkas ats. ltn. Apeikis. Paskaitą apie Baltijos jūros geopolitinę padėtį ir jos reikšmę mūsų gyvenimui skaitė gen. št. plk. Lanskoronskis. Kariuomenės vadas b. gen. St. Raštikis ramovėnams tarė svarbų žodį

(žiūr. įdėtas atskirai šiame Nr.). Sueigos pabaigoje buvo paskelbta, kad Respublikos Prezidento aktu keli ramovėnai pakelti į aukštesnius laipsnius ir keli apdovanoti ordinais.

Atitinkamas Vasario 16-sios minėjimas įvyko ir pakaunės kaimuose: Šlėnavoj, Raželiuose, Piliuvkoj ir kt. O taip pat ši kiekvienam lietuviui brangi diena plačiai buvo paminėta ir iškilmingai atšvęsta visoje Lietuvoje ir Klaipėdos krašte.

Šiais metais Nepriklausomybės šventė buvo plačiai paminėta ir užsieniuose: Ženevoje, Taline, Rygoje, Helsinkyje, Varšuvoje, Berlyne, Paryžiuje. Valstybės Prezidentas Antanas Smetona iš visos eilės svetimųjų valstybių galvų Lietuvos Nepriklausomybės šventės proga gavo sveikinimo telegramas. Užsienio spaudoje, ypač Baltijos valstybėse, buvo daug ir gan nuoširdžiai rašyta apie šią didžiąją laisvosios Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo šventę.

Šiais metais Vasario 16-oji buvo gražiai paminėta ir Vilniuje. Šv. Mikalojaus bažnyčioje atlaikytos pamaldos. Pamaldose dalyvavo Vilniaus ukrainiečių ir gudų atstovai. Vakare Vilniaus Lietuvių Vytauto Didžiojo gimnazijos salėje įvyko šventės iškilmių antroji dalis. Įžanginį žodį pasakė šventei ruošti komiteto pirmininkas K. Stašys. Paskaitą skaitė Alf. Bielinis. Toliau buvo skaitomi sveikinimai, kurių buvo gauta labai gausiai. Susirinkimas nusiuntė sveikinimą Lietuvos pasiuntiniui ir įgal. min. Varšuvoje Dr. Šauliui. Vėliau buvo koncertinė dalis. Atskirą minėjimą buvo surengę ir lietuviai studentai.

Tokioje nuotaikoje iškyta daug naujų plačių planų, liečiančių net galimus didesnius ar mažesnius Europos ir kitų pasaulio dalių žemėlapių pakeitimus. Vieni tie planai remiasi daugiau ar mažiau realiais pamatais, kiti turi gan daug nereališkumo arba net grynos fantazijos. Smulkiau tų planų ir naujų tendencijų neliesiu, nes visi mes skaitome savo, o kai kurie ir užsienio spaudą ir radijo informacijas, ir todėl esame apie tai skaitę ir girdėję.

Mūsų Tėvynės geografinė, politinė ir strateginė padėtis yra labai reikšminga ir svarbi. Todėl visai suprantama, kad net daugelio valstybių užsienių politikoje figūruoja ir mūsų Tėvynės politikos faktoriai.

Kartu su savo Baltijos kaimynais mūsų paskelbtas neutralumas yra labai teigiamas faktorius visų Baltijos valstybių saugumo reikalui. Tačiau neturime užmiršti, kad neutralumui išlaikyti neužtenka tik jį paskelbti, bet reikia ir jį ginti, ir kad toji kova, kaip istorijos faktai rodo, dažnai būna taip pat nelengva ir gan komplikota.

Kodėl aš kiek nukrypau į užsienio ir tarptautinės politikos sritį? Todėl, kad, kaip visi mes labai gerai žinome, ši sritis yra labai arti susijusi su kiekvienos, taigi ir mūsų valstybės, vidaus gyvenimu.

Juk visai suprantama, kad ne tik vyriausybei, kuri oficiališkai yra pastatyta ir stovi visos mūsų valstybės ir tautos sargyboje, bet ir kiekvienam valstybiškai nusiteikusiam Lietuvos patriotui, taigi ir kiekvienam tikrosios tarnybos ir atsargos karininkui, nes visi karininkai turi būti ir yra juk taip pat valstybiškai nusiteikę patriotai, taip pat rūpi savo Tėvynės ir savo tautos likimas.

Visų valstybiškai ir patriotiškai nusiteikusių piliečių rūpinimasis visos savo tautos ir valstybės reikalais yra ne neigiamas, bet visai teigiamas reiškinys. Daug blogiau būna tada, kada piliečiai pradeda tais reikalais visai nesidomėti ir lieka visai indiferentiški tų reikalų atžvilgiu. Tokie piliečiai arba yra dar nepribrendę prie valstybinio ir nepriklausomo gyvenimo, arba dėl kitų priežasčių jiems tas gyvenimas visai nerūpi arba rūpi tik tiek, kiek jis teikia jiems materialinių gėrybių arba kitų karjeristinių bei egoistinių interesų. Tokie piliečiai nėra patriotai, ir pati tauta neturi iš jų jokios naudos bei pasitenkinimo.

Ir vienos, ir antros grupės piliečiai, vieni patriotinių, kiti kitų tikslų vedami, susiskirstę grupėmis ir partijomis kovoja. Šioje kovoje iš esmės nieko iš anksto smerktino negalima matyti. Juk kovoje dažnai kyla savikritika ir rungtyniavimas, kūrybinių jėgų atranka, o to išdavoje atsiranda daug kūrybos ir pažangos. Negerai pasidaro tik tada, kada toje kovoje pasireiškia destruktivaus bei griaunamojo pobūdžio elementai. Dar blogiau, kada į destruktivų darbą norima arba mėginama įtraukti tikrosios tarnybos arba atsargos karius, karininkus.

Kariuomenėje, t. y. tikrosios tarnybos karių tarpe, jokio politikavimo, tiesiogine šio žodžio prasme, negali būti. Valstybės saugumą ir su juo susijusius pačius kariuomenės politinius reikalus turi spręsti kariuomenės vadovybė. Bet ir čia turi būti padarytas didelis rezervas, būtent: kariuomenės vadovybei nevalia velti kariuomenės į politiką ir nevalia, kariuomenės jėga pasinaudojant, siekti siaurų vidaus politiką liečiančių politinių tikslų, nevalia silpninti savo valstybės ir kariuomenės atsparumo ir ypatingai ne-

valia įsivelti į destruktivaus darbo sritį. Nevalia todėl, kad tada pati kariuomenė liks siaurų politinių kovų įrankiu, o kariuomenės vadovybė tada liks ne valstybės saugumo stiprinimo, bet jo silpninimo didžiausioji kaltininkė.

Jei kam iš mūsų tautiečių kiltų panašus noras veikti per kariuomenės vadovybę, te greičiau išsižada tos minties, ir teieško kitur ir kitų būdų savo tikslams siekti, bet tik ne kariuomenėje.

O kaip yra su atsargos karininkais?

Mūsų visuomenė taip pat, kaip ir kitur, yra linkusi matyti kiekvieno atsargos karininko asmenyje susidrausminimo, patriotiškumo, pareigos ir tvarkos atstovą. Taip ir turi būti, nes atsargos karininkas juk yra tos pačios kariuomenės atstovas, ir todėl kiekvieną valandą, o ypatingai pavojaus metu, gali būti pašauktas į tikrąją karo tarnybą, kur jis nuo pirmos dienos gauna ginklą ir ginkluotų kareivių didesnę ar mažesnę būrį, kuris drausmingai klauso savo naujojo vado įsakymų ir yra pasiryžęs jo vadovybėje aukoti viską, net gyvybę, už visos tautos ir valstybės reikalus. Tokiam iš atsargos pašauktam karininkui - vadui jokia siauresnė politika jau negali rūpėti.

Tuo tarpu atsargoje būdamas karininkas yra laisvesnis ir legaliniame politikos darbe jam nedraudžiama dalyvauti. Jis gali būti įvairių pakraipų, valstybiškai nusiteikusių patriotinių politinių grupių nariu ir aktingai dalyvauti toje politikoje. Jo, kaip atsargos karininko, veikla nebus suderinta su jo aukštu pašaukimu tik tada, kada toje veikloje jis nukryps iš kūrybinio į destruktivaus pobūdžio darbą. Nebus suderinta todėl, kad jis, būdamas kariuomenėje, yra prisiekęs savo Tėvynę stiprinti ir ginti, bet ne griauti. Ta priesaika neatpalaiduoja karininko nuo jo tos pareigos ir atsargoje, nes jei ta priesaika lieka galioje, grįžus atsargos karininkui į tikrąją tarnybą, tai tuo labiau ta pati priesaika turi veikti ir karininkui būnant atsargoje.

Prie tokios pat išvados galima prieiti, pradėjus nagrinėti ir karininko garbės sritį. Bet jos čia plačiau nenagrinėsime.

Štai ir priėjome prie išvados ir prie atsakymo į klausimą, kurį buvome pastatę šio savo trumpo samprotavimo pradžioje, būtent: ar atsargos karininko vardas, valstybiškai galvojant, yra suderintas su nekūrybiškais ar net griaunamojo pobūdžio politiniais darbais valstybėje, ir iš viso, ar atsargos karininkui uždedamas bent morališkai didesnis atsakingumas už jo veiklą visuomenėje, negu kitiems piliečiams, ar ne? Į pirmąją šio klausimo dalį turime visai drąsiai ir konkrečiai atsakyti — ne, ir į antrąją dalį — taip.

Grįždami prie pirmiau pasakytų minčių apie dabar mūsų gyvenamus neramius didelių politinių įvykių ir didelių politinių įtempimų laikus, kurie tiesioginiu ar netiesioginiu būdu gali ir galės liesti ir mūsų Tėvynę, turime pasakyti, kad tokiais laikais turime ypatingai rūpintis, kad savo namuose, t. y. savo valstybėje ir tautoje, būtume kiek galima stipresni. Visi pripažįstame, kad mums reikalinga didelė tautos vienybė. Jei jos iki šiol dar neturime, tai palikime vyriausybei ir politikams ją įgyvendinti, ir šiandien tautos šventės išvakarėse palinkėkime, kad jie tą visų mūsų laukiamą vienybę kaip galint greičiau įgyvendintų. To visi laukia.

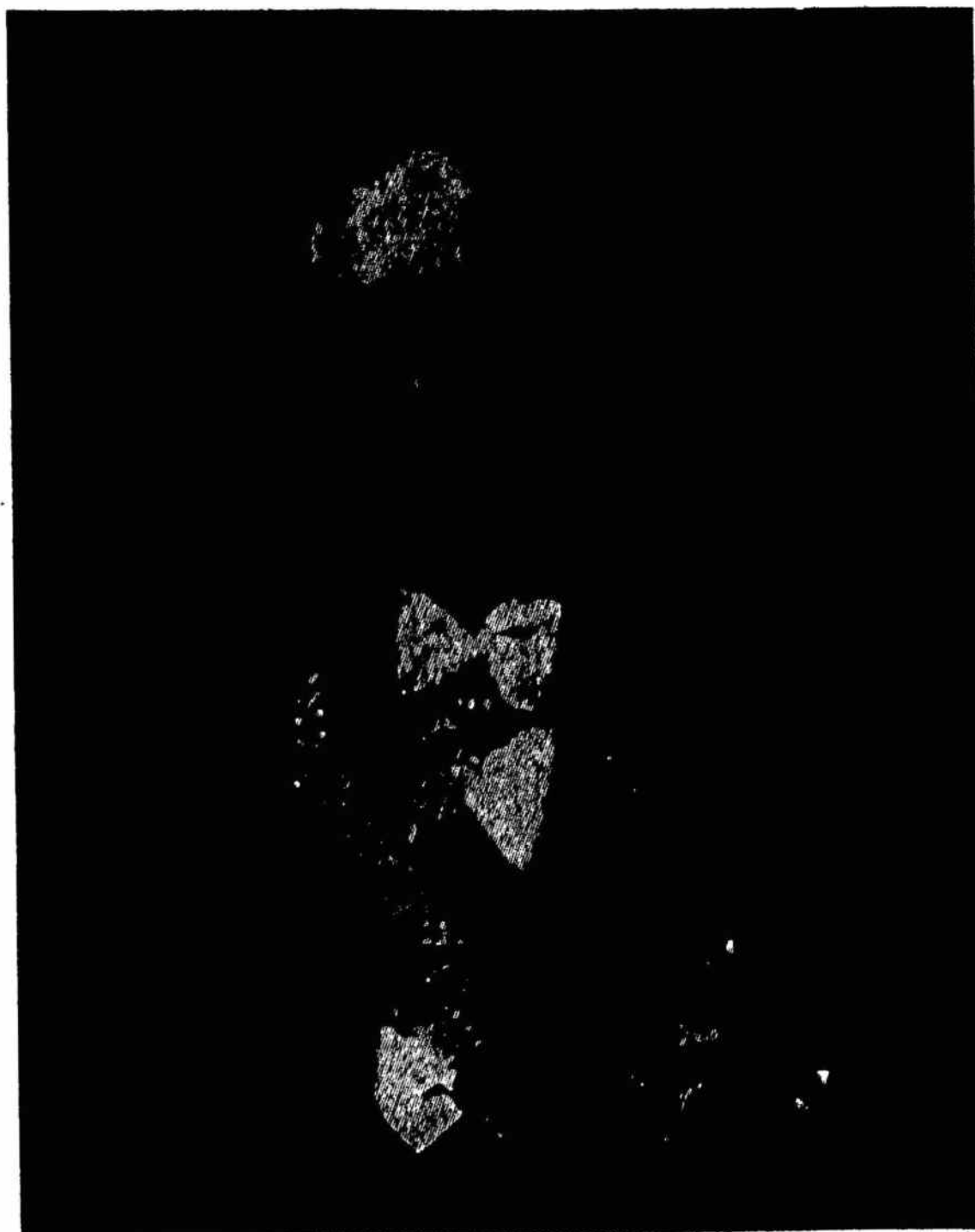
ESTIJOS NEPRIKLAUSOMYBĖS 21 METŲ SUKAKTIS

Vasario 24 d. mūsų santarvininkė ir ištikimai drauginga Estija švenčia savo nepriklausomojo gyvenimo 21 metų sukaktį. Tad estai savo nepriklausomybę paskelbė tik viena savaitė vėliau kaip lietuviai. Ir estų, ir mūsų nepriklausomybėms atgauti sąlygos buvo lygiai tos pačios. Jos buvo labai sunkios ir kruvinos, tačiau nedaug tereiškia įvairios kliūtys, sunkumai ir gyvybės aukos prieš tautos žūtubūtinį norą būti gyva, laisva ir nepriklausoma. Prieš tautos nenumaldomą meilę laisvei ir gimtajai žemei nutyla priešo patrankos. Estija, kaip ir kiltos po Didžiojo karo savo nepriklausomybės sukūrusios mažosios valstybės, už savo laisvę užmokėjo didelę kainą. Nepriklausomybės karai iš estų pareikalavo tokių aukų: 10.105 sužeistų, 2.062 nukautų ir 1.388 mirusių dėl ligų. Pinigais karas jiems atsiėjo 110 milijonų aukso frankų, kuriuos Estijai paskolino Suomija, Prancūzija, Anglija ir Amerika. Tai didelės aukos, bet estų tauta jas sugebėjo lengvai pakelti; ji buvo pasiryžusi aukoti viską, kad tik laisvės ir nepriklausomybės idealas būtų įkūnytas. Ir šios aukos estų tautai atnešė tai, apie ką ji svajojo ir dėl ko kovojo kelis šimtmečius — savo laisvą ir nepriklausomą valstybę.

Estų tauta turėjo pakelti ilgą ir atkaklią kovą, kol ji išėjo į nepriklausomąjį gyvenimą. Toji kova tęsėsi apie 700 metų. Ir per tą laikotarpį estams teko kovoti ir dėl savo tautinės gyvybės, ir dėl žemės, ir dėl ekonominio bei politinio savarankiškumo. Tai buvo labai sunki kova, kurios metu prasiveržė keli estų tautiniai sukilimai, bet jie buvo numalšinti. Estų tautos ekonominio, kultūrinio ir politinio išsilaisvinimo kelius pažymi šios trys reikšmingos datos: 1819 metais panaikinama baudžiava, 1869 metais įvyksta pirmoji estų dainų šventė, davusi gyvą akstiną tautiniam sąjūdžiui, ir 1918 m. vasario 24 d. — estų nepriklausomybės paskelbimas. Šios trys datos estų tautą įgalino sustiprėti ekonomiškai, atgyti ir subręsti kultūriškai bei politiškai. Ligi Didžiojo karo pirmųjų šūvių estai buvo jau gerai pasiruošę savarankiškam gyvenimui. Tie šūviai jiems sutvirtino nepriklausomybės viltis, o karo eiga ir jo padariniai įgalino estus greičiau at-

gauti savo laisvę ir nepriklausomybę. Tuo būdu estų tautai, lygiai kaip ir mums, nepriklausomybės niekas dovanai nedavė; ji atkovota didelėmis aukomis, tautos pasiryžimu ir valia.

Atgavusi politinę nepriklausomybę, Estija gyvai ugdo ir plečia savo ryšius su visu pasauliu, o pirmiausia su savo artimaisiais kaimynais. Jos santykiai su

Estijos Respublikos Prezidentas K. Päts

kitomis valstybėmis remiasi neutralumu, taikingumu ir nuoširdumu. Estijos tradicinių draugų ratą sudaro Lietuva, Latvija, Suomija, Švedija, Norvegija ir Ang-

O mes patys, kolegos karininkai, visur, kur galime, talkininkaukime šiam svarbiam darbui. Visur dėkimės prie kūrybos, nes jos mums ypatingai reikia, ir bėkime šalin nuo bet kokio valstybę griaušančio ar silpninančio darbo, nes jis yra žalingas ir nesiderina su mūsų, kaip karininkų, vardu, garbingumu ir pašaukimu.

Juk visi mes, pradėdami kariuomenės vadu ir baigiant jauniausiuoju leitenantu, esame ne karjeristai ir tarnaujame ne dėl garbės ar pinigų, bet pirmiausia dėl pareigos, reikalo ir meilės savo tėvų žemei. Kad tai teisybė, mes jau esame įrodę: juk daug mūsų brolių ir ginklo draugų, su kuriais kartu kovėmės, negrįžo iš kautynių lauko; juk ir čia esančių mūsų kolegų tarpe yra tokių, kurie ne tik žodžiais ir darbais, bet ir savo krauju yra apšlakstę Tėvynės laukus, kovodami už visų savo tautiečių laisvę ir Lietuvos nepriklausomybę. Ar tai dar mažas įrodymas? Man rodosi, kad tokių įrodymų turėtų užtekti.

Mes dirbame, mes norime kurti, bet mes niekur ir nieko nesutinkame ir nesutiksime griauti, išskyrus tik tuos atsitikimus, kada mums bus duotas įsakymas griauti pasikėsintojus prieš mūsų laisvę ir nepriklausomybę. Bet mes niekad negriausime savojo lizdo, nors mūsų priešams tai ir būtų malonu, ir gal jie ir mėgintų vienam kitam iš mūsų šnibždėti tai į ausį.

Studentų atsargos karininkų korporacija „Ramovė“ jau eilę metų greta kariuomenės yra parodžiusi daug drausmingumo, darbštumo ir kūrybos. Būkite, kolegos ramovėnai, ir toliau visi kartu ir kiekvienas atskirai gražiu pavyzdžiu ir kitiems atsargos kariams ir nekariams.

Jūsų tradicinės didžiosios sueigos proga aš sveikinu ramovėnus, dėkoju jums už atliktus per 1938 metus darbus, kviečiu jus ir toliau dirbti valstybės saugumo ir nepriklausomybės gynimo propagandos darbą, ir širdingai linkiu, kad šiame darbe, kaip ir iki šiol, jus lydėtų laimė, pasisekimas ir pasitenkinimas atliktais darbais.

Krašto apsaugos ministras ir kariuomenės vadas nuoširdžiai dėkoja visiems, kurie sveikino juos ir kariuomenę Lietuvos nepriklausomybės šventės proga.

lija. Tačiau gerus politinius, kultūrinius ir ekonominius santykius estai taip pat turi ir su kitomis valstybėmis. Tie santykiai estams sudaro galimumą aktingai prisidėti prie tarptautinio bendradarbiavimo. Lygiai taip pat jie stiprina ir padeda saugoti valstybės nepriklausomybę.

Mesdami bendrą žvilgsnį į estų vidaus gyvenimą, matome, kad jis pastaraisiais metais yra žymiai pasikeitęs gerojone. Tas pasikeitimas pastebimas tautos vieningumo stiprinime, jos dorųjų savybių ugdyme ir pačių piliečių tarpe valstybinio susipratimo auklėjime. Šiomet vasario 24 d. sueina penkeri metai nuo Estijos naujosios konstitucijos įsigaliojimo. Tai naujas laikotarpis Estijos vidaus politiniame gyvenime. Kokiais dėsniais pagrįstas estų valstybės vidaus valdymas, matyti iš dabartinės jų konstitucijos įžangos, kurioje sakoma, kad estų tauta atviru tikėjimu ir nepalaužiama valia yra pasiryžusi sudaryti valstybę, pagrįsta teisingumu, teisėtumu ir laisve, vidaus ir užsienio taikai apsaugoti, esamųjų ir būsimųjų kartų visuomeniškai pažangai laiduoti.

Estų tautos kultūra, drauge su ekonominiu išstiprinimu, suvaidino pirmąjį vaidmenį tautinio atgijimo laikais. Tačiau ir šiandien jos vaidmuo yra labai didelis. Tautinė kultūra estuose yra vienas svarbiausių nepriklausomojo gyvenimo pagrindų. Tai mums patvirtino šie Estijos prezidento Konstantino Paetso žodžiai: „Jokia valstybė ir jokia tauta negali būti nepriklausoma, jei jos kultūra yra toli atsilikusi nuo kitų tautų ir jei ji nesugeba suvartoti savo žemėje turimųjų turtų. Tokia tauta netenka savo nepriklausomybės, ir čia niekas nieko negali jai padėti: juk gamta motinėle savo gėrybes teikia, kad iš jų būtų kuriam kultūra, o ne tam, kad viršum jų būtų tiktai vaikščiojama... Didžiausioji mūsų pareiga yra iškilti į tokį kultūros laipsnį, kad didžiosioms tautoms neveikiai ateitų į galvą mintis mus jėga pavergti“. Estų tautinė kultūra buvo vienas svarbiausių veiksnių, kuris per 700 metų estus gelbėjo nuo žuvimo vokiečių ir rusų įtakų jūroje. Gyvendami ir sunkiausiose sąlygose, estai sugebėjo išlaikyti ir turtinti savo kultūrą, kuri, galima sakyti, yra ta pati Baltijos tautų kultūra. Štai kodėl estų tautos gyvenime ir istoriniame likime ryškiais bruožais atsispindi ir lietuvių tautos praeitis ir dabartis.

Mūsų tautą su estų tauta sieja ne tik kultūriniai ryšiai. Abiejų tautų likimo eiga turi daug bendrų santykių, nors tas likimas mums kai kuriais atžvilgiais buvo ir žymiai palankesnis. Praeitame šimtmetyje išgyventi abiejų tautų vienodi vargai, pagaliau žūtbūtinis pasiryžimas atgauti savo laisvę ir nepriklausomybę, ir svetimų įtakų abiejuose kraštuose pralaimėjimas

— štai lietuvių ir estų tautų bendrumas ir draugingumo šaknys. Jas gaivina ir ugdo ne tik šių dviejų tautų praeitis, neretai pažymėta bendrais žygiais, bet ir jų dabartis bei ateitis. Tai, galima sakyti, bendras dėsnis visoms Baltijos tautoms, nes jų visų dabartis ir ateitis yra tarpusavyje tampriai susijusi: pavojai vienai kuriai jų yra lygiai tie patys pavojai ir kitoms. Iš čia ir iškyla Baltijos tautų vieningumo ir interesų suderinimo reikalas. Tas reikalas yra užbrėžtas Baltijos santarvės sutartyje, kurios veikimas nuolatos stiprinamas, ir tai ugdo jos narių geras viltis ateičiai. Nenukrypdomos nuo savo gyvybinio kelio ir derindamos interesus Baltijos santarvės dvasioje, estų, latvių ir lietuvių tautos gali skaidriomis akimis žiūrėti į savo rytojų, nes šiandien jos pačios yra savo likimo kalviai.

Lietuvių ir estų santykiavimas buvo žinomas jau senovėje. Vėliau jis virto dar tampresnis. Abi tautos į istorijos puslapius paskatino drauge įžengti iki Baltijos pajūrio atsikrausčiusi vokiečių ekspansija. Tanenbergo kautynės 1410 metais užkirto šiai ekspansijai kelią ir, pačių estų istorikų teigimu, nulėmė estų tautos likimą: negalėdami skverbtis toliau į rytus, vokiečiai turėjo atsisakyti minties kolonizuoti estų gyvenamą kraštą, o tas žymia dalimi padėjo estams išsaugoti savo tautinę gyvybę. XVI šimtmetyje, kai Rusija ėmė pulti Baltijos kraštus, Lietuvai geruoju pasidavė Tartaus, Viljaudžio ir Pernavos estiškos žemės. Ir vėliau Lietuva šias sritis apgynė nuo rusų pavojaus. Tad jau anais laikais lietuviai ir estai drauge kariavo su bendru priešu. Tas pats pasikartojė ir 1919 — 1920 metais. Lietuvai ir Estijai tada priešai irgi buvo tie patys. Nors šios abi tautos tada nesigynė bendromis sujungtomis jėgomis, tačiau ir atskiruose frontuose kariuomenės prieš bendrą priešą, jau tuo pačiu padėjo viena kitai apginti savo nepriklausomybes. Taigi abiejų tautų laisvės žygiai nužymėti aukomis, kurių pareikalavo aukščiausias tautos idealas.

Ir šiandien Lietuva ir Estija yra nuoširdūs draugai. Draugini abiejų kraštų santykiai matomi visose viešojo gyvenimo srityse. Tai džiugu ir abiems kraštams naudinga ir reikalinga. Tuos santykius, netenka abejoti, dar labiau sustiprins šiomis dienomis įvykstantis Lietuvos kariuomenės vado b. gen. Raštikio vizitas Estijos kariuomenės vadui gen. Laidoneriui.

Estija, turėdama stiprią krašto politinę vadovybę, pagrindusi savo santykius su visais taika ir neutralumu, o juos stiprinanti Baltijos santarvės dvasioje, drąsiai žengia į savo nepriklausomojo gyvenimo 22-uosius metus. Estijos valstybės ir estų tautos draugai nori, kad šiam simpatingam kraštui tie metai būtų laimingi ir turiningi.

V. Girius

Gen. Johan Laidoner, Estijos kariuomenės vadas

ESTIJOS NEPRIKLAUSOMYBĖS KOVOS

1917 m. kovo mėn. pradžioje, pairus carinės Rusijos valdžiai, rusų kariuomenėje tarnavusių estų karininkų tarpe kilo mintis pasinaudoti tautų apsisprendimo teise ir sukurti savo tautinę kariuomenę. Taline ir Petrograde susiorganizavo estų karių komitetai, kurie balandžio 7 d. gavo rusų vyriausiojo štabo leidimą suformuoti Talino tvirtovės pulką, o kiek vėliau buvo leista įsteigti atskirą pėstininkų pulką ir vieną atsarginį batalioną.

Balandžio 17–18 d. Taline įvykusiame estų karininkų kongrese buvo išrinktas „Vyriausias estų karių Komitetas“, kuris atstovavo Estijos tautinės kariuomenės dalis. Buvo suorganizuota 1 pėst. pulkas, 1 atsarginis batalionas ir 3 pėst. pulkas. Nors ir be leidimo, taip pat buvo suformuota I-oji pėst. divizija, kurios vadu buvo paskirtas gen. št. plk. Laidoneris (dabartinis kariuomenės vadas). Iki 1918 m. vasario mėn. buvo suorganizuoti 1, 2, 3, 4 pėstininkų pulkai ir vienas kavalerijos pulkas, kuris dėl maisto stokos turėjo būti išformuotas. 1918 m. vasario 24 d. Estija pasiskelbė nepriklausoma respublika.

Gerai suprasdami estų tautinės kariuomenės organizavimosi tikslą, bolševikai kovo mėn. estų tautinės dalis likvidavo. Kovo 25 d. vokiečiai užėmė Taliną, o tik lapkričio 11 d. jų okupacinė valdžia pradėjo perdavinėti krašto valdymą estų vyriausybei. Lapkričio 16 d. buvo paskelbtas savanorių šaukimas, tačiau tesusirinko tik keli šimtai vyrų. Lapkričio 27 d., pradėjus pulti bolševikams, buvo paskelbta mobilizacija ir pačiu kariuomenės kūrimosi momentu prasidėjo karas su bolševikais dėl Estijos nepriklausomybės.

Kariuomenė buvo padalinta į du frontus: Virusko ir pietų rytų. Pirmojo fronto vadu buvo paskirtas gen. mjr. Tennison, o antrojo — plk. Limberg. Kariuomenės dalių skaičius padidinamas, suformuotos techninės dalys ir laivynas. Estų vyriausybės prašoma, Didžioji Britanija pradėjo ginti Taliną iš jūros pusės. Be to, davė estams kulkosvaidžių ir artilerijos. Padėti estams, 2000 savanorių davė Suomija. Švedija ir Danija taip pat atsiuntė po savanorių kuopą. Sudarytam estų kariuomenės korpusui vadovavo pats estų kariuomenės vadas gen. Laidoneris.

Bolševikams paėmus Rakvere ir Tartu, ir koncentruojantis pulti toliau, estų kariuomenės dalys pradėjo energingai veikti. 1919 m. sausio 2 d. estų kariuomenės dalys sulaukė bolševikų puolimą, kai kur pradėdamos pulti pačios.

Pagaliau estų kariuomenės vadovybė nusprendė suduoti bolševikams pagrindinį smūgį, kad juos nustumtų nuo Talino. Puolimas buvo pradėtas sausio 7 d. Estai pralaužė bolševikų frontą ir priešą nustumė. Sausio 9 d. estai atsiėmė Tapą, o sausio 11 d. Rakvere, paimdami daug karinio grobio. Toliau buvo puolama Narvos kryptimi. Sausio 19 d. estų kariuomenė užėmė Narvą. Tuo būdu visa šiaurinė Estija buvo išlaisvinta iš bolševikų kariuomenės rankų. Vėliau, užėmė Valką, Vėrą ir Pečiorus, estai savo valdžioje turėjo Estijos pietų geležinkelius, todėl galėjo sėkmingai plėsti karo veiksmus į pietus. 1919 m. apie vasario vidurį bolševikai iš Estijos žemių buvo galutinai išvaryti.

1919 m. pavasarį, laukiant bolševikų kariuomenės energingesnio veikimo, estų kariuomenės vadovybė nusprendė karo veiksmus perkelti į Rusijos teritoriją.

Žinodamas, kad Pskovas yra griežtai nusistatęs prieš bolševikus, gen. Laidoneris nutarė ta kryptimi pasiųsti rusų šiaurės vakarų korpusą. Bet to korpuso vadovybė su gen. Laidonerio sprendimu nesutiko ir veiksmų objektu pasirinko Petrogradą.

Gegužės 31 d. estų kariuomenės dalys paėmė Pskovą, kuri atidavė žemių vakarų korpuso vadui.

Pagaliau 1919 m. rugsėjo mėn. gale bolševikai pasiūlė estams taikos derybas, kurias estai priėmė ir po to stengėsi kuo geriau įsitvirtinti ginti savo sienas. Lapkričio 16 d. po žemių vakarų armijos nepasisekimų estų karo vadovybė ruošėsi ginti Vyruskų frontą savo jėgomis. Prie Narvos bolševikai surinko apie 40.000 vyrų, prieš 12.000 estų. Prieš taikos derybas abi pusės norėjo savo rankose turėti Narvą. Taigi, Narvos rajone įvyko skaudžių kovų, su dideliais nuostoliais abiem kovojančiom pusėm. Narvos miesto didesnė dalis buvo išdeginta ir sunaikinta. Gruodžio 14–20 d. Dubrovkos — Anenskaja rajone įvyko visa eilė smarkių susirėmimų. Juos estai vadina estų „Verdeno“ kautynėmis. Bolševikai čia buvo ne tik atstumti, bet ir sunaikinti.

Šioms kovoms pasibaigus, gruodžio 31 d. Sovietų Rusija su estais pasirašė taikos sutartį, kuri įsigaliojo 1920 m. vasario 2 d.

Be karininkų, į estų kariuomenę buvo pašaukta 74.500 vyrų. 2.062 kariai buvo nukauti ar mirė nuo žaizdų, 10.105 buvo sužeisti, o 1.388 mirė nuo ligų.

Taigi, brangiomis kraujo aukomis buvo iškovota Estijos nepriklausomybė, kurios 21-ją sukaktį dabar visi su džiaugsmu minime. Sunkios, atrodytų, beviltiškos draugingos estų tautos kovos dėl savo Tėvynės laisvės yra dar vienu ryškiausių pavyzdžių, kad *laisvė be ginklo, iš tikrųjų, nėra įmanoma.*

JEZNO KAUTYNIŲ MINĖJIMO IŠKILMĖS

Vasario 16 d. jezniečiai šventė dvigubą šventę, dvigubas sukaktuves: Lietuvos nepriklausomybės paskelbimą ir Jezno kautynes. Tam darbui vykdyti buvo sudarytas vykd. komitetas iš šių asmenų: kun. prel. V. Vaičiulio, Jezno šaulių kuopos vado ats. j. ltn. B. Aliulio, polic. nuov. virš. J. Piontkos, agr. Al. Jurčio ir šaulių moterų būrio vadės p. O. Kalvaitytės. Be to, šių iškilmių ruošimą, ypač materialiai, žymia dalim parėmė Jezno savivaldybė ir Smulkaus Kredito d-ja.

Tokią iškilmingą dieną į Jezną atvyko nemaža aukštų svečių: žemės ūkio ministras J. Skaisgiris, 2. PP vadas plk. Tumas, plk. Zaskevičius, plk. Butkus, Alytaus šaulių rinktinės vadas plk. Basiulis, ats. plk. Petraitis ir kt. Be to, dar atvyko 2. PP būrys, keli spaudos atstovai, filmuotojai ir t. t. Iškilmės buvo pradėtos vėliavos pakėlimu. Nors keliai buvo pašliję, oras lietingas ir, apskritai, iškilmėms labai nepatogus, vis dėlto didžiulėj aikštėj, prieš pat valsčių, apie vėliavą susispietė didelė žmonių minia. Tatai rodė, jog toji minia atvyko čia ne smalsumo vedama, ne paradų pasižiūrėti, o pasidžiaugti laisve ir pagerbti tuos žuvusius dzūkus karžygius, kurie kautynių laukuose žuvo dėl visos tautos nepriklausomybės. Didelėj ir erdvioj bažnyčioj pamaldų metu, tartum per atlaidus, buvo didžiausia spūstis. Pamaldas laikė kun. Galau-nė, kuris, kaip žmonės pasakoja, 1919 m. labai daug nukentėjęs nuo bolševikų. Pamaldų metu griežė 2. PP orkestras ir giedojo vietos bažn. choras. Iškilmingai nuotaikai pritaikytą pamokslą pasakė vikaras.

12 val. iškilmių dalyviai iškilminga eiseną, bažnytinės procesijos vedami ir gedulingo maršo lydimi, nuvyko į kapus pagerbti žuvusiuosius karžygius. Čia atitinkamą kalbą pasakė prel. V. Vaičiulis, tarp kitko pareiškęs: „Tų žuvusiųjų karžygių dvasia mūsų tarpe visados paliks gyva. Šie karžygiai paliko ne tik savo namelius, tėvelius, brolius, seseles bei mylimąsias, bet jie dėl visos tautos laisvės ir nepriklausomybės paaukojo savo kraują ir gyvybę. Taigi šie karžygiai mumyse gyvi, — ir gyvi tol, kol mūsų širdyse tvaksės lietuviškas kraujas“. — Po šių žodžių jezniečiai sugiedojo maldą, o prel. Vaičiulis pašventino bendruosius karžygių kapus. Kaip tik tuo momentu, tartum prisidėdami prie žuvusiųjų pagerbimo, ūždami iš rūkų debesų išnėrė trys mūsų kariniai lėktuvai. Apsuko didelį ratą, apskrido tas apylinkes, kur prieš 20 metų dzūkai gynė savo tėviškę, ir vėl nuskrido šiaurės vakarų link. Po to kalbėjo ž. ūkio min. J. Skaisgiris. Savo kalboje p. ministras priminė, kad savanorių kūrėjų eilėse patirtus išpūdžius (p. ministras taip pat Nepriklausomybės kovų dalyvis) laiką pačiais maloniausiais savo gyvenimo laikais. „Tų narsių savanorių auka“, — kalbėjo p. min., — „turi mums priminti tą didžią pareigą, ar mes vykdome tai, ką jie paliko“. Toliau p. ministras paminėjo tuos sunkiuosius lai-

kus, kada svetimieji grobstė mūsų gėrybes ir kada energingiausias mūsų tautos sūnūs emigravo svetur. P. ministras neužmiršo ir moterų vaidmens, atlikto Nepriklausomybės kovų metu, tiek Jezno, tiek ir kitose kautynėse. Iš kur toji nepaprasta jėga menkai apmokytiems ir apginkluotiems vyrams? Kas padėjo nugalėti daug gausesnį ir stipresnį priešą? Tai buvusios dvi priežastys, kurios, pasak p. ministrą, tinkančios ir šių dienų gyvenimui, būtent: 1) visiškas pasitikėjimas savo vadais (tikrais vadais, bet ne išdavikais, koku pasižymėjo vienas karininkas, svetimtautis Četuchinas, Jezno kautynių dalyvis) ir 2) pasitikėjimas visa tauta, kuri su kariais turinti eiti išvien ir juos nu-teikti laisvės kovų reikalu. Savo kalbą p. ministras baigė šiais žodžiais: „Šiandien mes esame laisvi ir galime pajusti, ką šitie karžygiai Lietuvai yra padarę. Tačiau ir šiandien mums gali grėsti pavojai. Todėl ypatingai svarbu mums šiandien nusiteikti taip, kaip tie savanoriai buvo nusiteikę. Mes savo kraštą mylime ir dėl jo norime kovoti. Turime būti drausmingi, turime pasitikėti vadais, kiekvienas iš mūsų turi būti savo vietoje, savo pareigose. Tik susipratusioje tautoje pasireikš dar stipresnis laisvės troškimas ir gerbimas“. — Alytaus šaulių rinktinės vadas plk. Basiulis, su didele pagarba minėdamas žuvusius, savo kalboje pareiškė: „Jie žuvo, negrižo, bet jų idėjos gyvos mumyse, jų siektas idealas įkūnytas. Kapas, tiesa, verčia mus stabtelti ir apsimąstyti. Bet drauge čia semiamės drąsos, dvasios stiprybės ir Tėvynės meilės. Tebūnie lengva jums dzūkų žemelė, kurią gynėte! O mes pasižadame neleisti priešui tą žemelę trypti. Išsikietės ramybėje, tautos didvyriai! Mes seksime jūsų pavyzdžiu!“ — „Atėjome čia ne liūdėti“, — pasakė Jezno kautynių dalyvis savanoris kūrėjas A. Andriuškevičius, — „o pasisemti stiprybės“. —

Po kalbų kapuose vietos parapijos choras, vargon. Baniulaičio diriguojamas, pagiedojo keletą giesmių. 13 val. prasidėjo paradas. Žemės ūkio ministras, karininkų lydimas, pasisveikino su išsirikiavusiais kariais, šauliais ir kt. organizacijų nariais. Iš balkono kariuomenės vado vardu kalbėjo 2. PP vadas plk. Tumas. Savo kalboje plk. Tumas paminėjo tas sąlygas, kurio-mis kūrėsi Lietuva. Buv. Jezno kautynių vadas gen. št. plk. Zaskevičius į susirinkusią minią kreipėsi šiais žodžiais: „Ką reiškia ta kruvina auka Jeznui ir Lietuvai? Daug reiškia, broliai! Jei nebūtume eję su ginklu, šiandien Lietuvoj viešpatautų svetimia priespauda ir smurtas. Lietuvos jaunimui buvo aišku, kad jis eina mirti, — eina mirti, kad pakenktų svetimiesiems šei-

Šauliai Jezno kautynių 20 metų sukakties minėjimo iškil-mėse, J. Miežlaiškio nuotr.

Uždedamas vainikas ant karininko A. Juozapavičiaus kapo
M. Truso nuotr.

Paminėta garbingųjų gediminėnų mirties sukaktis

Vasario 13 d. Alytuje ir Marijampolėje iškilmingai paminėti prieš 20 metų garbingai Nepriklausomybės kovose žuvę 1 pėst. pulko vadas karininkas Antanas Juozapavičius ir to pat pulko karo valdininkas Petras Ruzgas. Tuo pačiu buvo paminėta ir Alytaus kautynių sukaktis.

Išpūdingiausios iškilmės buvo Alytuje prie karininko Juozapavičiaus kapo ir jo žuvimo vietoje, kuri amžiams įrašyta į pirmuosius mūsų Nepriklausomybės kovų istorijos lapus ir gilia pagarba atsispindi kiekvieno lietuvių širdyje.

Į Alytaus iškilmes atvyko kariuomenės vada atstovaujantis kavalerijos viršininkas b. gen. Tallat-Kelpša, Kar. št. Sp. ir švt. Skyriaus viršininkas plk. Šaraskas, L. Karininkų Ramovės atstovas gen. št. plk. Šova, 11 gediminėnų karininkų delegacija, karininko Juozapavičiaus sesuo Ona Gobužienė ir kt. Taip pat iškilmėse dalyvavo 2 ulonų pulko kariai, vietos savanoriai kūrėjai, šauliai ir įvairios organizacijos.

Iškilmės pradėtos 10 val. pamaldomis Alytaus II parapijos bažnyčioje. Po pamaldų prie karininko Juozapavičiaus kapo buvo paskaitytos liturginės maldos ir ulonų pulko kapelionas kun. Jonaitis pasakė pamokslą. „Tik išgyvenę dvidešimt metų laisvoje Lietu-

mininkauti. Po 1919 metų atbudo Jaunoji Lietuva, kuri jau nebenori pripažinti svetimųjų jungo. **Jezno apylinkės — tos apylinkės, kur visa mūsų krašto laisvė užantspauduota krauju. Šiose apylinkėse yra kruvinas antspaudas, kuris liudys kartų kartoms, kad šie lietuviai paguldė galvas. Jūs galite didžiulius, kad ši garbė kaip tik teko jūsų kraštui.** — Po kalbų susirinkusi minia entuziastiškai šaukė valio Respublikos Prezidentui, mūsų vyriausybei ir kariuomenės vadovybei. Iškilmės maršu pro aukštuosius svečius pražygiavo 2. PP būrys, Jezno šaulių būrys, Birštono šaulių būrys, šaulių moterų būriai, Jezno apyl. tautininkai, katalikų (vyrų ir moterų) d-jos nariai, JŪR, žiemos žemės ūkio mokyklos ir pradž. mok. mokiniai. Po parado kariai bei šauliai buvo pavaišinti, o minia pradėjo skirstytis. Reikia pabrėžti, kad tokią iškilmingą šventę Jeznas pergyveno pirmą kartą. Bet vis dėlto jezniečiai padarė, ką galėjo: tvarka, punktualumas ir jezniečių tikras dzūkiškas nuoširdumas sužavėjo kiekvieną atsilankiusį svečią.

E. Sp.

voje, juntame kaip gera ir gražu gyventi laisvėje“, — savo pamoksle pabrėžė kapelionas: „Todėl ir atėjo čia nusilenkti karininkui Juozapavičiui ir pagerbti jo atminimą“. 1 pėst. pulko atstovas plk. ltn. Viršila savo žodyje paminėjo karininko Juozapavičiaus nuopelnus lietuvių dalyse Rusijoje ir grįžus į Lietuvą, jos kariuomenės eilėse ir pirmuosiuose kovos žygiuose. Po savo žodžio prie kapo perskaitė 1 pėst. pulko karininkų įžadą, kurį kasmet vasario 13 d. duos prie šio kapo visi naujieji, į 1 pėst. pulką atvykusieji, karininkai. Šis naujųjų gediminėnų karininkų įžadas liks gražia 1 pėst. pulko tradicija ir tuo pat savo garbingai žuvusiojo vado karininko Juozapavičiaus prasmingas pagerbimas.

Toliau kalbėjo Karininkų Ramovės atstovas gen. št. plk. Šova. Po jo kalbos, orkestrui griežiant gedulingą maršą, sudėjo vainikus ant karininko Juozapavičiaus kapo: b. gen. Tallat-Kelpša kariuomenės vado vainiką; toliau 1 pėst. ir 2 ulonų pulkų, Karininkų Ramovės, Karo Muziejaus, vietos savanorių kūrėjų, šaulių, moksleivių ir įvairių vietos organizacijų.

Iš kapinių iškilmių dalyviai nužygiavo į karininko Juozapavičiaus žuvimo vietą, prie jo vardu pavadinto tilto, kuris buvo apipintas vainikais. Prie tilto plevėsavo dvi gedulu perrištos tautinės vėliavos. Išsirikavusius karius ir organizacijas pasveikino b. gen. Tallat-Kelpša. Prie tilto kalbėjo Alytaus burmistras p. Jokulis ir kariuomenės vado vardu b. gen. Tallat-Kelpša. Generolas savo kalboje, tarp kitko, pabrėžė, kad pirmiesiems mūsų kariams visko trūko: ginklų, šarvuotės, drabužių, maisto, bet jų dvasios šarvai buvo nepramušami ir nepralaužiami. Ir apgadintas, surūdijęs šautuvas bei kardas jų rankose virto baisiu ginklu priešams.

Po iškilmių ant karininko Juozapavičiaus tilto, įvyko paradas, kurį priėmė b. gen. Tallat-Kelpša. Pasakui Alytaus šaulių namuose buvo atidarytas karininko Juozapavičiaus kambarys, kurį tvarkys 1 pėst. pulkas. Šiame kambaryje bus pavaizduotas karininko Juozapavičiaus asmuo ir žygiai. Atidarymo žodį tarė b. gen. Tallat-Kelpša, o 1 pėst. pulko karininkai pakabino karininko Juozapavičiaus portretą ir padėjo svečių knygą, į kurią pasirašė aukštieji svečiai, atvykusieji 1 pėst. pulko karininkai ir karininko Juozapavičiaus sesuo su savo dukrele.

Tą pat dieną atitinkamomis iškilmėmis Marijampolėje buvo pagerbtas karo valdininkas P. Ruzgas, žuvęs Buktos miške, besitraukiant iš Alytaus. Jis palaidotas Marijampolės kapinėse. Į šias iškilmes taip pat buvo atvykusi 1 pėst. pulko karininkų delegacija, ir iškilmėse dalyvavo Marijampolės įgulos viršininkas gen. št. plk. Gaušas, karininkai, mokomoji kuopa ir gausingas būrys vietos visuomenės. Iškilmės pradėtos 10 val. gedulingomis pamaldomis įgulos bažnyčioje. Pamokslą pasakė kapelionas kun. Petrauskas.

Kapinėse, prie k. v. P. Ruzgo kapo, 9 pėst. pulko orkestras sugriežė „Marija, Marija“. Po 1 pėst. pulko delegacijos pirmininko mjr. Šiurnos žodžio, griežiant gedulingą maršą, ant k. v. Ruzgo kapo sudėjo vainikus 1 ir 9 pėst. pulkai. Taip pat buvo sudėta ir gyvų gėlių.

Kėdainių, Jezno, Alytaus, Marijampolės ir kt. prasmingais sukakčių paminėjimais lietuviai parodė savo nuoširdžią meilę tiems, kurie jam laisvę savo krauju ir gyvybe iškovojo, ir taip pat, jog jis moka gerbti savo Tėvynės karžygius, kurie savo narsiais žygiais nusipelnė amžinąją garbę ir amžinąją atmintį kiekvieno lietuvių širdyje.

NARSIJAI NŪRAI

APSUPTI NEPASIDAVĖ

Grandinis Antanas Aniūnas gimė 1899 m. Rygoje. Tėvai dirbo fabrikuose.

1919 m. spalio 15 d. stojo į Lietuvos kariuomenę.

Tarnavo 7 pėst. Žemaičių Kunig. Butegeidžio pulke. Gr. A. Aniūnas savo atsiminimus šiaip papasakoja: Buvau paskirtas į 2 kulkosvaidžių kuopą. 1920 m. spalio mėn. 4 d. mus išvežė į Vilnių. Kuopos vadas buvo ltn. Rudminas. Vilniuje ramiai pagyvenome 5 dienas. Į šeštą naktį gavome įsakymą per 15 min. būti pilna apranga ir išsirikiuoti. Naktį netoli į pietų pusę už Vilniaus girdėjom artėjantį priešą. Išsiri-kiavę išžygiavome iš Vilniaus. Traukdamiesi

7 pėst. pulko
gr. A. Aniūnas

ties Puciniškių k. sumušėm besivejantį priešą ir paėmėm 20 belaisvių. Vėliau nuvykome į Širvintų miestelį. Man, — pasakoja Aniūnas, — teko nešti lengv. kulkosvaidį. Per miškelį einant po kojomis čiūžėjo nukritę medžių lapai, lūžo sausos šakelės. Slenkame ištempę akis ir ausis. Nuo lapų čiūžesio toli girdėti žmonių ėjimai. Buvusi kitoj miškelyje pusėj lenkų sargyba tai pastebėjo. Išgirdome šūvių balsą. Bataliono vadas davė ženklą pulti, surikdamas valio. Visu smarkumu puolėme ir po neilgos kovos laimėjome. Miestelį paėmėme 15 nelaisvių ir lenkus nuvijom 1 km už miestelio.

Tą pačią dieną, sustiprinęs savo jėgas, priešas puolė mus. Pašaudę pasitraukėm iš miestelio. Pagaliau pastebėjome, kad esame apsupti. Aš, — sako gr. Aniūnas, — paėmęs kulkosvaidį, bėgau per kulkas. Paskui išstatėme kulkosvaidį ir truputį apšaudę priešą, vėl kilom bėgti į miškelį, kuris buvo netoli. Tik vos spėję įbėgti, pamatėme lenkų raitininkus iš priešakio ir užpakalio. Nors aplinkui buvo priešo raitininkai, zvimbė kulkos, bet mes, pasistatę kulkosvaidį, atkakliai šaudėme. Raitininkai dingo. Atmušę priešą, susiradome savo batalioną ir prisijungėme prie jo.

Dabar ats. gr. A. Aniūnas gyvena 12 ha ūky, Palsvalio val., Žadeikių k., Biržų aps.

Vyčio kryžiumi apdovanojimo lape šiaip rašoma apie gr. A. Aniūną: „7 pėst. pulko 2 kulk. kuopos eiliniai Antanas Aniūnas ir Augustas Zalimas 1920 m. lapkričio 21 d. kautynėse ties Širvintais su j. psk. Lukausku įslinkę beveik į patį miestelį, smarkiai apšaudė priešą. Tuo tarpu buvo lenkų apsupti iš dviejų pusių. Tačiau traukdami atgal išnešė kulkosvaidį ir parsivarė lenką belaisvį. Į savo kuopą laimingai sugrįžo“.

B. Brazdžionis

GARBINGAS JEZNIETIS

Paminėjus Jezno kautynių sukaktį, tenka nors trumpai pabrėžti ir apie vieną garbingųjų jezniečių, kun. J. Galaunę.

Kunigas J. Galaunė ilgą laiką klebonavo Jezno parapijoje, Alytaus apskr. Rusų valdymo laikais jis žadino savo parapijiečių tarpe tautinį susipratimą, steigė lietuviškas arbatines, krautuves ir kt. Ypačiai jis kreipė dėmesį į jaunus vaikučius, kurie pas jį ruošdavosi prie pirmosios išpažinties.

Vokiečiams užėjus, jis buvo visų patarėjas ir užtarėjas prieš naujus okupantus. Jo dėka daugeliui liko neatimta paskutinė karvutė ar paršelis.

Kuriantis Lietuvos nepriklausomybei, jis pirmas prabilo į Lietuvos jaunimą (savo parapijiečių tarpe), ragindamas stoti savanoriais kariuomenėn. Pats rašė gimimo metrikus, ištikimybės liudijimus, nes, jo manymu, turi būt tik ištikimas Lietuvos kareivis, ir siuntė į Alytuje besiformuojantį I pėst. pulką. Vykstančius aprūpindavo ne tik reikalingais dokumentais, bet neturtingus pinigais, o visus susisiekiimo priemonėmis. Jo dėka Jeznas davė daug savanorių.

Vietos inteligentų mok. Celiešiaus, Zarembos ir kitų padedamas, jis ne tik siuntė savanorius, bet ir rūpinosi rinkti auksą besikuriančiai Lietuvos kariuomenei. Rinko kailinius, supirkinėjo nuo karo užsilikusius pas gyventojus ginklus ir juos atiduodavo savanoriams. Be savanorių verbavimo, jis sudarė valsčiaus komitetą (savivaldybę), suorganizavo miliciją ir ją apginklavo.

Užėmus bolševikams Jezną, jis buvo sugautas ir grėsė mirties bausmė, bet stebuklingu būdu pavyko jam iš jų pasprukti ir toliau tęsti savo garbingą darbą.

Vėliau, 1919 metais stovint Jezne mūsų komanantūrai prieš lenkus, kareiviams trūkdavo maisto, drabužių, nemokėdavo algų ir buvo kitokių trūkumų, nes nebuvo iš kur paimti. Čia viską greitai pastebėdavo kun. Galaunė ir rūpindavosi kareiviams padėti. Daug kartų jo produktus virė kareiviška virtuvė, ne vieną kareivį šildė kailiniai, gauti kun. Galaunės rūpesčiu.

Bet maža to. Kareiviai negauna algų, o išlaidų būtinaiems reikalams yra. Čia irgi jis įsikiša. Radęs vietintelę lietuvaitei išlaikomą krautuve, jis su ja susitarė ir toji (berods, p-lė Svenčionytė) atidengė savo krautuveje kareiviams atvirą sąskaitą. Čia kareiviai gaudavo reikalingų daiktų nusipirkti. Bet, rodos, tos krautuves savininkei niekas nė neužmokėjo, nes kareiviai išvyko negavę algų, ir paliko rūpintis kun. Galaunei.

Lietuvai sustiprėjus, jis daug padėjo šauliams, steigė VVS skyrius, platino įvairią spaudą ir dirbo nežinodamas nė poilsio ir nejausdamas nuovargio.

Jis gyveno tik dėl kitų, bet ne sau. Pats gerb. kunigas Galaunė yra labai kuklus ir niekam apie savo darbus nepasakoja.

Savanoris kūrėjas Saikelis

(Žiūr. „Kario“ Nr. 7).

Kuopai buvo duotas uždavinys slapta išeiti priešui į sparną ir dar tą pačią naktį pulti. Uždavinys buvo gautas veikiant bataliono branduolyje, kuris nuo Barvainių kaimo buvo, tiesia linija imant, per penkioliką kilometrų, o kai žiemos laike reikėjo į nurodytą vietą patekti visiškai paslapčiomis, teko nueiti mažiausiai dvigubai tiek kelio. Kuopa žygiavo šuntakiais, lauko keleliais ir visiškai be kelio. Tarvydas iš tolo lenkėsi gyvenamųjų vietų, lygumų, stengdamasis iš priešų pusės eiti miškais, krūmais ir kalvelėmis. Kareiviai gerai suprato kuopos uždavinį, ir iš paskutiniųjų stengėsi slinkti slaptomis. Mažiau paslėptas vietas jie praėjo ropomis, kalveles aplenkėdavo, ir

...Ar daug jų praėjo?...

taip tęsė iki pat Barvainių. Visas žygis užtruko apie šešias valandas. Pirmyn išsiųsti žvalgai kitame kaime pastebėjo priešų stovyklą. Iš tolo jie matė, kaip kareiviai slankioja būreliais, susirinkę rūko, šnekučiuojasi ir, tur būt, netikėto pavojaus nelaukė.

Iš vietinių gyventojų kuopos vadas sužinojo, kad per Barvainius priešų vora perėjo praėjusią dieną ir sustojo už trijų kilometrų, kitame kaime, kur juos ir pastebėjo priešakiniai žvalgai.

— Ar daug jų praėjo? — Klausinėjo kuopos vadas kaimietį.

— Daug, labai daug.

— O kiek, maždaug šimtas, du šimtai?

— Tai jau gal ir kokie trys šimtai buvo.

— Ar tik neperdedi, tėvai, kaip gi galėtų trys šimtai vyrų sutilpti viename kaime?

— Ačiū bala juos žino. Gal kiti sustojo toliau, Misiūnuose.

Žinios buvo tik apytikrės. Iš bataliono vado Tarvydas žinojo, kad kairiajame sparne yra priešų apie batalioną. Tai reikėtų trigubai daugiau, negu Tarvydas turėjo. Vietiniai gyventojai pasakojo, kad priešų esą apie du ar tris šimtus. Laimingai pasiekęs Barvainius ir iš priešakinių žvalgų sužinojęs, kad toliau slaptai eiti negalima, kuopos vadas susirūpino sužinoti ar priešas juos pastebėjo, ar jis laukia puolimo, ką jis veikia ir kaip išsidėstęs. Jis atsiminė pirmojo būrio būrininką Trinkūną, šyptelėjo ir pašaukė jį pas save.

— Per kiek laiko surinksi žinias apie priešą?

— Per tris valandas, tamsta vade.

— Kiek padėjėjų nori?

— Užteks mūsų trijų: manęs, Gražučio ir Diržio.

Trinkūnui buvo malonu gauti tokį uždavinį. Jis seniai beturėjo tokių progų. Pasišaukęs savo draugus Gražutį ir Diržį, tarė:

— Eisim žvalgybon, vyrai.

Tyliai čiūožė vakaris vėjas. Dangus buvo pilkas, debesuotas, niurus. Gerai turėjai išžiūrėti, kad baltuojančio sniego paviršiuje galėtumėte pastebėti per porą dešimčių žingsnių juoduojančius žemės lopus. Oras buvo kelių laipsnių šiltesnis. Sniegas tižo, nuo stogų varvėjo vandens lašai ir kojos klimpo į juodus žemės lopus, kurie kyšojo kaip salelės baltoje tirpsiančio sniego jūroje.

Savo lauko sargybos buvo išslinkusios per kilometrą nuo Barvainių kaimo į priešų pusę, ir iki lauko sargybų linijos Trinkūnas su draugais ėjo be ypatingo atsargumo. Iš lauko sargybos viršininko jie sužinojo, kad iki šiol visiškai ramu, kad kuopos vadas liepęs jiems palaukti, kol jis pats ateisias. Kuopos vadas atėjo greitai. Jis rūpinosi už kelių valandų įvyksiančiu puolimu, ir neturėjo laiko galvoti apie savo nuovargį. Kareivių du trečdaliai ilsėjosi pakaitomis, o jis, valandą nusnaudęs, išėjo su savo ryšininkais į lauko sargybas. Reikėjo skubiai naudotis nakties tamsa ir kuo arčiau pritraukti visas jėgas prie priešų. Tik staigus ir sutelktas puolimas galėjo pasisekti.

— Jūs turite išžvalgyti visą tą tarpą, kurs yra tarp mūsų ir ano kaimo. Veikite visiškai slaptai, kad priešas nepastebėtų mūsų. Puolimo pradžia aš paleisiu baltą raketą. Tada galite veikti savo nuožiūra. Prane-

šimtus neškite į šią vietą per mano ryšininką Labutį, kuris drauge su jumis.

Trinkūnas pakartojo įsakymą.

— Vykite. Linkiu pasisekimo, mano narsuoliai! — Buvo paskutiniai vado žodžiai, kaip tėvo palaiminimas, suskambėjęs trijų kovotojų ausyse.

Jie peržengė lauko sargybų liniją, praėjo netoliese nuo lauko sargybos išstatytą postą iš dviejų ka-

...Vykite, mano narsuoliai...

reivių, praslinko savus slapukus, ir atsidūrė už sekimo ruožo. Kiekvienu momentu jie galėjo dabar užėiti prieš slapukus, prieš postus arba jo lauko sargybas, viską atvirksčia eile, kaip buvo palikę.

Trinkūnas, Diržys ir Gražutis ėjo per kelius žingsnius vienas nuo kito. Paskui sekė Labutis. Visi trys jautėsi kaip vienas. Trinkūno akys nakties tamsą skrodė daug toliau, kaip kitų akys. Per pusantro kilometro jis ėmė įžiūrėti tolumoje juodojančius prieš užimto kaimo kontūrus. Gražutis turėjo geras ausis. Dainoje pripratęs pagauti mažiausią akordo pasikeitimą, kautynėse tomis ausimis naudojosi, kaip tobuliausiaisiais garsiagaudžiais. Jis girdėjo, kaip tirpsta sniegas, kaip vėjas šnara už kelių šimtų metrų krūmuose, ir kaip paklydusio paukščio sparnai plasnoja ore. Diržys turėjo nepaprastą nujautimą. Ko negalėdavo įžiūrėti nei aštrios Trinkūno akys, nei nuostabios Gražučio ausys, tą atspėdavo Diržio širdis. Jo nujautimas buvo tikrai nepaprastas. Kelius kartus vien tik nujautimas jį išgelbėjo nuo mirties. Kažkoks vidujinis balsas jam lyg sakyte sakydavo: Saugokis! Po to keletą kartų jis išgirdo pro ausis prazvimbiančią kulką ar netoli sprogstantį artilerijos sviedinį. Savo nujautimu jis ėmė pasitikėti. Ir tai padėdavo jam ir jo draugams tada, kai gudrus priešas, būdamas iširasęs žemėje ir užsimaskavęs, nejudėdamas sekėdavo jų judesius, laukdamas patogiausio momento šauti.

Trinkūno akys, Gražučio klausos ir Diržio nujautimas, kaip nematomas skydas, saugojo nuo netikėtų pasiryžusių draugus. Jie ir slinko nakties glūdimyje labai atsargiai. Tarp savęs jie nekalbėjo: suprato vienas kitą be žodžių. Jei nė vienas jų nerodė kitiems jokio ženklo, reiškia, viskas tvarkoje. Dideliais žingsniais, atsargiai statydami kojas, keletą žingsnių paėję, jie trumpai stabtelėdavo, ir vėl eidavo

pirmyn. Jei kuriam jų kildavo nors mažiausias įtarimas, jis pakeldavo ranką. Tada tuoj visi sustodavo, atsargiai pritūpdavo ir palaukdavo, kol ranką pakėlusis parodys ženklą, kad nieko nėra. Labutis prie jų puikiai derinosi, jausdamasis laimingas dėl jam suteiktos garbės eiti žvalgybon su „Trimis velniais“.

Žingsnis po žingsnio jie artėjo prie tikslo. Kiekvienas visomis gyslomis jautė savo veiksmų atsakingumą. Nuo tinkamo šio uždavinio atlikimo turėjo priklausyti tolimesnis kuopos veikimas. Jei priešas pastebės, kad yra sekamas ir žvalgomas, pasiruoš gintis. O pasiruošusį priešą mažesnėmis jėgomis pulti neįmanoma. Todėl už vis svarbiausia buvo prieiti kiek galima arčiau kaimo, nustatyti, kuriose vietose išstatytos sargybos ir ką veikia priešas. Trinkūnas norėjo kuo greičiau pasiekti kaimo pakluones, paskui jas apžiūrėti, ir jei ten nieko nebūtų arba būtų kas nors, tuojau pranešti kuopos vadui. Labutį jis pasiųs su pranešimu, o paskui dar didesniu atsargumu jie trys mėgins pasiekti sodus. Kai bus visiškai priešo panosėje, lauks kuopos puolimo, kad pirmieji galėtų išiveržti į priešų eiles ir juos sprogdinti iš vidaus.

Trinkūno žvilgsnis neramiai varstė kiekvieną vietos daiktą. Juo arčiau jie buvo prie savo tikslo, tuo neramiau plakė širdis. Visas kaimas tolumoje skendėjo, kaip milžiniška pilis. Naktis laikė jį apglubusi tamsiais paslaptiniais skvernais, iš už debesų nutysusiais iki pat žemės.

Arčiau prislinkę, jie ėmė atskirti dangų nuo medžių viršūnių, lyg naktis savo tamsų šydą būtų pakeitusi kitu, retesniu. Ką pirma matė tik vienas Trinkūnas, dabar matė ir kiti, o jis jau ir stogus atskyrė nuo medžių, jau ėmė įžiūrėti tarpus tarp namų.

— Stok! — Staiga parodė ženklą pakelta Gražučio ranka.

Visi sustojo, pritūpė, dairėsi, klausėsi. Gražučio ausys pagavo šuns lojimą. Iš po jų panosės pašoko zuikis ir neskubėdamas nušuoliavo prieš vėją, į šoną. Daugiau nieko — jokio garso. Gražutis pamojo pirmyn, ir vėl jie žingsnis po žingsnio artėjo prie kaimo.

Diržys jautėsi puikiai, lyg jis būtų žinojęs, kad galima drąsiai eiti iki pat kaimo pakluonių. Jis dar nė karto nepakėlė rankos ir netikėjo, kad priešų akys juos sektų. Kai jo draugai ieškojo išorinių ženklų, jis visą laiką ėjo vidujiniai susikaupęs, pasitikėdamas nujautimu. Trinkūno akys ir Gražučio ausys sudarė jam lyg kokią užuovėją, lyg užtikrinimą, kad netikėtai jie nepateks į spąstus, ir tą draugų užuovėją jausdamas, Diržys galėjo dar labiau susikaupti. Ir tai, ką jis savyje jautė artėdamas prie kaimo, buvo panašu į tai, lyg kažin kas nematomas jam būtų pasakęs iki kurios vietos galima eiti nieko nesibijant ir nesisaugojant. Toks buvo jo vidujinis balsas.

Jau buvo matyti pakluonėse vietomis užsilikusios tvoros. Iki jų bebuvo tik pora trejetas šimtų žingsnių. „Trys velniai“ slinko prie jų taip tyliai, kad jie patys vienas kito negirdėjo. Slinko jie labai palengva, nors dar nė vienas jų nieko tikrai įtartino nepastebėjo.

— Pakluonės! — Nudžiugę taria jie kiekvienas sau, aiškiai įžiūrėdami sukaltus baslius ir tarp jų ištiestas, vietomis tik vienu galu besilaikančias kartis.

— Stok! — Dar neprislinkus prie karčių, staiga pakilo Diržio ranka. Jį pagavo keistas nerimas. Pagavo staiga, kaip žaibas.

Jie tyliai prisispaudė prie dumblinos žemės. Diržio nujautimas perskrodė jų mintis, kaip netolimo pavojaus ženklas. Gal priešas yra netoli, gal jis juos jau pastebėjo ir tykoja, o gal jis dar nemato, bet išgirdo įtartina šlamėjimą ir, visas jėgas įtempęs, iš kur nors seka? Įvairios mintys žybčiojo Trinkūno galvoje, bet visur buvo taip tylu ir taip tuščia, kad jis niekaip negalėjo suprasti, iš kur ir koks pavojus gresia jiems.

Gražutis beveik akiai tikėjo savo draugo Jono nujautimu, bet ir jis niekur nieko įtartino negirdėjo ir nematė.

Tuo tarpu pats Diržys, vien tik dėl savo aklo nujautimo pakėlęs ranką ir netikėtai sustabdęs draugus, dabar gulėjo įtempęs visus nervus. Bet per kokią minutę nieko įtartino nepastebėjęs, ėmė laukti, ką pasakys Trinkūno akys ir Gražučio ausys. Bet nė vienas nieko nepastebėjo.

Diržys ėmė nusiminti, kad nujautimas jį šį kartą apgavo. Jis pakėlė ranką ir parodė ženklą, kad galima eiti pirmyn.

— Stok! — Nespėjus poros žingsnių nueiti, griežtai pakilo Trinkūno ranka.

— Matau priešą! — Buvo kitas jo ženklas draugams.

Diržys patenkintas nusišypsojo.

Trinkūnas dešinėje pusėje, pakluonių riboje, per porą šimtų žingsnių pastebėjo judančius šešėlius.

Trinkūno akys, kaip dvi nematomos vilyčios, išsmeigė į tolumoje judančius šešėlius, ir jų nebepalėdo. Tų šešėlių buvo pora. Jie artėjo tiesiai į tą vietą, kurioje gulėjo prie žemės kietai prisispaudę „Trys velniai“ ir jiems priskirtas kuopos vado ryšininkas Labutis.

Kai Trinkūnas ėmė atskirti, kad į juos artėjantieji eina neskubėdami ir protarpiais sustodami pasiklaudyti, tada jau ir Gražutis su Diržiu tarsi pamatė du paslaptinius šešėlius. Labutis buvo per penkioliką žingsnių užpakalyje ir vis dar negalėjo suprasti, kas iš tikrųjų dabar dedasi. Jis tik numanė, kad turi būti kas nors nepaprasto, jei visi „Trys velniai“ taip kietai spaudžiasi prie žemės. Kiek įstengdamas spaudėsi ir jis prie sutūžusio molio, bijodamas, kad kokiu nors savo neatsargiu judesiu nesugadintų viso reikalo.

Gražutis ėmė įsiklausyti, lyg netikėdamas akimis, ir laukė, kad jo ausys pasakytų jam, ar į juos tikrai kas nors artėjo. Ir jis išgirdo: šlepsėjo kojos. Tirpsantis sniegas šliugždėjo ir vėl tilo. Taip, jie artėjo, sustodami, pasiklausydami. Tarp sustojimų tarpai buvo trumpi. Matyt, jie dar nieko neįtarė, nieko nepastebėjo.

Diržys vos galėjo suvaldyti save. Jo akyse susitelkė nežmoniškos jėgos. Jis žiūrėjo į artėjančius nakties keleivius tuo užburiančiu tigro žvilgsniu, kurs prie savęs traukte traukia kiekvieną auką.

„Trijų velnių“ veikimo planas gimdavo kiekvienu atskiru momentu taip staiga, kad nė gudriausias jo nebūtų galėjęs iš anksto atspėti. Gražutis ir Diržys buvo kaip elektros laidais sujungti su savo vadu Trinkūnu. Vienas jo žvilgsnis, vienas mostas, ir jie be žodžio suprasdavo jo sumanymą ir žinodavo kas reikia veikti.

Nepaleisdamas iš akių vis artyn ir artyn slenkančiųjų, Trinkūnas šaltai, kaip senas kautynių vilkas, galvojo kaip jie turės veikti, kad įvykdytų kuopos

vado įsakymą: išlaikytų paslaptį ir nesudarytų progų priešui pajusti, kad jis sekamas, kad ruošiamas netikėtas puolimas.

— Sunaikinti vietoje, kad nė aiktelėti nespėtų. — Šoko į galvą pirmoji mintis. Bet tą mintį atrėmė kita: — Praleisti juos, lyg mūsų čia visiškai nebūtų. — Bet ir šis pasiūlymas Trinkūnui nepatiko, nes ateinantieji galėjo tiesiog ant jų galvų užlipti.

O du patrulininkai buvo jau visiškai netoli. Šautuvus jie nešėsi pasikabinę. Ėjo vienas šalia kito. Kalbėjosi rusiškai, bet taip tyliai, kad Trinkūnas atskirų žodžių dar negalėjo suprasti. Jie ėjo per keletą žingsnių nuo pakluonių. Visiškai tiesiai į Trinkūną.

Jau priešo patrulininkai buvo per dešimtį, per penkius žingsnius. Siaubingai į juos žiūrėjo trys poros akių. Bet aplinkui buvo taip tylu, taip ramu, kad ir šuo būtų prabėgęs nesustodamas, neįtardamas. Ir... vienu ypu, kaip iš žemės iškilusios trys poros rankų, perbloškė ant šlapio dirvono tuos du patrulininkus, nei aiktelėti nespėjusius prieš tai, kai jų burnos buvo kietai užčiauptos savanorių delnais.

Trinkūnas sugriebė vieną, o jo draugai kitą. Abu žvalgai buvo taip netikėtai užklupti ir tokia didelė jėga perbloškė, kad nė nemėgino priešintis. Nes jie gerai suprato, kad viskas buvo jau pervėlu. Trinkūno geležinės rankos spaudė bolševiko kaklą, ir jo priešininkas ėmė dusdamas kažką gargaliuoti. Gražutis su Diržiu suspėjo jų sugautajam užkimšti burną ir nuginkluoti. Labutis nespėjo net prišokti savo draugams padėti. Jis norėjo kuo skubiausiai pranešti visą tą įvykį kuopos vadui, bet be Trinkūno žinios vykti negalėjo. Kai Trinkūno rankose bolševikas ėmė kriokti, prie jo prišoko ir Labutis. Jį pamatęs, Trinkūnas kiek atleido rankas, ir priešininkas atsiduso.

...Jų burnos buvo užčiauptos savanorių delnais...

Rėkti jis nė nemėgino. Matė, kad riksmas tik jį patį pražudytų.

— Kur jūsėjote? — Pašnibždomis paklausė Trinkūnas rusiškai.

Nustebusiomis akimis žiūrėjo į jį bolševikas, lyg negalėdamas suprasti, ar jis nesapnuoja. Trinkūno balsas jam atrodė pažįstamas.

— Kurėjote?! — Tvirčiau pakratydamas jį, vėl paklausė Trinkūnas. (B. d.) J. Nr.

Griežčiau kovokime su girtavimu

Nuo vasario 26 d. iki kovo 5 d. skelbiama blaivybės savaitė. Kai kas gal klaidingai supranta, kad tik tą savaitę laukiama iš piliečio susilaikyti nuo žalingo žmogaus ir tautos sveikatai girtavimo. Kitas, pažiūrėjęs į kalendorių, gal ir susirauks, jog nelaiku toji savaitė skelbiama: tai kūmo vardinės tą savaitę prislenka, tai kitokių progų pasitaikys vieną kitą burnelę išmesti, ir kaip dabar tą savaitę susilaikysi nepašlapinęs lūpų, nepavilgęs liežuvio.

Ne! Čia blaivumo turinys slepiasi ne kelių dienų susilaikyme nuo alkoholio, bet truputį giliau. Toji savaitė žmogui, užimtam savo kasdieniškais reikalais, stengiasi priminti, pasibelsti į jo sąžinę, ar nėra ko nors pas jį taisytino, šalintino iš jo gyvenimo. Toji savaitė lyg kviečia žmogų peržvelgti savo praeitį, ar joj nebuvo įsivyravę besaikio girtavimo, kuris griautų jo sveikatą, gerovę ir ateitį. O giliau ir tikrąja rimtimi perkratę save, rastume nemaža kas tuojau pat būtų reikalinga šalinti ar tobulinti.

Nesibelsiu čia į sąžinę tų, kurie amžinai paskendę alkoholio troškulyje: tokiems nei tūkstančiai blaivybės savaitių, turiningiausių, faktais paremtų, paskaitų bei rašinių nieko nepadės. Naudingiau tarti žodį tik tiems, kurie viena kita proga išmeta stikliuką.

Rodos, nebūtų nusikaltimo retomis progomis pasivaikinti su kaimynais bei draugais. Kaip gi galėtumei be šito apseiti švenčių, vestuvių, krikštynų bei kitu metu. Taip daugeliui šis dalykas atrodo. Dar nemo-kame be alkoholio susidaryti linksmesnę nuotaiką, at-rišti liežuvį. Gaila, kad per anksti savo amžiuje sustingstame ir esame reikalingi „vaistų“ save išjudinti. Toj srity staigaus perversmo savy, žinoma, negalime sukelti; čia reikia iš lėto ir iš pagrindų save keisti ir sukti kita linkme.

Būvant žmonėse, labai dažnai tenka pastebėti gana piktinančių reiškinių. Kai kada svečiavimasis virsta kažkokia sunkenybe ir kova tarp šeimininkų ir svečio, ir dažnai tenka vengti žmonių vien dėl priverstino gėrimo. Švenčių ar kitu metu užeini giminių bei bičiulių aplankyti. Ir štai po kelių pašnekesio žodelių dażyta ir marginta „saldžioji“ bei kitas gėrimėlis nuoširdžios šeimininkės rankų patupdomas ant stalo. Nors ir kažin kaip neturėtum noro gerti, bet šeimininkai, ypač šeimininkė, prisispyrusi ragina ir atsisakinėjant net pykti pradeda. Nebūtų taip pikta, jeigu gėrimo mėgėjai taip elgtųsi, bet dažnai pasitaiko, kad šeimininkė tik lūpas stikliuke vilgo, o svečią akiplėšiškai verčia gerti ir stengiasi jį girtą išleisti. Tai blogas paprotys versti svečią gerti, jeigu jis bando atsisakinėti. Koks svečiui malonumas ir atsiminimas gali palikti, jeigu iš svečių grįžta krypuodamas į šalis.

Arba kokiose nors sueigose susirenka ir mėgėjų išgerti, ir mažą kiekį tegeriančiųjų. Tokiems alkoholio nemėgėjams tenka tikrą kovą iškęsti. Geriantieji, remdamiesi patarle: „Ir čigonas dėl kompanijos pasikorė“, tiesiog akiplėšiškai verčia su jais stiklą į stikliuką išgerti. O gal kitas nenori arba neįpratęs, gal jam šlykštu. Kam versti? Jeigu nori — gerk, bet kitą never-sk sekti tavo pėdomis. Kiekvienas turi savo pamėgimą ir skonį. Čia reiktų mažai geriantiems mandagumą atidėti į šalį ir griežtai atsakyti: ne. Į akiplėšišką prievartą turi būti ir griežtas atsakymas. Mandagumu kovoti su tokiais sunku.

PAKĖLIMAI IR APDOVANOJIMAI

KARININKŲ PAKĖLIMAI. Respublikos Prezidento aktu šie karininkai pakelti į aukštesnius laipsnius: iš pulkininko į brigados generolo Kazys Skučas, iš leitenanto į kapitono Kazys Gudynas, Norbertas Gasėnas, Juozas Peldžius, Dionizas Meižys, ir iš jaunesniojo leitenanto į leitenanto Juozas Sutkus.

Be to, į aukštesnius laipsnius pakelti šie atsargos karininkai: Iš leitenanto į kapitono — Ignas Lipštas, Mikas Micevičius, Paulinas Paliukas, Kazys Šimoliūnas, Ričardas Trumpauskas; iš jaunesniojo leitenanto į leitenanto: Vytautas Apeikis, Aleksandras Babravičius, Adolfas Baumila, Liudvikas Bieliukas, Antanas Bielevičius, Feliksas Bražiūnas, Pranas Butkus, Pranas Česnavičius, Petras Dirda, Antanas Džiaugys, Kazys Gimžauskas, Vytautas Ilgevičius, Stasys Jakutis, Eduardas Žanas Jansonas, Zigmas Kalinauskas, Aleksandras Kerpauskas, Antanas Kubilevičius, Aleksandras Kutka, Eduardas Kraujelis, Bronius Kapočiūnas, Pranas Kuprenas, Justinas Liaugaudas, Antanas Liutkevičius, Jonas Laurinaitis, Stasys Lušys, Vytautas Misiurevičius, Viktoras Malinauskas, Stasys Numgaudas, Alfonsas Orentas, Marijonas Petkūnas, Povilas Protas, Petras Petrušis, Jonas Ramanauskas, Česlovas Rickevičius, Alfonsas Rirdzauskas, Zenonas Sabaliauskas, Jonas Sinickas, Vladimiras Kęstutis Stuogis, Zigmas Stančiauskas, Bronius Sutkus, Alfonsas Šimulionis, Mečislovas Valiukėnas, Stasys Valiūnas, Kazys Zaleckis, Povilas Kirlys, Bronius Povilaitis, Pranas Duoba, Jeronimas Ignatavičius, Kostas Ptašinskas, Alfonsas Ratkus, Povilas Sinkevičius, Viktoras Plečkauskas ir Telesforas Šiurkus.

Be to, ats. puskarininkis Antanas-Kazys Garmus pakeltas į atsargos jaunesniojo leitenanto laipsnį.

APDOVANOTI ORDINAIS IR MEDALIAIS

Respublikos Prezidento aktu Nepriklausomybės šventės proga šie asmens už nuopelnus Lietuvai apdovanoti Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino ordinu:

3-jo laipsnio: top. plk. Antanas Krikščiūnas, gen. št. plk. Antanas Šova, pulkininkai leitenantai: Liudas Šimonėlis, Vladas Sidzikauskas, Ipolitas Žulys, Kazys Gudelis, Tomas Vidugiris, Vladas Stanulis, gen. št. plk. ltn. Stepas Žukaitis, int. plk. ltn. Vacius Ancevičius, plk. ltn. Kazys Labutis, civ. tarn. inž. Jonas Kriščiukaitis;

4-jo laipsnio: majorai — Jokūbas Volodkevičius, Pranas Mikštas, san. mjr. Vytautas Jurevičius, majorai Sergejus Chamanskis, Bronius Pulkauninkas, adm. mjr. Aleksandras Lapinas, majorai: Feliksas Baleišis, Petras Sargelis, gen. št. majorai: Motiejus Naujokas, Narcyzas Ferensas, ginkl. mjr. Stasys Eidukaitis, san. kpt. Juozas Irlikis, adm. kpt. Jonas Lietuvninkas, tsm. kpt. Juozas Vilutis, adm. kpt. Jokūbas Januševičius, kapitonai: Matas Janušonis, Jonas Matusevičius, Jonas Niauronis, Jonas Jocius, Jonas Zagurskis, Leonas Gavelis, Viktoras Sakalauskas, Justinas Jasiulionis, Alfonsas Svilas, Leonardas Kontrimavičius, san. kpt. Antanas Miliuskas, kapitonai: Aleksandras Miliuskas, Pranas Tamulevičius, gen. št. kpt. Juozas Navikas, kapitonai: Česlovas Kanteika, Juozas Mačys, Stasys Kriaučiūnas, Antanas Zeleniakas, Petras Vedeika, Stasys Danilevičius, Antanas Malakauskas, Jonas Semaška, Jonas Arnastauskas, Vincas Sa-

Dar blogiau yra, kada verčia jaunuolius gerti. Čia jau tikras nusikaltimas prieš žmoniškumą. Ypač neleistina siūlyti vaikams. O tokių atsitikimų nemaža pastebėjau, ypač kaime.

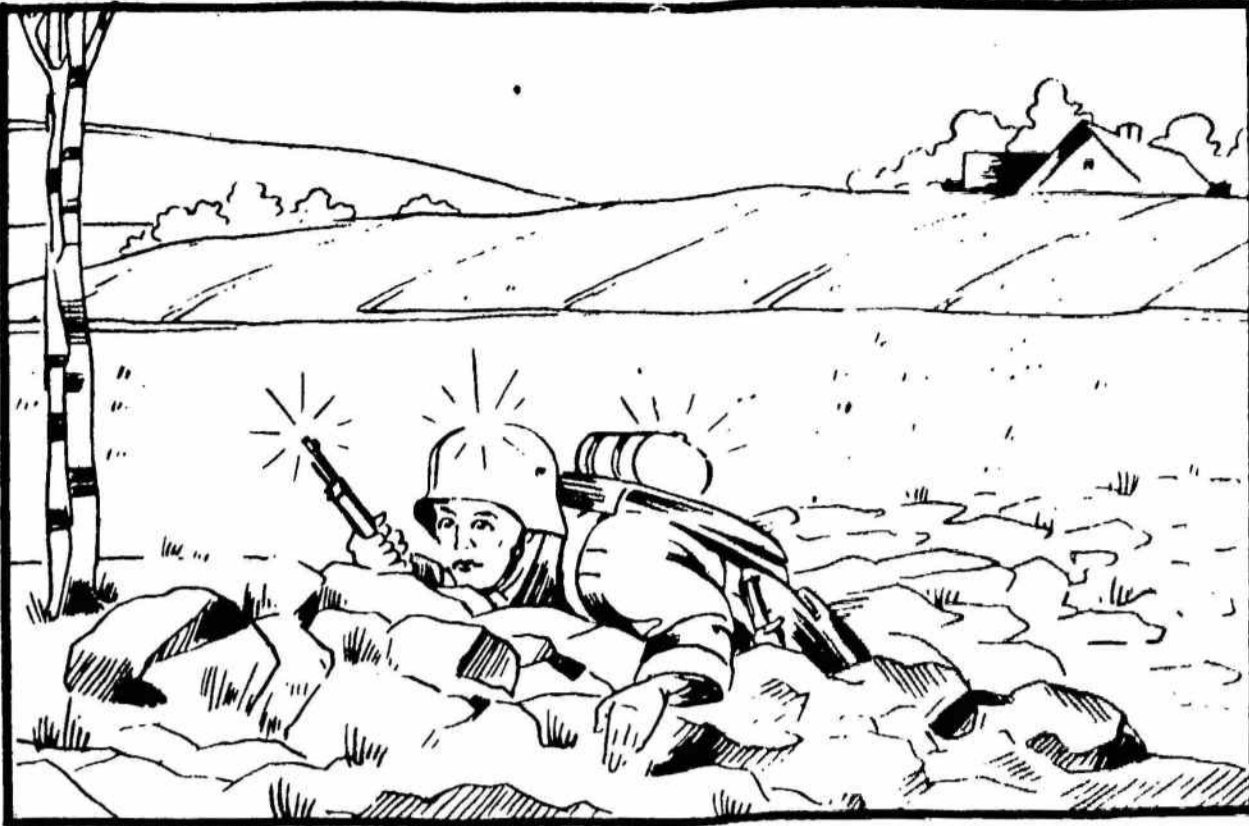
Trumpai suglaudus šias mintis ir blaivybės savaitės proga žvilgtėjęs į girtavimo sklindančias bangas, tose bangose dar nepaskendusieji turėtų griežčiau stoti kovon prieš tokius „jaukios ir šiltos kompanijos“ mėgėjus, kad jie nustotų drąsos kitus verstti ir tuo būdu plėsti girtavimą tarp tų, kurie dar neįpratę. Girtavimo žalą kiekvienas supranta ir apie tai plačiau netenka aiškinti. Tik reikia iš anksto pasisaugoti ir neįklimpti į tą balą, nes paskui sunkiau būna išbristi.

K. Žalys

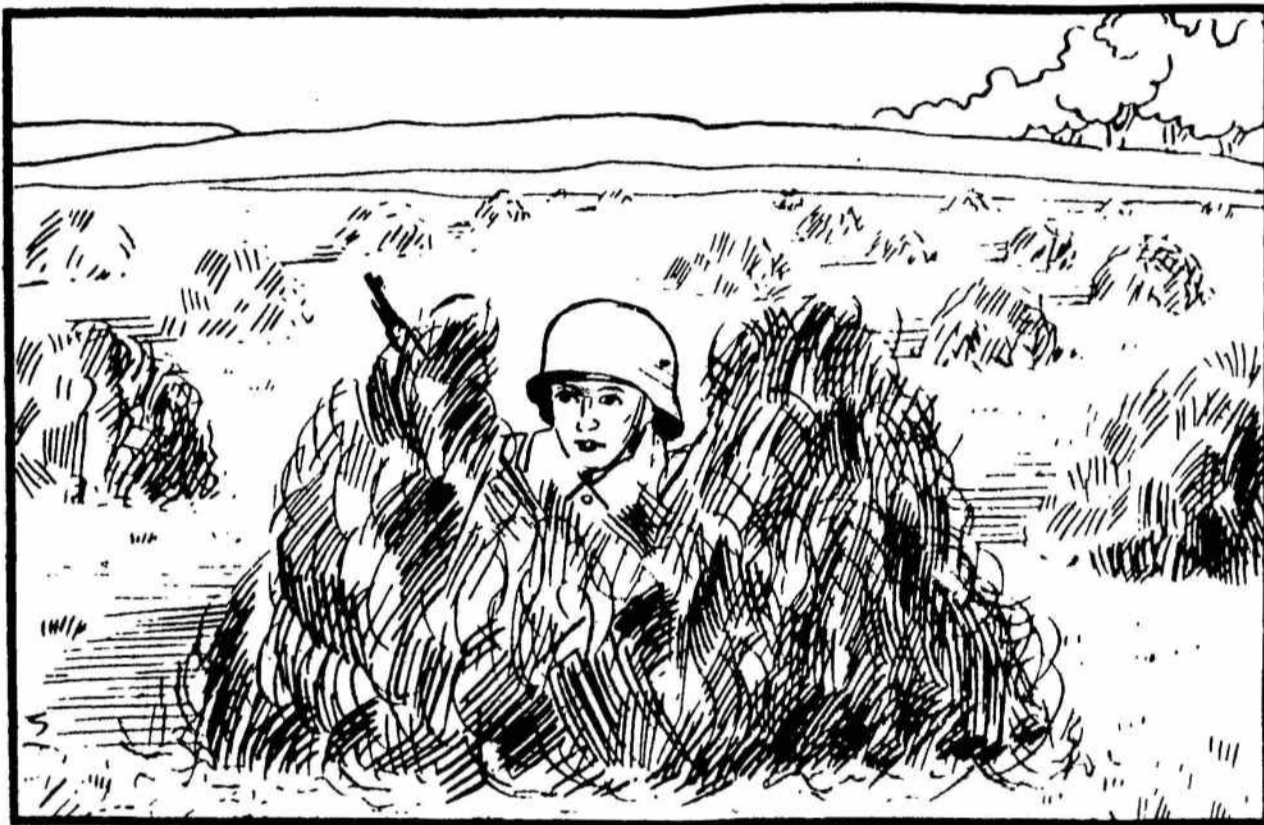
MASKAVIMASIS

Blogai!

Gerai!

Visi blizgą daiktai: šalmas, katiliukas, šautuvo ir aprangos dalys labai išduoda kovotoją, todėl jos turi būti nudažytos slepiama spalva, oksiduotos ar apteptos žemėmis.

Šieno kupetos, žemės ir akmenų krūvos ir kiti neturį griežtų formų daiktai labai išduoda ryškių linijų šalną, šautuvą ir aprangos dalis, todėl jie turi būti maskuojami.

beckis, Andrius Juškevičius, Jurgis Draugelis, Antanas Mešlius, Petras Ulčinas, Jonas Matulis, Kazys Juozaitis, Aleksandras-Vytautas Andriukaitis, Pranas Šopaga, kunigas Adomas Šernas, civ. tarnautojai: inž. Petras Butrimas, Vincas Babilius, civ. tarn. Juozas Bukota, civ. tarn. gyd. Vladas Kriščiūnas;

5-jo laipsnio: jūrų ltn. Povilas Labanauskas, ltn. Juozapas Kilius, san. leitenantai: gyd. Alfonsas Pakalniškis, Petras Sukarevičius, leitenantai: Juozas Sakalauskas, Augustinas Bernadišius, Ipolitas Palavenis, Ignas Žemaitis ir Leonas Lendraitis.

Be to, už nuopelnus Lietuvai Nepriklausomybės šventės proga apdovanoti D. L. K. Gedimino ordinu dar šie asmens:

4-jo laipsnio: kunigas Antanas Kaributas-Skinderis, Vytautas Girdauskas, Bronius Vaitulevičius, šaulys kun. Antanas Ivaška, šaul. gyd. Stasys Žosinas, šaulė Sofija Marcinkevičienė-Putvytė;

5-jo laipsnio: ats. ltn. Kostas Bitinas, ats. ltn. Vladas Jasinskas, civ. tarn. Antanas Olšauskas, Alfonsas Januška, Juozas Kaminskas, Andrius Kažukauskas, Jonas Marčiulionis, Jonas Narbutas, šaulys ats. ltn. Kazys Tumas, šaulys ats. jaun. ltn. Zigmąs Bagdanavičius, šauliai: Petras Kuzmickas, Vincas Špakauskas, Juozas Šukys, Vincas Tamašiūnas, Stasys Godliauskas.

Respublikos Prezidento aktu Nepriklausomybės šventės proga už nuopelnus Lietuvai apdovanoti: Norvegijos kariuomenės plk. J. Ravsborg ir Švedijos kariuomenės plk. ltn. Gustav Theodors Jakobsson — Vytauto Didžiojo 3-jo laipsnio ordinu ir Latvijos pilietis Alfreds Bisenieks — D. L. K. Gedimino 5-jo laipsnio ordinu.

Respublikos Prezidento aktu Lietuvos Nepriklausomybės šventės proga už nuopelnus Lietuvai šie asmens apdovanoti Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino ordino medaliu:

2-jo laipsnio: viršilos — Juozas Ambroziejus, Jonas Gribauskas, Edvardas Ramanauskas, Jokūbas Kregždė, Mikas Arelis, Vladas Augulis, Antanas Šimkevičius, Juozas Sisas, Vincas Kiseliauskas, Petras Kyga, Jurgis Čmyras, Mečys Klimavičius, san. viršila Antanas Naseckas; viršilos: Jonas Rainys, Jurgis Valiukas, Zigmąs Baltrušaitis; puskarininkiai: Kazimieras Vadzišius, Jonas Stirneckis, Mikas Ašakėnas, Antanas Baukus, Jonas Jurevičius, Mykolas Pronckūnas, Petras Marcilionis; civil. tarnautojai: Stasys Tamulevičius, Juozas Liaugminas, Jurgis Zakarka, Bronius Pelešinas, Jonas Bobikaitis, Germanas Kleiny, Petras-Jonas Česna;

3-jo laipsnio: kariūn. virš. Vladas Bložė; viršilos: Jonas Vintys, Vladas Puškorius, vet. virš. Jonas Karalius; viršilos: Aleksas Kaikaris, Rapolas Mickevičius, Jonas Štreimikis, Alfonsas Žibaitis, Kazys Matukaitis, Juozas Siminkevičius, Valys Vitkus, Antanas Butkus, Kostas Česnulis, Mykolas Kizis, Antanas Trinka, Petras Maželis; kariūnai psk.: Kostas Eidukevičius, Valerijonas Vizgirda; san. psk. Alfonsas Žulpa; puskarininkiai: Petras Kalvelis, Petras Ažukukis, Juozas Zapkus; san. puskarininkiai: Vladas Grigaliūnas-Grigoras, Antanas Žukauskas; puskarininkiai: Vladas Leščiauskas, Stasys Narijauskas; san. psk. Juozas Česna; puskarininkiai: Vincas Pakarklis, Stanislovas Vinča, Ignas Račiūnas; san. psk. Bronius Giržadas; puskarininkiai: Juozas Dosinas, Vincas Nominaitis, Tadas Klumbys, (B. d.)

2 ulonų pulko kariai, išsirašę „Kari“

DAR GAUTA NAUJŲ „KARIO“ PRENUMERATŲ

1 gusarų pulko psk. PR. GAUROS — 75 pren.

7 pėst. pulko j. ltn. TAMOŠIŪNO — 7 pren. (pap.).

3 pėst. pulko psk. V. LUKOŠEVIČIAUS — 3 pren. (pap.).

Šarvuočių rinktinės j. psk. NAMAJŪNO — 8 pren. (pap.).

3 dragūnų pulko j. psk. A. VALAIČIO — 20 pren.

8 p. pulko psk. Gulbinko — 3 pr. (pap.).

3 p. pulko vrš. J. GOFTO — 5 pr. (pap.).

POLITIKOS APZVALGA

MŪSŲ KARIUOMENĖS VADAS IŠVYKO Į ESTIJĄ. Kariuomenės vadas b. gen. St. Raštikis, pakviestas Estijos kariuomenės vado gen. Laidonerio, vasario 22 d. išvyko į Taliną, kur dalyvaus ir Estijos nepriklausomybės minėjime.

APIE PABALTIO NEUTRALUMĄ. Vengrų laikraštis „Paester Lloyd“ neseniai idėjo savo Kopenhagos korespondento straipsnį „Pabaltijo neutralizavimas“. Tame straipsnyje rašoma, kad Skandinavijos valstybės su gyvu pasitenkinimu reagavusios į trijų Baltijos valstybių užsienių reikalų ministrų konferencijos nutarimus. Esą visos trys valstybės priėjusios išvadą, kad neutralumas geriausiai atitinkas jų interesus. Tuo būdu, esą, oficialūs Baltijos sluoksniai pirmą kartą pripažinę sergančios Tautų Sąjungos saugumo sistemos suirimą. Kauno konferencijos rezultatai reiškia Baltijos ir Skandinavijos politikos suvienodinimą.

ITALIJOS SPAUDA APIE VASARIO 16-JĄ. Vasario 16-ją plačiai paminėjo ir Italijos spauda. Tarp kitų, laikraštis „Giornale d'Italia“ pažymėjo tuos gerus ekonominius ir kultūrinius santykius, kurie šiuo metu yra tarp Lietuvos ir Italijos. Straipsnio gale laikraštis reiškia geriausius linkėjimus Lietuvos ateičiai ir gerovei.

BRITŲ KARINĖ MISIJA Į MASKVĄ. Anglų laikraštis „Oeuvre“, sąryšy su numatoma britų užsienio prekybos ministro Hudsono kelione į Maskvą rašo, jog Londone manoma, kad netrukus į Maskvą vyksianti taip pat britų karinė ir orinė misija.

HIMMLERIS VARŠUVOJE. Visai neseniai į Varšuvą atvyko Vokietijos nacionalsocialistų SS būrių vadas policijos viršininkas Himmleris. Vasario 18 d. Himmleris padarė vizitus lenkų vicepremierui Kwiatkowskiui ir užsienių reikalų ministrui Beckui. Vasario 19 d. Himmleris dalyvavo vilkų medžioklėje Bialowiežoje.

LENKŲ VOKIEČIŲ GINČAS DĖL KONFISKUOJAMOS ŽEMĖS. Vokiečių tautinės mažumos Lenkijoje spauda tebekelia protestą prieš rekvizavimą vokiečiams priklausomos žemės, vykdant žemės reformą.

Buvo sukonfiskuotas laikraštis „Deutsche Rundschau in Polen“, kuris nušvietė lenkams nepalankia prasme jų vykdomas reformas.

NUMATOMI PASIKEITIMAI FRANKO VYRIAUSYBĖJE. Havaso žiniomis, Franko vyriausybėje netrukus numatomi padaryti dideli pakeitimai. Franko atsisakysias nuo ministro pirmininko pareigų, o juo būsiąs paskirtas Serrano Sunneris. Taip pat būsiąs pakeistas ir ligšiolinis užsienių reikalų ministras. Karo ministras Davila bus pakeistas gen. Aranda ar gen. Moscardo.

PERTVARKYMAS SOMALIJOJE. Havasas, paneigdamas užsienių spaudoje pasirodžiusias žinias, esą prancūzų kariuomenė vėl užėmusi teritoriją prie Somalijos sienos, kuri 1935 m. Romos sutartimi buvo perleista Italijai, pažymi, kad Prancūzija minėtos teritorijos neužėmė, o tik pakeitė pasienio patrulius kariniais sargybiniais.

APIE HITLERIO, MUSSOLINIO IR FRANCO SUSITIKIMĄ. Vokiečių ir italų politiniai sluoksniai pareiškia, kad užsieniuose pasklidę gandai apie Hitlerio ir Mussolinio susitikimą su gen. Franko neturi pagrindo. Gen. Franko dabar negalėtų apleisti Ispanijos. Be to, abejojama, ar Hitleris ir Mussolinis laikytų galima vykti į Ispaniją, ypač atsižvelgiant į svarbias diplomatinės derybas, vykstančias dabar Burgose tarp prancūzų vyriausybės atstovo ir nacionalistų vadovybės.

NEIGIAMAI GANDAI APIE ATENTATĄ PRIEŠ MUSSOLINĮ. Visai neseniai buvo pasklidę gandai, esą, prieš Mussolinį buvęs rengiamas atentatas. Oficialūs italų sluoksniai tas žinias neigia kaip nesąmonę. Esą tuos gandus sukėlęs incidentas, kada Via Nomentanoje kareivis civiliniais drabužiais pastebėjo žmogų, kuriam atrodė užėmęs pamišimo priepuolis. Kareiviui prisiartinus nepažįstamąjį nuraminti, pastarasis staiga šovė iš revolverio, sužeisdamas kareivį į vidurius.

DIDELI UŽSAKYMAI ČEKO-SLOVAKIJOS GINKLŲ FABRIKAMS. Reuteris neseniai pranešė, kad japonų misija davusi didelius užsakymus Čeko-Slovakijos ginklų fabrikams Moravijoje. Taip pat buvo tariamasi dėl atliekamos karo medžiagos pirkimo.

Be to, Vokietija, esą domisi čekoslovakų sunkiaja artilerija, o Jugoslavija — pirkto lėktuvus ir motorus lėktuvams.

VARŠUVOJE LAUKIAMA CIANO. Sąryšyje su rengiamu italų užsienių reikalų ministro Ciano atvykimu į Varšuvą, oficialinė Lenkijos agentūra „Iskra“ paskelbė komunikatą apie Lenkijos Italijos santykius. Esą, tie santykiai esą tokie, jog sudarys harmoningą atmosferą ministrui Beckui sėkmingai tartis su min. Ciano bendrais politikos klausimais. Lenkija, be abejojimo, pageidaujanti tokių metodų, kuriais visi ginčytini klausimai galėtų būti išspręsti taikiu būdu.

GEN. FRANKO RUOŠIASI ŽAIBO SMŪGIUI. Laikraštis „Intransigent“ paskutinėmis dienomis iš Burgoso pranešė, kad gen. Franko šiuo metu ruošia planą žaibo smūgiu užimti Madridą ir Valenciją. Nacionalistai įsitikinę, kad karą būsią galima baigti tik ginklu. Jų kariuomenė Vidurinėje Ispanijoje susikaupusi labai tirštai. Vyriausybinkai mano nepasiduoti. Į Madridą esą atvykę garsieji Katalonijos pulkininkai Listeris, Modesto, Francesco ir Galazas.

KOLONIJŲ MINISTRAS APIE DIDŽIOSIOS BRITANIJOS JĖGĄ. Kolonijų ministras markizas Dufferinas, kalbėdamas Birminghame, pareiškė, kad anglai dar nė kartą nebuvo parodę savo dantų, bet jei jie to nepadarė, jie jau yra pakėlę savo viršutinę lūpą.

Tas išspėjimas, kuris buvęs reikalingas, turėjo išganomos įtakos dabartiniam momentui. Anglai yra parodę, kad jie ne karo bijo, bet juo šlykštisi. Jie taip greitai ir taip smarkiai atsiginkluoja, nes nori, kad visi, kurie klauso Didžiosios Britanijos žodžio, žinotų, kad ji ne tik tą žodį ištesės, bet ir turi medžiaginę jėgą tam ištesėjimui padaryti sėkmingam. Pasaulis pergyvenęs sunkų ir pavojingą laikotarpį, bet atrodo, kad pats blogiausias momentas yra praėjęs.

HITLERIS APIE VOKIETIJOS MOTORIZACIJĄ. Atidarydamas automobilių parodą, Hitleris savo pasakymoje kalboje nurodė, kad Vokietija, norėdama būti nepriklausoma nuo užsienių motorizacijos srityje, turėjo tą motorizaciją įtraukti į keturių metų planą ir padaryti ją laisvą nuo užsienių žaliavų. Ateityje vokiečių automobilių pramonės uždavinys bus ne bėgti paskui klientus, bet patenkinti milžiniškus, jau dabar esamus reikalavimus. Hitleris pasisakė už kainų sumažinimą, racionalizuojant automobilių gamymą ir susiaurinant automobilių tipų skaičių. Baigdamas kancleris pažymėjo ir pareiškė viltį, kad netrukus Vokietija prieisianti prie pigių automobilių.

BERLYNAS DĖL BECKO KELIONĖS Į LONDONĄ. Vasario 20 d. Reuteris pranešė, kad netrukus lenkų užsienių reikalų ministras Beckas atvyks į Londoną. Gandai apie šią kelionę nebuvo nei patvirtinti, nei paneigti. Berlyne jie sukėlė tam tikrą nerimą, nors Vokietijos politiniuose sluoksniuose jie nekomentuojami. Tačiau vokiečių spauda, vis dėlto, daro išvadą, kad Didžioji Britanija artimiausiu laiku rengiasi daug labiau sustiprinti savo veiklą Rytų Europoje.

Sąryšyje su Becko kelione, kai kurie Vokietijos laikraščiai spėja, kad, gal būt, Lenkija mananti, jog jau atėjęs palankus laikas jos siekimams kolonijų ir žaliavų srityse įgyvendinti.

MOKYKLAI IR KARIUOMENĖ

JAUNASIS DIDVYRIS

Ant gelsvos, smėlėtos kalniuko nugaros darėsi vis karščiau ir karščiau. Iš tos vietos, kur baltą vingiuotą lauko keliuką prarijo tanki giria, ėmė kalenti priešo kulkosvaidis. Lauko sargybos viršininkas, žilsvas ir niūrus senis, niūriai žvelgė pro kalniuko stagarus į apšepusią giraitės uodegą, kuri buvo pati pavojingiausia vieta, geriausia priešo prieiga. Tai šen, tai ten ant kalniuko ėmė pūščioti smėlis. Pūščiojimas artėjo į apkasus.

— Tamsta, būrininke, iš kairės, prie namo...

— Ugnis, — riktelėjo būrininkas ir tyliai nusi-keikė, kad davėsi suklaidinamas ir užsižiopsojo į vieną vietą. Kairėje už retų krūmų prityrusi akis galėjo įžiūrėti pūpsant juodus kupstelius. Nuo gelsvo kalniuko pasikėlė melsvi dūmeliai. Tai mūsiškiai pradėjo pleškinti per arti prilindusius drąsuolius.

Žilasis sargybos viršininkas sekė dar labiau įsi-tempęs. Žaibo greitumu dirbo jo galva. — Užtvarai apie priešą pranešta — tvarkoj. Šovinių yra — tvarkoj. Prieš akis gražus ir permatomas šlaitas, sunku bus priešui, vadinas, ir čia tvarkoj. Pasitraukimo kelias?.. Viršininkas sutraukė antakius. Užpakaly to-čia pat lyguma. Krūmokšniais apžėlęs upelio krantas už kokių keturių šimtų metrų. Čia kiek blogiau. Traukiantis lygumą teks perbėgti. Bet tai nesunku, jei tik priešas nesugalvos iš sparno... Bet kas ten? Ir viršininkas sujudėjo visu kūnu. Ta-ta-ta pasigirdo antro kulkosvaidžio balsas iš vienkiemio dešinėje.

— Prakeikimas. Išskins, kaip muses... — murmelėjo senis, — ir tvirčiau prispaudė šautuvo buožę prie peties.

— Vyrai, kas iš jūsų greičiausiai pasieks užtvarą?..

Tyla.

— Brangi kiekviena sekundė... Kas?

— Aš. Eilinis Žeruolis!

— Žeruolis. — Aštriu žvilgsniu permetė viršininkas jaunutį atsikėlusio veidą ir laibą liemenį. Tai tas gimnazistas, kuris prieš savaitę paskirtas į jo būrį.

— Ar galėsi bėgti?

— Galėsiu, tamsta būrininke!

— Pranešk užtvaros vadui, kad mūsų pasitraukimo kelią užkirto priešo kulkosvaidis iš vienkiemio su dviem aukštais jovarais. Kitas kulkosvaidis šaudo iš pamiškės. Išsilaikysim apie pusvalandį. Supratai?

— Supratau.

— Kelią žinai?

— Žinau.

— Gerai, Žeruoli! Nuo tavęs priklauso mūsų gyvybė. Skubėk. Iki upelio šliaužte. Vykdyt!

— Klausau!

Po kiek laiko juodi kupsteliai pakilo ir metėsi priekin...

— Tanki ugnis!

Vienas iš puolančiųjų skėstelėjo rankas ir bejėgiškai sudribo. Sugulė ir kiti.

— Vyrai laikykimės. Jei Žeruoliui pavyks, mūsiškiai nuramins dešinį kulkosvaidį.

Ta-ta-ta kaleno kulkosvaidžiai. Ant gelsvo kalnelio, prisiploję į smėlį gulėjo kovotojai. Gulėjo aki-vaizdoje mirties ir blyškaus išsigelbėjimo spindulėlio.

Šaltais pirštais būrininkas išsitraukė laikrodį, pažiūrėjo. Nuo Žeruolio išvykimo praslinko dvidešimt minučių. Ar spės draugai pasiūsti išgelbėjimą?..

Pamiškės kulkosvaidis sutankino serijas. Neatsiliko ir dešinysis. Noromis, nenoromis reikėjo įtraukti galvą giliau į apkasą.

— Tamsta, būrininke! — rėkė sekėjas, jie puola...

— Ugnį! Vyrai! Žūt, ar... — ir senas žilas būrininkas įsiklausė. Šviesus vilties spindulys nubėgo jo veidu. Dešinys priešo kulkosvaidis ėmė springti. Nutilo. Kažkur lyg pasigirdo kito kalenimas, lyg atskiri šūviai. Bet smulkmenos šiuo momentu nesvarbu. Dar bar arba amžinai amen, ir būrininkas riktelėjo:

— Dešinysis sparnas sutankint ugnį! Kairieji trauktis į slėnį.

Raudona saulė leidosi už mėlynos girios. Jos gęstantis spindulys puolė ant sukrypusioj lovoj paguldyto jauno, jaunučio kareivio veido, vaikiško, vėjo išpustyto, bado ir nemigos išvarginto. Tai buvo ketvirtosios klasės gimnazistas, jauniausias kuopoje kareivis Žeruolis.

Šalia priklaupęs būrininkas ir sanitaras.

— Perdaug kraujo nutekėjo. Jis visą laiką bėgo. Atbėgo perbalęs lyg drobė. Vos ištarė apie pavojų jums ir krito, — kalbėjo sanitaras ir pataisė milinę po sužeistojo galva.

Sėnasis būrininkas tylėjo. Jo žili antakiai buvo suraukti, lūpos kietai sučiauptos. Lėtai jis pakėlė savo galvą, apžvelgė apkasus, matomus pro langą, tuos vyrus, kurie šio mirštančio drąsuolio buvo ištraukti iš mirties nagų, tą dangų, tą žemę, kurią anam reikės palikti, ir jo kietas delnas prisispaudė prie akių.

Geso paskutinis saulės spindulys, geso ir gyvybė išvargusiam kūne. Kažkur toli pokštelėjo vienas šūvis. Tyliai cypė vėjas namo sąsparoj, o beržas už lango ošė:

— Tai miršta ne jauniausias kuopos kareivis, kuri visi vaiku vadino. Tai miršta didvyris...

P. Gailys.

ALYTUS

Karinis būrys dalyvavo karin. Juozapavičiaus minėjime

Vasario mėn. 13 d. Alytuje buvo iškilmingai paminėtos karin. A. Juozapavičiaus 20 metų mirties sukaktuvės. Iškilnėse karinio rengimo būrys dalyvavo su ginklais.

Paskutiniu laiku vyksta konkursinis iš visų padėčių šaudymas.

Vase

KĖDAINIAI

Sausio 24 d. įvyko pirmasis avio mėgėjų-modelistų susirinkimas. Atsilankė nemažai moksleivių. Buvo painformuota apie steigiamojo būrelio tikslą bei uždavinius. Taip pat išrinkta būrelio valdyba, kurion įeina šie aviacijos mėgėjai: pirm. B. Šiukšta (VII kl.), J. Jaugelis (VI kl.) ir G. Ambraziejus, (III kl.). Pažymėtina, kad visi nariai šiemis metams užsiprenumeravo „Lietuvos sparnus“.

A. Z. A.

PANEVĖŽYS

Karinio rengimo kuopos vakaras

įvyko vasario 4 d. Pradžioje direktorius pasakė atitinkamą kalbą. Mok. Laurenčikas (VI) skaitė referatą „Karinis pasirėngimas ir mokinio vaidmuo jame“.

Buvo suvaidinta Subatniko (VII) 2 v. v. „Už Tėvynę“. Gale pasilinksmina. Vakare dalyvavo ir Kėdainių gimnazijos jaunieji. Jie buvo atvykę išbandyti jėgų su panevėžiškiais sportininkais.

Laurutis

RASEINIAI

Įdomios pamokos

Visi labai domisi karinio rengimo pamokomis, kurias dėsto instr. Vasiukevičius.

Kai ateis šviesus pavasaris, kada galima bus dirbti gamtoje, atliksime praktiką, suruošdami manievrus, o taip pat ir konkursinį šaudymą.

Vilnius

SKUODAS

Skuodo gimnazijos direktoriaus iniciatyva įsteigtos karinio rengimo kuopos, kurių viena yra berniukų, kita mergaičių. Vyrų pasivadino „Vytauto“, o mergaičių „Gražinos“ vardais. Berniukų kuopos štabą sudaro: kuopos vadas J. Petrauskas (VIII kl.), adjutantas Z. Bilevičius (VI kl.), sekretorius R. Vindašius (VII kl.). Mergaičių kuopos vadovybę sudaro: kuopos vadė El. Kymantaitė (VII kl.), adjutantė V. Vizbaraitė (VII kl.), sekretorė H. Plechavičiūtė (V kl.).

„Ilgesys“.

ZARASAI

1939. II. 12, sekmadienį, įvyko gimnazijos šaudymo rungtynės, kuriose dalyvavo apie 20 mokinių. Šaudoma bu-

Kauno „Pavasario“ gimnazijos mokiniai šaudo kovos šoviniiais. Vadovauja mjr. E. Požela

vo šrateliais iš trijų padėčių, po 5 šratelius iš kiekvienos. Pirmąją vietą laimėjo L. Gaidys (VI kl.), iš 150 galimų išmušdamas 140 t. Antrąją — V. Rimša (V kl.), išmušęs 139 t. ir trečiąją — V. Tulinauskas (VII kl.) su 137 t. .

Greitu laiku bus suruoštos tarpklausinės šaudymo rungtynės, kurias, kaip ir šias, organizuoja karinio rengimo būrelis, vadovaujamas instruktoriaus ats. j. ltn. J. Lipo.

„Maikas“

UKMERGĖ

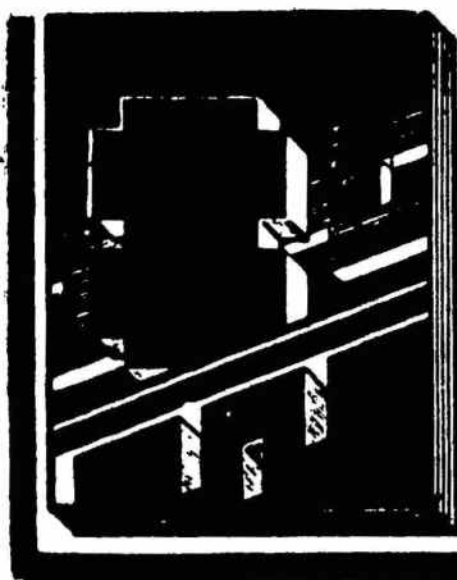
Minėjome pirmuosius žuvusius karius

Vasario 13 dieną, 6 pamokos metu visi mokiniai susirinko salėje. Ltn. Dūda padarė pranešimą apie pirmuosius mūsų žuvusius karius. Pranešimo centru buvo karininko A. Juozapavičiaus ir kareivio P. Lukšio darbai ir mirtis. Visą paskaitą praėjo didelė rimty ir susikaupime. Pasibaigus paskaitai mūsų karžygius pagerbėm rimties minute.

M. N. Ž.

Jezno pr. mokyklų mokiniai organizuotai dalyvavo Vasario 16 d. iškilnėse, pagerbdami savo apylinkės narsiuosius žuvusius karius

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS ĮGULOSE BEI KARIUOMENĖS DALYSE

V. D. iš Panevėžio įgulos rašo: Šventės išvakarėse Panevėžio katedros bažnyčioje buvo atlaikytos gedulingos pamaldos už žuvusius karius. Į pamaldas atsilankė I-os pėst. div. vadas, d. gen. Pundzevičius, pėst. pulko vadas gen. št. plk. Žadeika; visi įgulos kariai, šauliai ir amatų mokyklos mokiniai.

Vasario 16 d. 10 val. toje pačioje bažnyčioje įvyko iškilmingos pamaldos, dalyvaujant J. E. vyskupui Kazimierui Paltarokui. Pamokslą pasakė kun. Stašys. Į šias pamaldas atvyko karo vadovybė, įgulos kariai, savanoriai kūrėjai, šauliai, daug organizacijų su savo vėliavomis, gimnazijų mokiniai ir minia neorganizuotos visuomenės. Tą pačią dieną kariams nemokamai buvo rodoma kino filma.

J. Baras iš Panevėžio įgulos taip pat rašo, kad 17 val. Karininkų Ramovėje įvyko iškilmingas posėdis. Prof. V. Krėvė-Mickevičius pasakė labai įdomią ir turiningą kalbą apie šių dienų politinę Europos padėtį, didžiųjų valstybių siekius bei mažųjų valstybių laikymąsi. Pabaigoje puikiai visus nuteikė pulko orkestro, kapelmeistro Domarko vadovaujamo, meniškai atlikta „Vengrų rapsodija“ Nr. 2 (c moll) bei „Rakoczy-maršas“, ir valstybės operos solistės p-lės Radzevičiūtės sudainuotos dainelės.

— Vasario 19 d. Panevėžy, šaulių namuose, Vytauto Didžiojo Universiteto studentų choras surengė kariams koncertą. Padainavo St. Šimkaus, J. Gruodžio, K. V. Banaičio, J. Kačinsko ir kitų lietuvių kompozitorių kūrinus.

S. iš Kėdainių įgulos rašo, kad Nepriklausomybės šventės proga Kėdainių įgulos liktiniai puskarininkiai, įgulos kapelionui kun. Tarvydžiui padedant, paruošė įgulos kariams naują veikalą — M. Kukino 3 veiksmų karinę pjesę „Kautynių Diena“ Įgulos kariams šis veikalas (dėl būstinių ankštumo) visai nemokamai buvo vaidinamas net du kartus: vasario 15 ir 18 d. d. pėst. pulko salėje. Meniškai vaidinusiems šiame veikalė p. p. Narijauskienei, Miceikienei, Norkienei, vrš. Šeženiui, psk. Vinčai, Verpetinskui, Mažeikai, Česnulevičiui, Žukauskui, j. psk. Gružui, Vėžiui ir režisoriui psk. Narijauskui kariai atsidėkodami sukėlė eilę plojimų.

Vasario 16 d. anksčiau minėtoje salėje įgulos liktiniai puskarininkiai surengė savybės vakarą, kuriame gausingai susirinkusiems kviestiniams likt. puskarininkių svečiams taip pat buvo vaidinama „Kautynių Diena“.

Alb. St. iš karo aviacijos rašo: Karo aviacijos dalies ligoninėje p. p. Vaičienei ir Augustinienė vasario 16 d. apsilankė su dovanomis sergantiesiems. Jos maloniai pasikalbėjo ir pagudė ligonius, kartu kiekvieną apdovanodamos. Tai tikrai didelė dvasinė parama ligoniams.

ABC iš Karo Ligoninės rašo: Tautos šventė Karo Ligoninėj, kiek leidžia vietinės sąlygos, buvo iškilmingai atšvęsta. 10,30 val. buvo atlaikytos pamaldos ir kun. A. Vaitiekaitis pasakė pamokslą. Per pamaldas giedojo p. Graužinio vedamas choras. 12,30 val. per mikrofoną švietimo vadovas jautriausiais žodžiais kreipėsi į visus ligoninės gyventojus, apibūdindamas pirmąsias kovas dėl Lietuvos nepriklausomybės. Po to visą valandą buvo transliuojamos liaudies dainos, p. Graužinio įdainuotos. Ligoniai yra labai dėkingi, kad vadovybė nepamiršta jų ir nors trumpai valandėlei palinksmina juos ir sudaro progos pamiršti ligos skausmus ir ligoninės nuobodų gyvenimą.

San. psk. Grigoras iš Seredžiaus įgulos rašo: Po rytmetinių iškilmingų pamaldų su įgula, organizacijomis bei mokyklomis pasisveikino įgulos v-kas. 13 val. įgulos salėje buvo iškilmingas posėdis Ats. kpt. Šarauskas trumpoje savo kalboje ragino visus šios šventės proga sveikinti vienas kitam spausdami delnus: „Sveikinu su Vasario 16-ja diena ir linkiu sėkmingo darbo Lietuvos laisvei ir garbei“. Vėliau buvo meniškoji dalis. Mok. Karaliūnienės vedamas, mokyklos choras sudainavo keletą žavėtinų dainelių ir

padeklamavo. Įgulos orkestras baigė šį iškilmingą šventės paminėjimą.

17 val. kariams nemokamai buvo parodyta garsinė filma „Poručikas Repkinas“.

San. vrš. Naseckas iš 3 dragūnų Geležinio Vilko pulko rašo: Vasario 16 d. pulko vado žmona, p. Rėklaitienė, lydimą kitų pulko ponijų, aplankė pulko sergančius karius, gulinius pulko ir apskrities ligoninėse. Ponios karius ligonius pavaišino apelsiniais ir kit. skanėstais. Apie ligonių sveikatą ponias informavo - aiškino pulko vyr. sanit. karininkas gydytojas ltn. Sukarevičius, kuris ligonių vardu pareiškė ponioms padėką.

Aplamai pulko ponios ir šiaip met. švenčių proga nepamiršta pulko karių ligonių. Jų dėka ligoniai turi pulko ligoninėje modernų radijo aparatą, įvairių žaislų, k. t.: šachmatų ir kita.

J. psk. Masalskis iš 9 p. L. K. Vytenio pulko rašo: Vasario 16 d. išvakarėse pulko kariams kpt. Tamulevičius skaitė paskaitą: „Vasario 16 d. reikšmė“. 16 d. rytą į pulko aikštę atvyko įgulos viršininkas, kuris pasisveikinęs su išrikiuotais daliniais, tarė ugningą žodį.

Iš aikštės įgulos kariai nuvyko į parapijos bažnyčią, kur išklaušė J. E. Arkivyskupo Karevičiaus laikomas mišias ir pamokslą. Vakare kariams buvo suvaidintas veikalėlis „Tėvynė šaukia“, kuris vykusiai priminė bermontininkų žiaurumus ir mūsų pirmųjų karių kovas su jais. Vaidino patys kariai.

Š. iš 7. p. Ž. K. Butegeidžio pulko rašo: Po pamaldų pulko vadas įteikė nusipelnusiems karininkams ir puskarininkiams garbės ženklus. Paskui buvo iškilmingi atskirai ir ne vienu laiku batalionuose posėdžiai, kurių metu pasakytos kalbos. 14 ir 17 val. net dviem seansais švietimo vadovo rūpesčiu buvo mums suvaidintas patriotinio turinio Gruodžio veikaliukas „Mano Tėvynė“. Vaidino Darbo Rūmų meno sekcija.

KARININKO A. JUOZAPAVIČIAUS IR PIRMŲJŲ KAUTYNIŲ MINĖJIMAS. Vasario 12 d. įgulos kariams l. pėst. D. L. K. Gedimino pulko karių kolektyvas, kpt. Rugio vadovaujamas, pirmą kartą (iš rankraščio) suvaidino Liudo Sakalinio (dim. kpt. Žukausko) 7 paveikslų veikalą „Pirmas pulkas“, iš pirmojo pulko kūrimosi pirmųjų dienų ir kruvinų kovų dėl Tėvynės laisvės. Vaidinimas buvo baigtas to paties autoriaus eilėraščio „Žengte marš! Gediminėnai!“ (pr. m. „Kario“ Nr. 34) žodžiams pulko kapelmeisterio Kulikausko pritaikintu nuotaikingu maršu.

Tą pačią dieną liktinių psk. ramovėje buvo paminėtos pirmųjų pulko žygių ir Jezno kautynių sukaktys. Minėjimas buvo pradėtas pulko vado kalba ir himnu. Paskaitą „Pirmieji pirmojo pulko žingsniai ir užtvary išstatymas“ skaitė savanoris vrš. Akstinavičius, o antrąją „Jezno kautynės“ — savanoris, Vyčio kryžiaus kavaličius, vrš. Stelionis. Minėjimas dar buvo pajvairintas momentui pritaikytais, gražiai paskaitytais, eilėrašciais, poemos „Žalgirio mūšis“ fragmentais ir pulko orkestro muzika.

Vasario 13 d. gedulingomis pamaldomis buvo pradėtas a. a. karininko Antano Juozapavičiaus minėjimas.

Liktinių psk. ramovėje kpt. Šukys skaitė paskaitą „Alytaus kautynės“. Karininkas A. Juozapavičius, karo vald. P. Ruzgas ir kiti tose kautynėse žuvę kariai buvo pagerbti susikaupimo valandėle, kurios metu pulko orkestras sugriežė gedulingą maršą. Kar. Juozapavičiaus paveikslas buvo dailiai papuoštas ir iliuminuotas. Toliau buvo paskaityti keli eilėraščiai, tarp jų K. Donio vaizdelis „Auštant“ (š. m. „Kario“ 1—4 Nr.), kuris kartu epidiaskopu buvo ir pailustruotas.

Visuose daliniuose karininkai skaitė apie karininką A. Juozapavičių, karo vald. P. Ruzgą ir Alytaus kautynes paskaitas, o vakare buvo iškilmingi vakariniai patikrinimai.

Visuose daliniuose buvo šaukiamas karininkas Juozapavičius, kuris nuo šios dienos įsakymu pulkui įrašytas į pulko karininkų sąrašus, ir savojo dalinio kovose dėl Nepriklausomybės garbingai žuvę kariai.

Tą pačią dieną iškilmingi minėjimai buvo dar Karininkų Ramovėje, Valstybinėje Antano Smetonos gimnazijoje, kitose mokyklose, įstaigose ir organizacijose. Visur buvo pulko karininkų ar kitų prelegentų skaitomos paskaitos apie garbingąjį karžygi kar. A. Juozapavičių ir jo darbus.

Pulko karininkų delegacijos tą pačią dieną aplankė kar. Juozapavičiaus kapą Alytuje ir karo valdininko Ruzgo Marjampolėje.

Juškoniškis

KARIUOMENĖS VADO B. GEN. ST. RAŠTIKIO DOVANA RAMOVĖNAMS. Kad ats. karininkų studentų korporacijos „Ramovės“ nariai galėtų geriau pasinaudoti karine literatūra ir gilinti savo karines žinias, kariuomenės vadas b. gen. St. Raštikis 1939 m. savo lėšomis išrašė miniškai korporacijai „Mūsų žinyno“ 6 prenumeratas ir, be to, „Kari“.

KARIUOMENĖS BIBLIOTEKOS PRANEŠIMAS. Š. m. sausio 1 d. Kariuomenės Bibliotekoje įvestas bandomasis tvarkraštis kiekvieną dieną dirbti vakarais, pasisekimo neturėjo. Todėl šis tvarkraštis atšaukiamas ir grįžtama prie senosios tvarkos, nustatytos bibliotekos taisyklių (patvirtintų Kariuomenės štabo viršininko 1935 m. XII. 14 d.).

Nuo vasario 23 d. biblioteka lankytojams bus atidaryta pirmadieniais, trečiadieniais, penktadieniais ir šeštadieniais 8—10 ir 12—14 val., o antradieniais ir ketvirtadieniais 8—10 ir 17—19 val.

LATVIŲ KARININKAI STAŽUOJA MŪSŲ KARIUOMENĖJE. Jau kelinti metai, kai mes su latviais keičiamės karininkais. Šitoks pasikeitimas įvyko ir šiais metais.

Šiomis dienomis į Kauną atvyko 2 latvių karininkai atlikti mūsų kariuomenėje 1 metų stažą. Latvijos kariuomenės: Kurzemės artilerijos pulko vyr. ltn. Vintersas Irvaldas atliks stažą mūsų priešlėktuvinės apsaugos rinktinėje, o auto-tankų pulko vyr. ltn. Ceplitis Julius — šarvuočių rinktinėje. Latvių karininkus mūsų kariuomenės vadovybei ir dalių vadams pristatė Latvijos karo atstovas plk. ltn. Deglavas.

Kpt. Beniušis

P. L. P. KARO MOKYKLA. Vasario 16 d. proga P. L. P. Karo Mokyklos XX ir XXI laidos kai kurie kariūnai pakelti į aukštesnius laipsnius.

Vasario 16 d. vakare P. L. P. Karo Mokykloje įvyko tradicinis kariūnų sporto vakaras. Vakaro programą — Karo Mokyklos sportininkų pasirodymą pradėdant, vakaro pranešėjas kar. psk. Rutkauskas Paulius pabrėžė, kad kariūnai pilnai supranta šūkį: „Sveikame kūne — sveika siela“, ir todėl laikosi tradicijos kiekvienų metų vasario 16 d. surengti sporto vakarą. Pirmiausia pasirodė ringe fechtuotojai: kar. vrs. J. Stelmokevičius fechtavosi su kar. psk. Fel. Daukantu. Po jų pasirodymo prasidėjo prietaisų gimnastika. Ją atliko 20 kariūnų bei aspirantų grupė, kar. vrs. J. Žerolio vadovaujama. Prietaisų gimnastikoje buvo padaryta pertrauka, kurios metu į ringą išėjo boksininkai: kar. psk. Fel. Daukantas ir kar. j. psk. V. Savičius. Po gana karštos kovos paskelbta lygiosios. Pasirodė dar viena boksininkų pora. Tai linksmosios prigimties boksininkai: kar. j. psk. V. Šventoraitis ir kar. j. psk. J. Venclauskas. Tai buvo tikrai linksmos rungtynės. Kadangi nė vienas kariūnų vakaras neapsieina be kupletų, tai ir šį kartą jų buvo: kar. psk. P. Rutkauskas padainavo linksmų sportiškų Karo Mokyklos aktualijų.

Tarp svečių buvo nemaža ir sportininkų, o jų tarpe buvo matyti ir Amerikos lietuviai sportininkai.

J. Zonys

3 ARTILERIJOS PULKAS. Vasario 18 d. įvyko pulko liktinių puskarininkų ir civilinių tarnautojų taupomosios ir skolinamosios kasos metinis narių susirinkimas, kuriame išrinkta valdyba ir iš kasos ūkio sumų nutarta paaukoti Ginklų Fondui 100 lt.

Tą pačią dieną įvyko ir liktinių puskarininkų ramovės narių susirinkimas, kuriame taip pat išrinkta nauja valdyba ir anksčiau suaukoti pinigai 30,5 lt nutarta įnešti Ginklų Fondui.

Aud.

8 PĖST PULKAS. Pulko vado plk. Butkevičiaus rūpesčiu, švietimo vadovybės priežiūroje įsteigtos lik. psk. kandidatams švietimo pamokos, kurios būna kasdien vakarais. Pamokose gilinamos žinios iš lietuvių kalbos, aritmetikos ir

kitų reikalingų bendram išsilavinimui dalykų. Pamokas dėsto kariuomenėje tarnaujant abiturientai ir aukštąjį mokslą baigę kareiviai.

8 p. pulko I-mo bat. ugniagesių k-dai šiomis dienomis gautas motorinis siurblys, cheminių gesintuvų, žarnų ir kito ugniagesiams reikalingo turto.

Psk. Gulbinskas

„VYČIŲ ŽEMĖJE“. Nepriklausomybės šventės proga 1 inžinerijos bataliono liktiniai savo ramovės salėse surengė vakarą-minėjimą. Vaidino psk. Bučio 3-jų paveikslų patriotinio turinio veikalą „Vyčių Žemėje“. Vaidino b-no liktiniai ir jų žmonos. Dekoracijas pagamino ir patį veikalą režisavo j. psk. Manomaitis. Vaidinimas pavyko gerai.

Pirmas veikalo veiksmas vaizduoja žilą mūsų šalies senovę, kaip du jauni žemaičių kunigaikščiai verčiau nusižudo savo pilyje, bet gyvi nepasiduoda priešams. Antras: rusų letenos prispausta, pavergtą Lietuvą, knygnešių vargus ir jų kančias. Trečias: atgyjančią Lietuvą — nepriklausomybės kovas.

Veikalas buvo suvaidintas ir b-no kareiviams.

Psk. Žemaitis

4 PĖST. PULKAS. Vasario 9 d. 4 pėst. pulko kariai paminėjo pirmųjų pulko kautynių 20 metų sukaktį. Ltn. Pačebutas skaitė kariams paskaitą, kurioje apibūdino gražius mindaugėnų žygius bei laimėjimus kovose dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės.

Vasario 13 d. pulko karininkai, susirinkę Karininkų Ramovės salėje, paminėjo karininko A. Juozapavičiaus mirtį. Minėjimas pradėtas susikaupimo minute ir sugiedotas Tautos himnas. Paskaitoje gen. št. plk. Žadeika iškėlė charakteringesnius kar. Juozapavičiaus, kaip vado, savumus, jo veiklą rusų kariuomenės lietuvių dalyse ir Nepriklausomoje Lietuvoje. Be to, pažymėjo tuos sunkius laikus, kada kar. Juozapavičius stoji 1 p. pulkui vadovauti, kada priešai supo iš visų pusių. Keletą atsiminimų iš savo asmeniškų santykių su kar. Juozapavičium papasakojo ats. gen. Tamošauskas, kuris pažymėjo karininko Juozapavičiaus narsumą, drąsumą, atsargumą ir darbus.

J. Baras

KUPIŠKIO ĮGULA. Neseniai buvo rašyta, kad vietos gimnazijos dainų mokytojas moko įgulos karių chorą giesmių. Choras jau kiek apmokytas ir suvestas į vieną su gimnazijos mokinių choru. Pirmas oficialus suvestinio choro pasirodymas bažnyčioje įvyko vasario 16 d. per gedulingas pamaldas už žuvusius Nepriklausomybės kovose karius. Ateityje choras bažnyčioje giedos kiekvieną šventadienį per karių ir mokinių pamaldas, kurios įvyksta kartu. Visuomenė tuo labai džiaugiasi.

Vasario 18 d. įgulos likt. puskarininkiai karių salėje surengė kaukių vakarą-balių, kuris turėjo didelį pasisekimą, nes Kupišky kaukių vakaras yra įvykęs tik prieš 12—13 metų. Įdomesnėms kaukėms buvo skirti du prizai, kuriuos laimėjo „Šieno kupetys“ ir „Naktis“. Be to, griežė Pajuosčio įgulos džazo kapela, kuri vietiniams taip pat didelė retenybė.

P. Gelžinis

SEREDŽIAUS ĮGULA. Psk. Juozaičio iniciatyva 5 kuopos kareiviai kuopos klasėje įrengė stalo tenisą. Atliekamu laiku prie teniso kareiviai praleidžia laiką treniruodamiesi. Stalo teniso įrankiai įsigyti karių išgalėmis.

Įgulos dalinių būstinės papuoštos gražiai aptaisytuose remuose įvairiais karių šūkais.

San. psk. Grigoras

VARNIŲ ĮGULA. Praėjusį sekmadienį kareivinių salėje buvo surengtas kaukių balius. Kadangi varniškių visuomenė tokia pramoga retenybė, tai minimas balius susilaukė daug ir inteligentiškų svečių. Įdomesnių ir vertingesnių kaukių buvo per 20. Trys kaukės, svečių pripažintos tinkamiausiomis ir gražiausiomis, gavo prizus.

San. psk. M. Grinius

9 PĖST. L. K. VYTENIO PULKAS. Sujungus garsiakalbiu visas kuopas su ryšių kuopa, vasario 12 d. kpt. Sližauskas kariams laikė paskaitą „Baimė ir kova su ja“. Paskaitoje apibūdino žmogaus nervų reikšmę organizmui, baimės jausmo atėjimą, žmogaus atrodymą jam išsigandus, baimę jam išvaizdavus ir koks žmogus yra vertingesnis, ar tas, kuris jokio baimės jausmo neturi, ar turėdamas baimės jausmą, reikiant, jį stipria valia ir šaltu protu nugali.

Gr. P. Gasiliauskas

ŠARVUOČIŲ RINKTINĖ. Paskutiniu laiku dalies kariai labai pamėgė atliekamu laiku mokytis šachmatų žaidimo. Labai džiaugiasi, kad „Karys“ savo skiltyse rašo apie šachmatų pasidirbimą ir treniruotes. Daugelis karių jau mėgina patys pasigaminti šachmatus. Atsiranda gana gerų meisterių. Be to, kiekvienoj kuopoj yra po dvi poras šachmatų, kuriais žaidžia kariai.

Gr. Bal. Brazdžionis

MŪSŲ KARININKAI STAŽUOJA LATVIŲ KARIUOMENĖJE. Š. m. vasario mėn. pradžioje 2 mūsų karininkai išvyko į Rygą atlikti latvių kariuomenėje numatytą stažą.

Priešlėktuvinės apsaugos rinktinės ltn. Viktoras Gamžiukas atliks latvių kariuomenės priešlėktuvinės aps. dalyse stažą, o šarvuotųjų rinktinės ltn. Vacys Sprindys atliks latvių kariuomenės technikos dalyse stažą.

Ta proga mūsų karo atstovas gen. št. plk. Meškauskas ltn. Sprindį ir ltn. Gamžiuką pristatė latvių kariuomenės vadovybei ir dalių vadams, kuriose jie atliks stažą.

Kpt. Beniušis

2 ULONŲ L. D. K. BIRUTĖS PULKAS. Vasario 15 d. Alytaus likt. psk. šeimų moterų ratelis surengė puskarininkių ramovėje kaukių balių. Prisirinko nemaža publikos. Kaukių gausumą paskatino vertingos dovanos — prizai. Pirmąjį prizą laimėjo, vaišinęs svečius alučiu, alaus bačkutė — p. Aukšoraitienė, antrąjį — laimėjo kruopščiai publiką švarinės kaminkrėtis — p. Vaitiekūnienė, ir trečiąjį — populiariusis savo išdaigomis pensininkas Melchijoras Putelė — p. N. Jaškaitė. Putelė, amžinai kamuojamas nepasisekimų, patyrė nelaimių ir kaukių baliuje, gaudamas tą patį balsų skaičių su natūralia, judria beždžione — p-le Kiseliauskaite. Persirungęs, Putelė apsikrią beždžionę įveikė ir šį kartą išėjo 3 prizo laimėtoju. Laimėjusius pasveikino ir prizus įteikė ramovės valdybos pirmininkas.

Ratelio pirmininkės p. Giedrimienės rūpesčiu ponių gražiai papuošta ramovė, gardžiai paruošti užkandžiai ir malonus patarnavimas publiką labai gerai nuteikė. Balius praėjo labai jaukiai ir turėjo gerą pasisekimą.

Vasario 16 d. karių salėje susirinkę karininkai, puskarininkiai ir kariai iškilmingai paminėjo Nepriklausomybės sukaktį. Pulko vadas apibūdino mums kariams ir mūsų tautai nepriklausomybės reikšmę ir įteikė apdovanotiesiems garbės ženklus. Vakare nemokamai parodyta kariams kino filmas.

Psk. St. Gudmonas

NAUJI SIURBLIAI. Karo Butų Valdyba nupirko iš Lietuvos Ugniagesių Sąjungos įrankių sandėlio 2 naujus kilnojamus motorinius siurblius, skiriamus kariuomenės ugniagesių komandoms.

GAISRŲ FRONTAS 1938 metais. Pr. metais kariuomenės ugniagesiams teko užgesinti 4 gaisrus savo rajonuose; visi gaisrai buvo nedideli, gesinta 3 val. 30 min. Padėti civilėms komandoms arba patiems vieniems gaisrus gesinti teko: Kaune 19 kartų (didžiausias gaisras buvo 1938. V. 25 Vilijampolėje, Volpės lentpiūvėje, gesino 4 kariuomenės ir 5 civil. komandos), Marijampolėje — 3 kart, Radviliškyje — 3 kart, po 1 gaisrą teko gesinti: Klaipėdoje (degė didelis „Union“ fabrikas), Šiauliuose (linų ir pakulų fabrikas), Vilkijoje (sudegė 22 namai), Šiaulėnuose, Čekiškėje, Plungėje, Kupiškėje, Palangoje (sudegė keli miesto kvartalai), Raseiniuose, Alytuje. Dirbta 91 val. 30 min. Miškų gaisrus gesinta 4 vietose, dirbta 29 val. Bendrai XX ir XXI laidų kareiviams - ugniagesiams teko dalyvauti didelių gaisrų gesinime.

GAISRAI KLAIPĖDOS KRAŠTE. Klaipėdos krašto ugniagesių direktoriaus žiniomis, suteiktomis kariuomenės ugniagesių inspektoriumi, 1937 metais Klaipėdos krašte buvo 160 gaisrų, iš jų 33 — Klaipėdos mieste, 18 — Klaipėdos apskrityje, 38 — Šilutės apskr. ir 71 — Pagėgių apskrityje. 1926 m. gaisrų buvo 168. Nuostolių padaryta: 1937 m. — 943.800 lt., o 1936 m. daugiau — 1.209.200 lt. Krašto direktorija išlaiko krašto ugniagesių inspektoriumi, kurio priklauso 52 ugniagesių komandos (46 savanorių, 5 fabriku ir 1 miesto savivaldybės), iš to skaičiaus 3 savanorių komandos įsteigtos pr. 1938 metais. Veikiančios Klaipėdos krašte kariuomenės ir geležinkelių ugniagesių komandos bei kiti daliniai krašto ugniagesių vadovybės nepriklauso; valdomos savo vadovybių, esančių Kaune.

STIPRINAME DRAUGŲ GRETAS. Į Merkinės šaulių ugniagesių komandą įstojo atsarginiai kariai ugniagesiai: psk. Antanas Lupeikis (paskirtas komandos adjutantu)

ir j. psk. Juozas Ramanauskas (paskirtas skyrininku); į Birštono šaulių ugniagesių komandą ats. j. psk. Antanas Ustjanauskas; į Rietavos savanorių gaisrininkų draugiją — j. psk. Antanas Kripas.

XXII GELEŽINKELIŲ ŠAULIŲ RINKTINĖS DALINIŲ VADŲ IR ATSTOVŲ METINIS SUVAŽIAVIMAS. Vasario 19 d. Šančiuose, geležinkelių dirbtuvių salėje, įvyko iškilmingas XXII geležinkelių šaulių rinktinės dalinių vadų (-džių) ir atstovų metinis suvažiavimas.

Geležinkelių šaulių rinktinės vadas plk. ltn. Balsys nupasakojo rinktinės veiklą šauliniame, kariniame, mokymo ir kultūrinio darbo srityse. Pranešė, kad iki šiol rinktinėi ginkluoti fondui buvo suaukota 118.260,78 litų. Už tuos pinigus buvo nupirkti 7 lengvi kukosvaidžiai ir 750 šautuvų. Be to, be fondo atskiri asmenys šauliai ir organizacijos rinktinėi paaukojo 13 šautuvų praeitais metais ir 48 šautuvus ir 1 lengvą kukosvaidį užpraeitais. Pabrėžė, kad reikalingas kuo didžiausias visos tautos karinis parengimas, kad pavojaus valandoje visi būtume parengtais kovotojais. Šaulių Sąjungos vadas plk. Saladžius ragino šaulius ugdyti šaulio-kario asmenybę.

ŠANČIAI. Šančių šaulių būrio šaulės moterys atsiskyrė į atskirą šaulių moterų būrį, veikiantį būrio pagrindais. Vadė paskirta energinga šaulė E. Eidukienė. Vasario 12 d. įvyko atskirai įsteigto moterų būrio pirmas metinis susirinkimas. Susirinkimą atidarius, būrio vadė pakvietė visas šaulės atsistoti ir pagerbti mirusią šaulę Žemaitienę.

Metiniame susirinkime priimta 1939 met. darbų planas ir pajamų-išlaidų sąmata. Nutarta įsteigti kulinarijos, higienos, rankdarbių, Lietuvos istorijos kursus ir surengti vakarų bei koncertų. Tarybon išrinkta: Valčiukienė, Helmanavičiūtė, Stasiukonienė ir Užėnienė. Revizijos komisija: Siaurusaitienė, Rombergaitė ir Balešienė. Be to, išrinkta atstovė į rinktinės moterų šaulių suvažiavimą. Susirinkimas baigtas Tautos himnu.

V. Kaklauskienė

AVIACIJOS ŠAULIŲ BŪRYS. Vasario 15 d. aviacijos šaulių būrys surengė Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo minėjimą. Minėjimą atidarė būrio vadas karo lak. kpt. Krasnickas. Prezidiuman buvo pakviesti savanoriai kūrėjai šauliai J. Kareckas, vrš. Rimgaila ir Čekanauskas. Šaulys J. Kareckas laikė paskaitą apie Lietuvos nepriklausomybės atgavimą, kovas už ją ir tolimesnę Lietuvos gyvenimo raidą. Kaip Nepriklausomybės kovų dalyvis, papasakojo ir savo tuometinius pergyvenimus.

Po paskaitos atlikta meninė dalis, kurią atliko šauliai: ats. j. ltn. Ripskis, Pūras ir j. psk. Stalnionis, paskaitydami savosios kūrybos eilėraščius.

Po programos buvo šokiai. Šokių metu įvykdė linksmają programą artistas Biržinis su savo trupe, gerokai svečius prijuokinė. Ypačiai visiems patiko juodoji magija ir p. Biržinio linksmi kupletai. Į minėjimą atsilankė apie 250 žmonių. Pelnas paskirtas naujam šaulių lėktuvui pirkti.

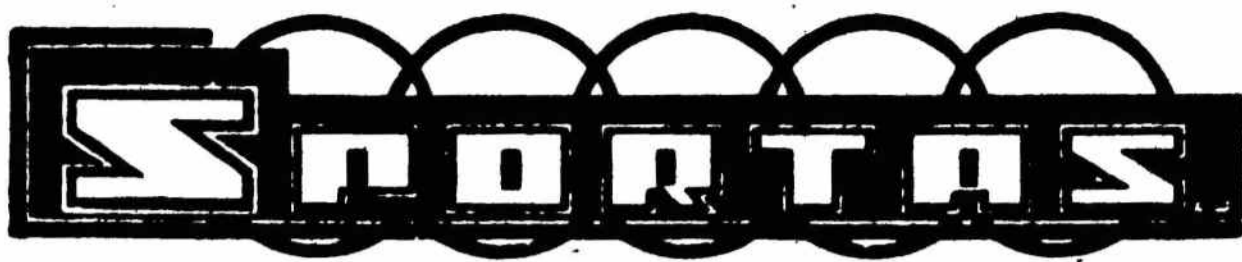
S-s

„PASVALIO ŠAULYS“. Pasvalio šaulių kuopa, energingo dim. mjr. Petkevičiaus vadovaujama, kasmet labiau pasižymi darbingumu. Labai džiugu, kad kuopa sumanė šiais metais leisti sieninį laikraštėlį „Pasvalio šaulys“. Laikraštėlį redaguoja šaul. agr. Muralis. „Pasvalio šaulys“ gana jautriai rašo apie Tėvynės laisvę, šaulių sportą, kuopos reikalus ir kt. Kadangi šaulių kuopa turi savo mašinėlę, tai laikraštėlio leidimas neapsunkinamas.

Gr. B. Brazdžionis

PIRMŪNAI DOMISI „KARIU“. Merkinės apylinkėje yra keletas karių pirmūnų, kurie domisi ir seka „Kari“, nes per „Kari“ jie susipažįsta su mūsų kariuomenės gyvenimu. „Karys“, anot pirmūnų, yra tasai ekranas, kuriame galima matyti dabartinę modernią mūsų kariuomenę ir pasisemti naujų karinių žinių. Be to, pirmūnai papasakoja įdomių atsiminimų, kaip kūrėsi lietuvių karių daliniai Rusijoje, ir iš tų dalinių gyvenimo. Pirmūnai sako, kad nors mūsų pečius jau slegia dešimtmečių našta, bet reikiant jie savo karinius prityrimus, Didžiajame kare įgytus, dar galėtų panaudoti ginant savo Tėvynę.

V. Ulčinskas

PASAULINĖS SLIDŽIŲ PIRMENYBĖS ZAKOPANĖJE. Lenkijoje, Zakopanėje, buvusiose vasario 12—19 d. pasaulinėse slidžių pirmenybėse pirmąją varžybų dieną buvo įvykdytos varžybos — nusileidimas nuo kalno: vyrams atstumas 3.600 m ir moterims atstumas 3.400 m. Aukštis tarp pradmės ir baigmės apie 400 m. Ši varžyba iš dalyvių reikalauja didelio įgudimo, nes kelias vingiuojasi tarp skardžių su dideliais ir staigiais posūkiams. Šioje rungtyje iš vyrų startavo 37 dalyviai, iš kurių pasauliniais nugalėtojais tapo 1. Lantschneris (Vokietija) per 3:26,88 min., 2. Jeneweinas (Vokietija) 3:28,03 min., 3) Moletoris (Šveicarija) 3:29,57 min. Vyrų komandinėse varžybose (po 3 iš kiekvienos valstybės, parodžiusiems geriausią laiką) pirmas 3 vietas laimėjo: 1. Vokietija, 2. Prancūzija ir 3. Šveicarija.

Moterys šioje rungtyje startavo 24, iš kurių pasaulinėmis nugalėtojais tapo: 1. Cranzė (Vokietija) per 3:25,44 min., 2. Žeschė (Vokietija) 3:35,15 min. ir 3. Goedlė (Vokietija) 3:40,71 min. Komandomis pirmas 3 vietas laimėjo 1. Vokietija, 2. Prancūzija ir 3. Anglija.

Antrąją varžybų dieną buvo estafete 4 × 10 km. Šia rungtimi susidomėjimas buvo taip pat didelis, nes dalyvavo 10 valstybių. Nugalėtojais liko: 1 v. suomiai, visą 40 km kelią prabėgę per 2:08,35 val., 2 v. švedai per 2:09,43 val., 3 v. italai per 2:13,38 val.

Trečiąją varžybų dieną buvo kliūtinis nusileidimas. Vyrams tako ilgis 600 m su 35 kliūtimis ir nuo pradmės iki baigmės 180 m aukščio. Rungtynių vieta buvo status griovys, iš šonų apsuptas stacioniais uolomis. Rungtyniavo 30 dalyvių, o klasifikuoti buvo 24; kiti nusileidimo nebaigė; išvertė per daug kliūčių arba išbėgo iš tako. Šioje rungtyje nugalėtojais tapo: (įvertinama buvo iš dviejų nusileidimų) 1 v. Romingeras (Šveicarija) per 2:01,3 min., 2 v. Jeneweinas (Vokietija) per 2:05,3 min. ir 3 v. Walchas (Vokietija) per 2:08,8 min. Komandomis 1 vietą laimėjo Vokietija, 2 v. Šveicarija ir 3 v. Norvegija. Ir tą pačią dieną buvo įvykdytas 18 km bėgimas. Šioje varžyboje dalyvavo 113 bėgikų, bet bėgimą baigė 106 bėgikai. Šioje rungtyje geriausiai pasirodė suomiai, nes 1 ir 2 vietas jie laimėjo, be to, pirmame šešete atsidadūrė net 4 suomiai. Šioje rungtyje pirmas 3 vietas laimėjo: 1. Kurihalla (Suomija), prabėgęs per 1:05,30 val., 2. Karpinenas (Suomija) 1:06,05 val. ir 3. Pahlinas (Švedija) — 1:06,35 val.

Pasibaigus nusileidimams nuo kalnų (be kliūčių ir su kliūtimis), buvo išvesti abiejų šių varžybų nugalėtojai. Sudėjus gautus baudos taškus, pirmame ir antrame nusileidime mažiausiai baudos taškų gavo: 1 v. Jeneweinas (Vokietija) 345,8 b. t. (208,0 ir 137,8). 2 v. Walckas (Vokietija) su 352,0 b. t. (210,3 ir 141,7). 3 v. Romingeris (Šveicarija) su 353,6 b. t. (219,8 ir 133,8). Komandomis laimėjo 1 v. Vokietija su 100,3 b. t. 2v. Šveicarija su 1110,4 b. t. ir 3 v. Norvegija su 1129,2 b. t.

Trečiąją pirmenybių dieną buvo baigtos ir moterų nusileidimo nuo kalno kliūtinės varžybos. Kelio ilgis 600 m su 28 kliūtimis. Aukštis nuo pradmės iki baigmės 185 m. Startavo 23 slidininkės; buvo klasifikuota 20. Vertinta pagal laiką iš dviejų nusileidimų. Nugalėtojais liko: 1 vieta Cranzlė (Vokietija) per 2:36,3 min., 2 v. Schadė (Šveicarija) per 2:46,5 min. 3 v. Nilssone (Švedija) per 2:55,8 min. Komandomis pirmas 3 vietas laimėjo: 1 v. Vokietija, 2 v. Šveicarija ir 3 v. Lenkija.

Pasibaigus moterų nusileidimams nuo kalnų (be kliūčių ir su kliūtimis), buvo išvestos abiejų šių varžybų nugalėtojos: 1. laimėjo Cranzlė (Vokietija) su 330,2 b. t., 2 v. Schadė (Šveicarija) su 359,5 b. t., 3 v. Reschė (Vokietija) su 362,3 b. t. Komandomis pirmas 3 vietas laimėjo: 1 v. Vokietija 1056,6 b. t., 2 v. Šveicarija 1231,6 b. t. ir 3 v. Prancūzija 1350,5 b. t.

Vasario 15 ir 16 d. vyko mišrios varžybos, būtent, 18 km bėgimo ir šuoliuose nuo tramplyno. Nugalėtojais liko surinkę daugiausia taškų per abi varžybas. 18 km mišrių varžybų nugalėtojais liko: 1 v. Mäkinenas (Suomija), perbėgęs per 1:10,07 val. ir pelnęs 240 taškų. 2 v. Hoffsbakenas (Norvegija) — 1:10,08 val. ir gavęs 240 t. 3 v. Westbergas (Šveicarija) — 1:10,33 val. ir gavęs 237 t. Šuolių varžybose pirmas 3 vietas laimėjo: 1 v. St. Marusaczas (Lenkija), dviem šuoliais pasiekęs 73,5 ir 71,5 m ir pelnęs 227,5 taškų. 2 v.

Lahras (Vokietija) — 67 ir 72 m ir pelnęs 214,8 t. ir 3 v. A. Marusaaszas (Lenkija) — 64 ir 65 m ir pelnęs 208,1 t.

Sudėjus laimėtus taškus bėgime ir šuoliuose, mišrių varžybų nugalėtojais liko: 1 v. Beraneris (Vokietija), surinkęs 429,6 t., 2 v. Sellinas (Švedija) 426,6 t. ir 3 v. Fosseidė (Norvegija) — 422,4 t.

VDG I-MO RATO NUGALĖTOJAS. Klaipėdos apygardos krepšinio pirmenybėse pirmasis ratas lygos klasėje jau baigtas. Meisteris KSS suklupo prieš VDG. VDG laimėjo prieš KSS 31—20 (13—7). Paskutinėse pirmojo rato rungtynėse tarp VDG ir Šaulio laimėjo VDG 38—16 (13—10). Šaulys rimčiau pasipriešino tikrai pirmąjį puslaikį, kada vienu laiku rezultatas buvo 9—8 VDG naudai.

Pasibaigus pirmajam ratui, komandos išsirikiavo lentelėje tokia tvarka:

	Rungt.	tšk.	krepšiai
1. VDG	4	8	147—69
2. KSS	4	6	129—71
3. Telšių gimn.	4	4	99—87
4. Šaulys	4	2	74—131
5. Pagėgių SSO	4	0	46—137

AUŠRA — LGSF 16:4 (10:0). Vasario 11 d. K. K. Rūmų salėje buvusiose moterų L kl. krepšinio pirmenybių rungtynėse Aušra nugalėjo LGSF 16:4 (10:0).

GRANDIS — LFLS 26:22 (17:6). Vasario 15 d. Kaune, K. K. Rūmų salėje, buvo vyrų L klasės krepšinio pirmenybių rungtynės, kurias laimėjo Grandis 26:22 (17:6).

LGSF — GRANDIS 16:8 (8:1). Vasario 19 d. K. K. Rūmų salėje, buvusiose L kl. moterų pirmenybių rungtynėse, LGSF įveikė Grandį 16:8 (8:1).

LATVIJA — ESTIJA 47:33 (19:15). Vasario 19 d. Talline, buvusiose draugiškose tarpvalstybinėse rungtynėse, Latvija įveikė Estiją 47:33 (15:15).

BOKSO RUNGTYNĖS KAUNAS — KLAIPĖDA 8:8. Klaipėdoje vasario 19 d. įvyko bokso ir sunkumų kilnojimo rungtynės Kaunas — Klaipėda. Boksas baigėsi lygiomis 8:8. Sunkumų kilnojime Bertulaitis (Klaipėda) pasiekė tris naujus Lietuvos rekordus: pasiekė 280 kg (senas 275), išmetė 87,5 kg (senas a. a. Vitonio 85 kg) ir išstūmė 115 kg (senas jo paties 112,5 kg). Penčyla (Kaunas) vidutiniame svorėje pasiekė taip pat naują L. rekordą, išstūmė 120 kg (senas 118,750 kg).
Jonas A. Misiūnas

KAS NAUJA LIETUVOJE

ATIDARYTI IR PAŠVENTINTI PREKYBOS, PRAMONĖS IR AMATŲ RŪMŲ NAMAI. Prieš kiek laiko baigti statyti Prekybos, Pramonės ir Amatų Rūmų namai iškilmingai atidaryti ir pašventinti vasario 18 d. Iškilmėse dalyvavo Respublikos Prezidentas A. Smetona, keletas ministrų, kariuomenės vadovybė, eilė aukštųjų pareigūnų ir svetimųjų valstybių įgaliotųjų ministrų Lietuvai ir prekybos bei pramonės atstovų. Ekonominiams reikalams vis daugiau turint įtakos praktiniame gyvenime, nauji didžiuliai namai bus centras, iš kur kils mūsų ekonominis gyvenimas, organizuosis atskiros ekonominio gyvenimo šakos.

NAUJA SUTARTIS SU LENKIJA. Vasario 19 d. baigtos derybos ir pasirašyta sutartis su Lenkija dėl tarpusavio keleivių susisiekimo.

VETERINARIJOS GYDYTOJŲ SUVAŽIAVIMAS buvo Kaune vasario 19—20 d. Aptarti gyvulių sveikatingumo reikalai ir svarstyta ritualinis gyvulių skerdimas, dėl kurio ypač daug buvo rašiusi žydų spauda. Nutarta reikalauti, kad prieš skerdziant, būtų gyvuliai apsvaiginami.

MELDĖSI UŽ MIRUSĮ POPIEŽIŲ. Vasario 15 d. Kauno arkikatedroje buvo iškilmingos gedulo pamaldos už mirusį Popiežių Pijų XI. Pontifikalines mišias laikė arkivysk. metropolitas J. Skvireckas. Į pamaldas buvo atvykę: Respublikos Prezidentas, ministras pirmininkas, kiti ministrai, kariuomenės vadovybė, diplomatinis korpusas, pasiuntinybių sekretoriai, karo atašės ir daug aukštosios Kauno visuomenės.

PER KLAIPĖDĄ IŠVEŽAMA DIDŽIOJI DALIS LIETUVOS EKSPORTO. Suvedus pernai metų Lietuvos užsienių prekybos duomenis, paaiškėjo, kad 1938 m. Lietuva prekių į užsienį išvežė 540.300 tonų. Iš to skaičiaus 401.700 tonų išvežta per Klaipėdos uostą.

VATIKANAS ŠIRDINGAI PADĖKOJO UŽ LIETUVIŲ UŽUOJAUTAS. Pijaus XI mirties proga iš Lietuvos Vatikanan buvo pasiųsta daug užuojautos telegramų, į kurias atsakyta širdinga kamerlingo kardinolo Pacelli telegrama.

STATYS KURČIŲ NEBYLIŲ INSTITUTUI RŪMUS. 1938 m. pradžioje būrelis pedagogų, gydytojų ir k. įkūrė Lietuvos Kurčių-Nebylių Globos Draugiją ir pasiryžo įsteigti institutą, kuriame bent dalis viso krašto kurčių-nebylių galėtų siekti mokslo. Švietimo Ministerijai leidus nuo š. m. sausio 20 d. toks dviejų komplektų institutas jau įsteigtas, į kurį iš 70 prašymų priimti 24 mokiniai, nes neturima pakankamai patalpų. Dabar draugija rūpinasi pasistatyti dideliui institutui rūmus.

Ž. AMERIKOS LAIVYNO MANEVRAI. Vasario 12 d. Ž. Amerikos Jungtinių Valstybių laivynas galutinai pasirengė manevrams. Laivynui teks ginti Panamos perkasą nuo tariamojo priešų užpuolimo. Laivynas padalytas į 2 dalis: „baltąją“ — puolėjų (vadovauja admiralas Kalbhis) ir „juodąją“ — gynėjų (vadovauja adm. Andrews). Manevruose dalyvauja 140 karo laivų ir 600 jūrų aviacijos lėktuvų. Manevrai prasidėjo pirmadienį, vasario 13 d., ir užsitęs iki kovo 6 d. Manevruojantį laivyną žadėjo aplankyti ir Jungtinių Valstybių prezidentas Roosevelt'as.

ITALIJA RENGIASI JŪRŲ KARUI. Anglų spaudos žiniomis, Italijos vyriausybė 1938 m. pradėjo 20 povandeninių laivų statybą. Iki šiol buvo žinoma, kad naujų laivų talpa bus iš viso apie 20.000 t. Dabar jau žinomos ir smulkmenos. Keturi laivai bus 1.461 t talpos, 6 — po 1.036 t, 2 — po 950 t ir 4 — po 600 t. Kai nauji laivai bus pastatyti, tai Italija turės jau 125 povandeninius laivus, apie 100.000 t talpos. Manoma padidinti povandeninių laivų skaičių iki 170. Sovietų laikraščio „Krasnyj Flot“ žiniomis, Italijos laivyno statybos programa bus baigta 1942 metais. Seniau italai statydavo mažesnės talpos povandeninius laivus, tinkamus operacijoms Viduržemio jūroje. Didesnės talpos povandeniniai laivai reikalingi italų operacijoms prieš anglų ir prancūzų laivynus kitur.

PRANCŪZAI TARNAUS KARIUOMENĖJE 2 METUS. 1936 metais prancūzų parlamentas priėmė įstatymą, pagal kurį karinės tarnybos laikas buvo padidintas nuo 18 mėn. iki 2 metų. Įstatymo pakeitimas buvo priimtas 3 metams. Šiomet reikėjo grįžti prie senosios tvarkos. Tačiau vokiečių kariuomenės didinimas (1936 m. — 500.000 žm., 1938 m. jau 900.000 žm.) privertė prancūzus pratęsti įstatymo veikimą. Įstatymo pakeitimas buvo priimtas visais balsais.

KARIUOMENĖ GLOBOJA MOKYKLAS. Lenkų kariuomenės dalys ir daliniai jau nuo senesnių laikų globoja pradžios mokyklas, daugiausia rytų pakraščiuose. Pasirinkę sau mokyklą, dalies ar dalinio kariai savo aukomis padeda mokyklai įsigyti inventorių, radiją, knygas, mokymo priemones ir t. t. Mokykloms išrašomi laikraščiai ir žurnalai. 1938 m. kariuomenės ir pasienio apsaugos korpo globoje buvo 825 pradžios mokyklos. Šiomet, Lenkijos karo reikalų ministro pranešimu seime, globojamų mokyklų skaičius padidėjo iki 946.

FOTOTELEGRAFIJOS STOTYS. Šiuo laiku pasaulyje veikia 60 fototelegrafijos stočių, naudojamų daugiausia spaudos reikalams. Stotys perduoda paveikslus (fotografijas) labai toli, pav., iš Pietų Amerikos į Angliją, iš Ž. Amerikos į Čekoslovakiją, iš Japonijos į Angliją ir t. t. Europa turi 32 viešojo naudojimo ir 23 privačias stotis; kitose šalyse yra 5 stotys. Tačiau yra dar visa eilė fototelegrafijos stočių Sovietų Respublikų Sąjungoje, kurios neįeina į tarptautinį tinklą. Visos stotys naudojami vienodais aparatais, kurie priima ir perduoda 13×18 cm paveikslus. Amerikoje ir Anglijoje sėkmingai bandoma spalvota fototelegrafija.

ŠACHMATAI

TRUMPOS PARTIJOS IŠ ĮVAIRIŲ TURNYRŲ

PARTIJA NR. 2. — (Iš U. S. A. pirmenybės). Baltieji: Treysmanas — Juodieji: Hananeras.

1. Žg1—f3 d7—d5 2. d2—d4 Žg8—f6 3. c2—c4 d5:c4 4. Žb1—c3 a7—a6 5. a2—a4 e7—e6 6. e2—e3 c7—c5 7. Rf1:c4 Rf8—e7 8. 0—0 0—0 9. Vd1—e2 c5:d4 10. e3:d4 Žb8—c6 11. Bf1—d1 Žc6—b4 12. Žf3—e5 Vd8—a5 13. Rc1—g5 Bf8—d8 14. Žc3—e4 Žb4—d5 15. Rc4:d5 Va5:d5 16. Že4:f6+ Re7:f6 17. Rg5:f6 g7:f6 18. Ve2—h5! Kg8—h8 19. Vh5:f7!! f6:e5 20. Vf7—f6+ Kh8—g8 21. Ba1—a3! ir nuo mato Ba3—g3 nėra išsigelbėjimo. Juodieji pasidavė.

PARTIJA NR. 3. — (Iš tarpvalstybinių rungtynių). Baltieji: Napolitano (Italija) — Juodieji: Gigli (Šveicarija).

1. c2—c4 e7—e6 2. Žb1—c3 d7—d8 3. d2—d4 Žg8—f6 4. Rc1—g5 Rf8—e7 5. e2—e3 h7—h6 6. Rg5—h4 0—0 7. Vd1—c2 Žf6—e4 8. Rh4—g3 Že4:c3 9. b2:c3 c7—c5 10. Žg1—f3 c5—d4 11. c3:d4? Vd8—a5+ 12. Žf3—d2 Re7—b4 13. a2—a3? Rc8—d7 14. Ba1—a3 Rb4—c3 15. Rc3—d6 Bf8—c6 16. c4—c5 Rd7—a4 17. Vc2—b1 b7—b6 18. c5:b6 Va5:b6 19. Vb1:b6 a7:b6 20. Kel—e2 Bc8—c6 21. Rd6—g3 Rc3—a5 22. Rg3:b8 Ba8:b8 23. g2—g3 Bb8—c6 24. Ke2—f3 Bc6—c2. Baltieji pasidavė, nes po 25. Ba2:c2 sektų Bc8:c2 26. Žd2—b1 Bc2—c1 27. Rf1—g2 Ra4—d1+ 28. Kf3—f4 f7—f6 ir baltieji negalėtų išsigelbėti.

PARTIJA NR. 4. — (Iš Suomijos pirmenybės) Baltieji: Rasmussonas — Juodieji: Niemi.

1. d2—d4 d7—d5 2. c2—c4 c7—c6 3. Žb1—c3 Žg8—f6 4. Žg1—f3 e7—e6 5. e2—e3 Žb8—d7 6. Rf1—d3 d5:c4 7. Rd3:c4 b7—b5 8. Rc4—d3 b5—b4 9. Žc3—e4 c6—c5 10. 0—0 Rf8—e7 11. Že4:f6+ Re7:f6 12. Vd1—e2 0—0 13. d4:c5? Žd7:c5 14. Rd3:h7+ Kg8:h7 15. Ve2—c2 Žc5—d3 16. Bf1—d1 Rc8—a6 17. Žf3—e1 Vd8—c8!! 18. Vc2—b1 Bf8—d8 19. Že1:d3 Kh7—g8! 20. h2—h3 Vc8—d7 21. Vb1—c2 Ra6:d3 ir baltieji pasidavė.

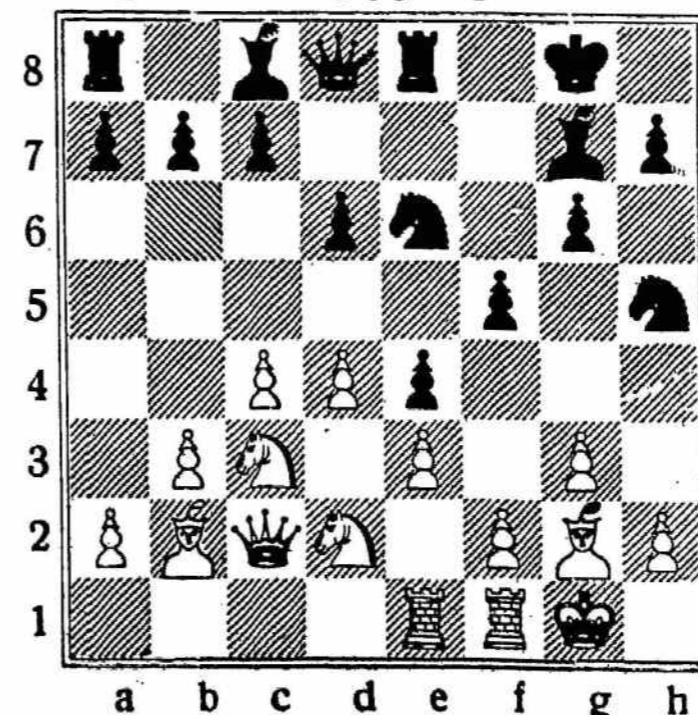
PARTIJA NR. 5. (Iš Margaretės turnyro). Baltieji: Dr. Alechinas — Juodieji: Bök (Suomija).

1. d2—d4 d7—d5 2. c2—c4 d7:c5 3. Žg1—f3 Žg8—f6 4. e2—e3 e7—e6 5. Rf1:c4 c7—c5 6. 0—0 Žb8—c6 7. Vd1—e2 a7—a6 8. Žb1—c3 b7—b5 9. Rc4—b3 b5—b4 10. d4—d5! Žc6—a5 11. Rb3—a4+ Rc8—d7 12. d5:e6 f7:e6 13. Bf1—d1! b4:c3 14. Bd4:d7! Žf6:d7 15. Žf3—e5 Ba8—a7 16. b2:b3 Ke8—e7 17. e3—e4! Žd7—f6 18. Rc1—g5 Vd8—c7 19. Rg5—f4 Vc7—b6 20. Ba1—d1 g7—g6 21. Rf4—g5 Rf8—g7 22. Že3—d7 Ba7:d7 23. Bd1—d7+ Ke7—f8 24. Rg5:f6 Rg7:f6 25. e4—e5 ir juodieji pasidavė.

PARTIJA NR. 6. — (Iš Margaretės turnyro). Baltieji: Keresas — Juodieji: Alechinas.

1. e2—e4 e7—e5 2. Žg1—f3 Žb8—c6 3. Rf1—b5 a7—a6 4. Rb5—a4 d7—d6 5. c2—c4 Rc8—d7 6. Žb1—c3 g7—g6 7. d2—d4! Rf8—g7 8. Rc1—e3 Žg8—f6 9. d4:e5 d6:e5 10. Re3—c5! Žf6—h5 11. Žc3—d5 Žh5—f4 12. Žd5:f4 e5:f4 13. e4—e5! g6—g5 14. Vd1—d5 Rg7—f8 15. Rc5:f8 Bh8:f8 16. 0—0—0 Vd8—e7 17. Ra4:c6 Rd7:c6 18. Vd5—d3 Rc6—d7? 19. Žf3:g5! 0—0—0 20. Žg5—f3 f7—f6 21. e5:f6 Bf8:f6 22. Bh1—e1 Ve7—b4 23. Vd3:d7+! ir Alechinas pasidavė.

MENIŠKA PARTIJOS PABAIGA. Žemiau paduodame iš SSSR prof. draugijų s-gos VCSPS pirmenybių vieną įdomią partijos pabaigą, kurioje juodieji po įdomios kombinacijos pasiekia laimėjimą.

APLEDĖJUSI „AŠIS“

Taip sakant, eil. Kanapė buvo „Akcinės Viskas Saldybėms“ bendrovės narys. Anot gr. Pempės, „ašis“ tarp Kanapės ir Ziutės, kurios akys buvo kaip balandžio, o lūpos kaip šviežiai nulupto cviklinio burokėlio, buvo gerai nutekinta ir tvirta. Ziutė kiekvieną šeštadienį ir sekmadienį po pietų ateidavo į svečių kambarį ir kantriai laukdavo eil. Kanapės, kol jis apsirengdavo ir kol gaudavo leidžiamąjį. O paskui?

Paskui:

— Tau, Ziutuk, nusibodo laukti, — skamba pilnas užuojautos eil. Kanapės balsas.

— O nieko! — sušunka ji, ir, perbraukus pirštu per žibančias kaip žarijas jo sagas, sučiulba balsu, nuo kurio ir paprastas pilkas akmuo išsprakaituotų. — Bet koks tu šiandien gražus, mano mielas...

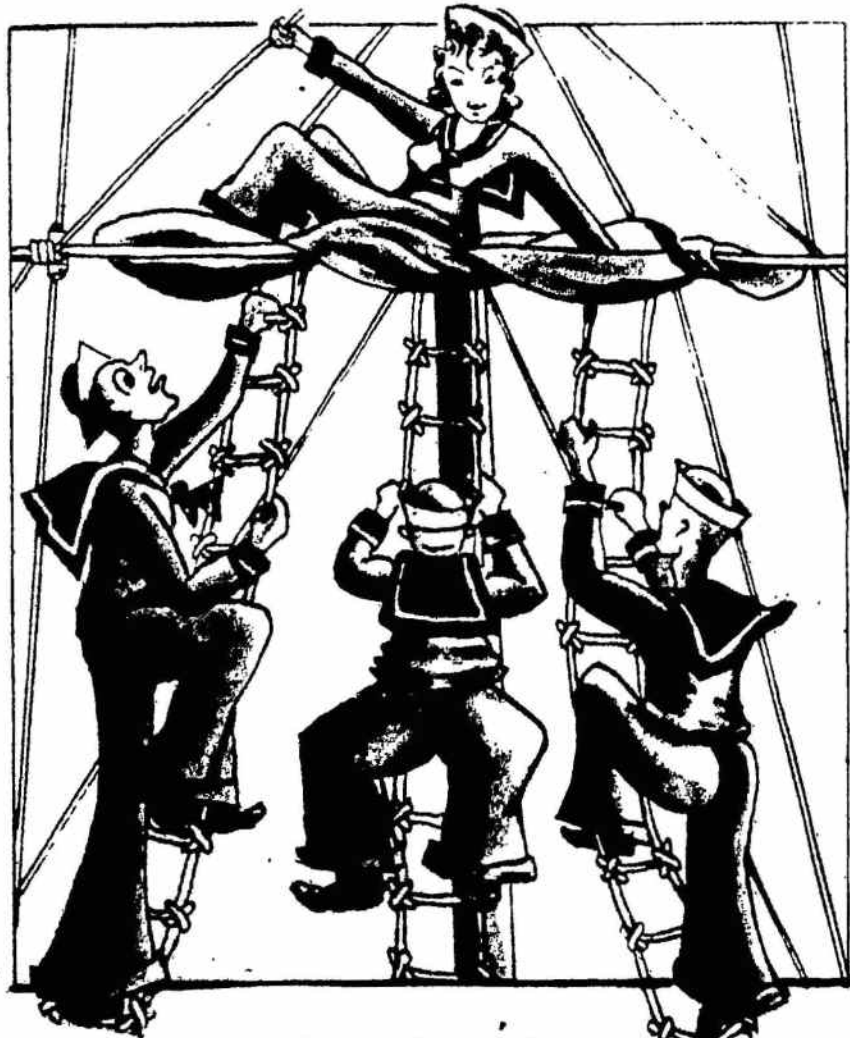
Tokiais atvejais eil. Kanapė patempdavo krūtinę, apsidairydavo, lyg erelis nuo uolų viršūnių, ir atsidusęs pagalvodavo: „Kad būčiau grandinis!“ Paskui paimdavo ją už parankės ir išeidavo, o sugrįždavo tik penkios minutės prieš dvyliktą. Tuomet jo ūpas būdavo pavydėtinas.

— Miela, sapnuoju aš tave kas naktį, — tyliai niuniuodavo šnarpšdamas ir audamas batus. — Miela, tavęs užmiršt aš negaliu! — ir dulkindavo ausis. Dar kai ką pridurdavo, o puolęs į lovą užsitraukdavo ant galvos antklodę ir užmigdavo. Užmigęs gi paleisdavo tokią knarkimų seriją, kad miegantiesiems apačioje prisispnuodavo lėktuvų ataka, o gr. Pempė krūptelėjęs pašokdavo ir išsiklausydavo.

— Lėktuvai! Slėpkis! — surikdavo jis sapnuodamas, ir išikniaubdavo į pagavę, švelniai, švelniai pro iškritusį dantį švilpdamas.

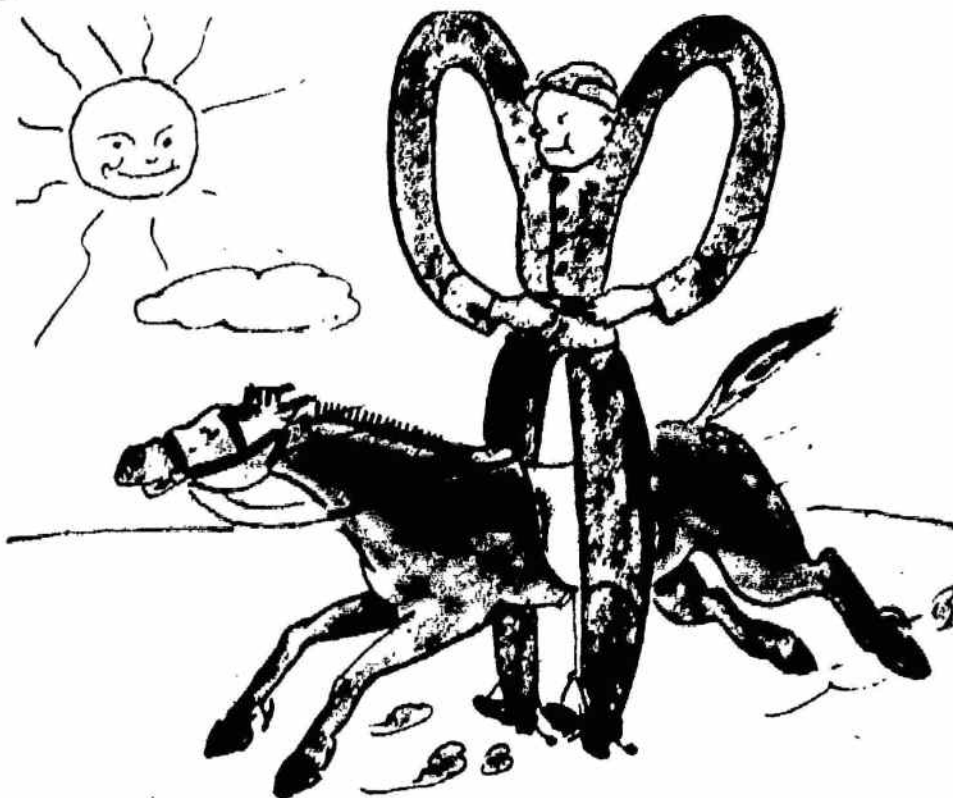
„Ašis“ buvo patvari, ir daugumas buvo linkę manyti, kad prieš iki „unijos“, ypatingai po to, kai eil. Kanapė buvo pakeltas į grandinius. Bet ne taip košė kepa, kaip kuopa plepa.

Vieną šeštadienį Ziutė neatėjo į svečių laukiamąjį, o gr. Kanapė iš miesto grįžo pusė dvyliktos. Sekmadienį, gavęs leidžiamąjį, visą valandą trynėsi, tartum būtų ką pametęs, kol išėjo ir grįžo pusė vienuoliktos. Kitą šeštadienį grįžo

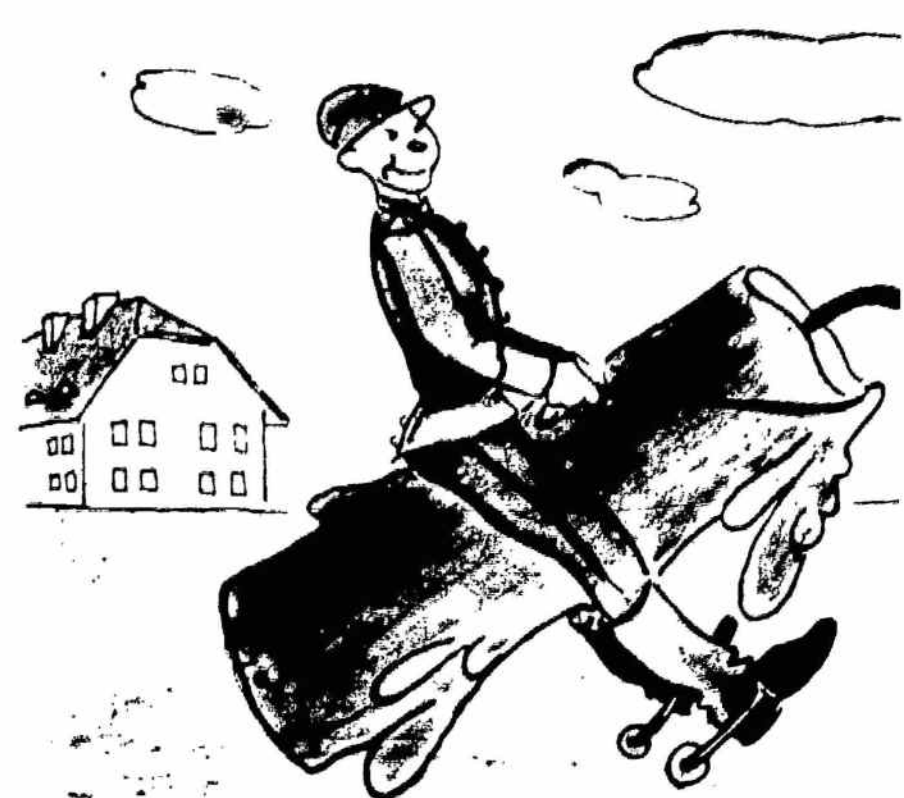

Varžybos jūrininkams

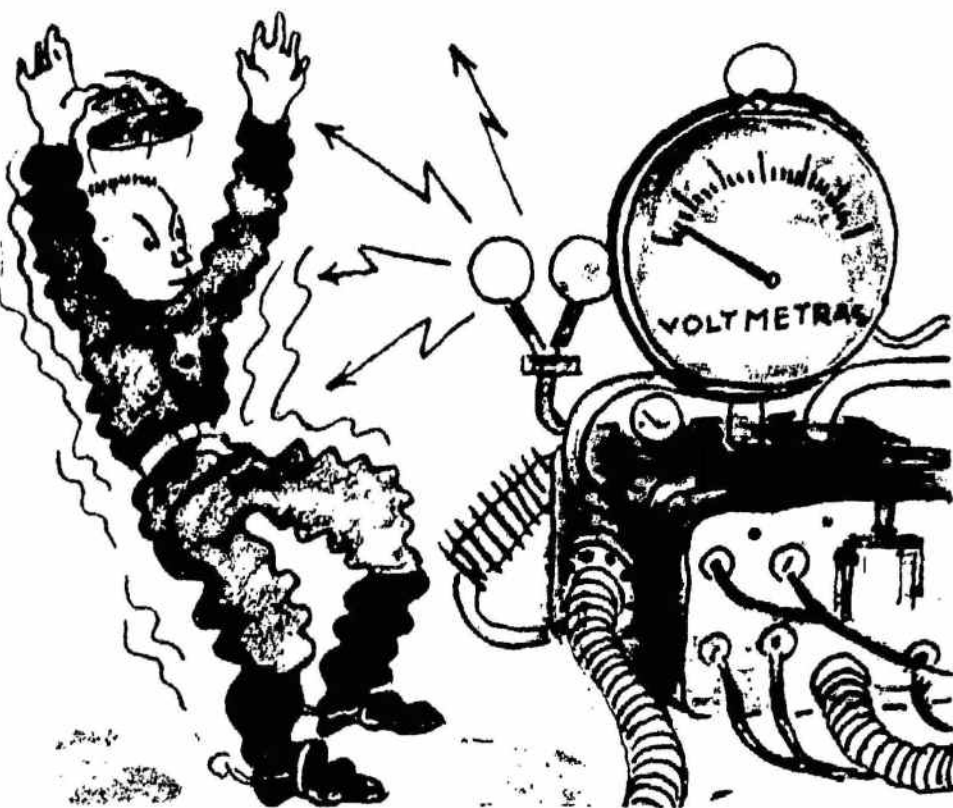
Kavaleristo malonumai.

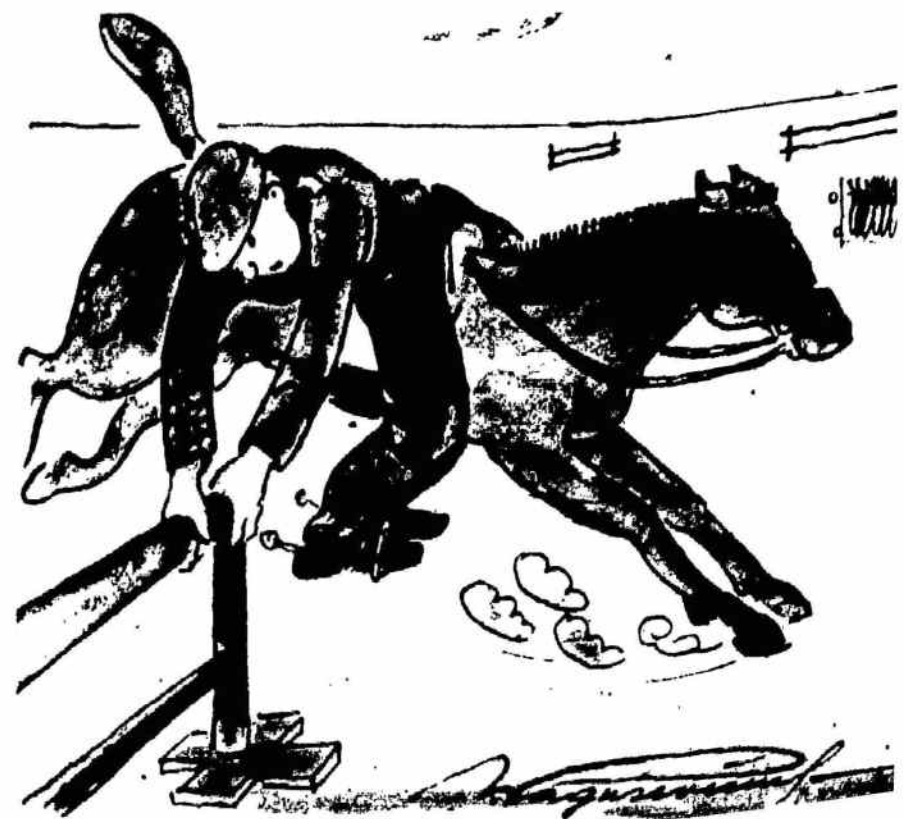
„Žirklys“

„Žvakė“

„Voltas kairėn“

„Kliūčių paėmimas“

dešimtą valandą, o ant kaktos tupėjo žalsvai melsvas guzelis, taip sau, karvelio kiaušinio didumo.

— „Ašis“ sulūžo, — sumurmėjo j. psk. Pempė, žiūrėdamas į žalsvai melsvą prajovą ant gr. Kanapės kaktos.

Tas, supratęs, kad kalba eina apie jį, atsiduso ir ramiai pasiteisino:

— Tegul jį vilkai tokį orą, taip naldėjo, kad nė paeiti dorai negali. Išivaizduokit! Prieš pat štabą išsitiesiau visu ilgumu. Dievas žino, ką galėjo praeiviai pagalvoti, — ir atsargiai paglostė guzelį, lyg išimylėjęs gautą nuo mylimosios rožių puokštę.

— Bjaurus dalykas paslysti, — pritarė j. psk. Pempė, — o ypatingai dar prieš „štabą“, — ir mirktelėjo aplinkui stovintiesiems, kurie ir taip jau prunkštė į rankoves.

Sekmadienį Kanapė į miestą nejo, o dulinėjo po kazematus, skaitydamas statutą.

— Nueitum Ziutės aplankyti, geriau būtų, — pasakė priešęs Pempė, neva užjausdamas, ir padėjo ant draugo peties ranką.

Tas pažiūrėjo į statutą, į Pempę, ir atsiduso. Jo galvoje sukosi visokios min-

tys. Pagaliau nutarė pasidalinti su draugu savo nerimu.

— Kad ji ne merga, — pasakė virpančiu balsu.

Pempė užspringo seilėmis tai išgirdęs.

— Vadinasi... — pradėjo Pempė ir negalėjo baigti, tiek buvo nustebintas. — Negali...

— Tu netiki? Bet aš teisybę sakau, — įtikinėjo Kanapė.

Pempė apsidairė. Jie buvo vieni. Jis sulėtino balsą iki šnibždesio ir paslaptinai pradėjo:

— Tu man gali drąsiai viską pasakyti. Aš niekam nė žodžio. Kaip į vandenį. Vadinasi?... Ziutė vyras? A? — j. psk. Pempės veidas degė smalsumu, lūpos virpėjo, o tankiai sužėlusi polka krutėjo.

— Cha, cha, cha, — nusikvatojo gr. Kanapė, kad net kertėse suskambėjo ir voras iškrito iš voratinklio, kurį buvo nusimezges po būrio spintele. O kai išsijuokė, užbaigė visai apkurtindamas savo draugą. — Ji praėjusi šeštadienį išteko.

— Vadinasi... — išsižiojo Pempė.

— Vadinasi, ji boba, — atsakė gr. Kanapė.

J. Švėgžda

Kariuomenės vadas b. gen. St. Raštikis su karinių laikraščių bei žurnalų redaktorais ir su karinės spaudos premijų laimėtojais vasario 15 d. premijų įteikimo proga. Dešinėje, pirmoje eilėje — Spaudos ir švietimo Skyriaus v-kas plk. Šarauskas, *M. Truso nuotr.*

1938 metų karinės spaudos premijų laimėtojai

Matydama gyvą reikalą paskatinti mūsų karinės spaudos darbininkus daugiau pasireikšti savo kūrybinėmis mintimis, kariuomenės vadovybė buvo skyrusi visų karinių laikraščių ir žurnalų atitinkamam skaičiui rašinių premijuoti pinigines premijas už 1938 m. mūsų karinės spaudos darbininkų kūrinius.

Kaip jau buvo pranešta, Kariuomenės Vado Įsak. Nr. 4, vasario 14 d., buvo paskelbtas premijų už 1938 m. karinę spaudą paskirstymas. Kiekvieno karinio laikraščio ar žurnalo buvo premijuota nedaugiau dviejų rašinių, atsižvelgiant į to leidinio pagrindinę paskirtį bei uždavinius.

Karo mokslo, karinio rengimo ir auklėjimo žurnalas *Mūsų Žinynas* laimėjo dvi premijas: 1) Int. plk. ltn. A. Šimkus, už straipsnį „Senoji ir jaunoji karta“ — 500 lt. 2) Gen. št. mjr. V. Bulvičius už straipsnį „Mažųjų valstybių karinis saugumas“ — 500 lt. Šiuo skyrimu pabrėžiamas savosios karinės minties kūrimo bei kristalizavimo reikalas ir karinio auklėjimo pagrindų bei karių gilesnio išsiaiškinimo būtinumas.

Lietuvos karininkų laikraštis „Kardas“, kaip mūsų karininkų korporacijos specifinis organas, besirūpinąs karininko asmenybės tobulinimu ir visos karių šeimos prasmingų, lietuviškų tradicijų kūrimu, gavo premijas:

Plk. ltn. A. Šimkus

Gen. št. mjr. V. Bulvičius

Dim. kpt. Žukauskas

Gen. št. kpt. Jodauga

Gen. št. kpt. Kiaulėnas

Ltn. Namajūnas

Ats. j. ltn. Ulvydas

Ats. karo lak. j. psk. J. Dovydaitis

1) Gen. št. kpt. Jodauga, už straipsnius „Mūsų tradicijų reikalai“ — 250 lt. 2) Ltn. Namajūnas, už straipsnį „Žvilgsnis į save“ — 250 lt.

Lietuvos kariuomenės savaitinis laikraštis *Karys*, daugiausia mūsų plačiojo visuomenėje pasireiškias savo nuotaikingu kūrybiniu žodžiu, patriotiškai karinės poezijos posmais, gavo premiją už beletristinių rašinių: J. Dovydaitis — „Draugystė“ (250 lt.). Dim. kpt. L. Žukauskas — Liudas Sakalinis premiją 500 lt. gavo už savo eilėraščių „Širdis ir Plienas“ rinkinį. Daugumas tų eilėraščių 1938 m. buvo irgi atspausta *Karyje*.

Šaulių Sąjungos organas *Trimitas* gavo vieną premiją, tai gen. št. kpt. Kiaulėnas už šaulių daliniams pritaikytus „Taktinius žaidimus“ (300 lt.). Atitinkamas karinis šaulių mokymas yra vienas svarbiųjų šaulių periodinės spaudos uždavinių.

Jauniausias karinės spaudos leidinių šeimos

Prožektorių iluminacijos prie V. D. Karo Muziejaus Vasario 16-sios vakare

spaudos bendradarbiai, taip ir jos redaktoriai perėjais metais parodė daug pastangų, į savo darbą idėjo nemaža sielos ir darbo. Tam darbui paskatinti šiuokart ir buvo paskirtos šios pinigines premijos. Ateityje karinės spaudos talkininkų paskatinimas atitinkama forma bus vykdomas ir toliau.

Premijas laimėjusiųjų vardu žodį tarė plk. ltn. A. Šimkus, pažymėdamas, kad šie išrinktieji mūsų rašiniai išplaukė iš kariuomenės vado nurodymų. Mums labai malonu, kad bent krislas tų nurodymų ir minčių mūsų rašiniuose yra atvaizduota tokia forma, kad net juos buvo galima atitinkamai įvertinti. Baigdamas plk. ltn. A. Šimkus pažymėjo, kad mes ir ateityje mūsų kariuomenės vado nurodymus stengsimės suprasti ir šia kryptimi dirbti.

Tuo būdu įvyko pirmasis mūsų karinės spaudos premijų gavimo faktas, kuris, be abejo, dar daugiau pagyvins mūsų karinę spaudą.

Karin. Juozapavičiaus kambario Alytaus šaulių namuose atidarymo proga į svečių knygą pasirašė karin. Juozapavičiaus sesuo Ona ir jos duktė.

M. Truso nuotr.

narys kariūnų ir aspirantų žurnalas *Kariūnas* taip pat gavo vieną premiją — ats. j. ltn. Ulvydui, už rašinį „Po savo vėliava“ (250 lt.).

Taigi, kaip matome, skirtosios premijos taip pat suderintos ir su karinių laikraščių bei žurnalų pagrindine linkme ir jų svarbiausiais uždaviniais.

Vasario 15 d. 8 val. 30 min. pas kariuomenės vadą įvyko skirtųjų premijų įteikimas. Be vietoje esančiųjų laimėtojų, įteikime dalyvavo Spaudos ir Švietimo Skyriaus viršininkas plk. Šarauškas ir visi mūsų karinių laikraščių bei žurnalų redaktoriai: *Mūsų Žinyno* — plk. ltn. A. Šimkus, *Kardo* — mjr. Zibavičius, *Karjo* — kpt. Urbanavičius, *Trimito* — šaul. Kalnėnas, *Kariūno* — j. ltn. Tamulaitis.

Įteikęs premijas, kariuomenės vadas b. gen. St. Raštikis pažymėjo, kad kaip mūsų karinės

P. L. P. Karo Mokyklos kuopa prie V. D. Karo Muziejaus, iškilmėse prie Nežinomojo Kareivio Kapo

